

Møteinnkalling

Utval:	Kontrollutvalet i Vaksdal kommune
Møtestad:	Kommunestyresalen, Heradshuset
Dato:	01.12.2021
Tid:	15:00

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved **å ringa** til Einar Kåre Ulla tlf. 971 90 734 eller til Hogne Haktorson, tlf. 911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Vegar Sellevold
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Kommunedirektør

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
Godkjenningssaker			
GK 13/21	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 14/21	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 06.10.2021	2019/142	
Politiske saker			
PS 33/21	Deloitte AS presenterer interimrevisjonsrapport 2021	2019/91	
PS 34/21	Oppfølgingsrapport nr. 3 etter forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming i Vaksdal kommune	2017/105	
PS 35/21	Bestilling av forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll	2019/62	
PS 36/21	Kurs i regi av Deloitte 2022	2017/71	
PS 37/21	Møteplan kontrollutvalet 2022	2020/197	
PS 38/21	Kommunal økonomisk bærekraft i Vaksdal kommune	2019/91	
PS 39/21	Gjennomgang av møteprotokollar 01.12.2021	2019/90	
PS 40/21	Eventuelt	2020/88	
Referatsaker			
RS 22/21	Fwd: Opprusting av ballbanen på Stanghelle Vest. Ber om at kontrollutvalet i VK vurderer saksgangen i denne saka.	2018/70	
RS 23/21	MELDING OM VEDTAK - SAMEIET VAKSDAL SENTER	2019/91	
RS 24/21	MELDING OM VEDTAK - FORVALTNINGSREVISJON AV VEDTAKSOPPFØLGING	2021/20	
RS 25/21	Årsmelding 2020/2021 - Mobbeombodet i Vestland	2018/70	
RS 26/21	Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen 10.-11. januar 2022 (webinar)	2020/173	
RS 27/21	Program - Folkevaldopplæring på Solstrand 15. - 16.02.2022	2017/40	
RS 28/21	Kontrollutvalgskonferansen 2022	2017/40	

Godkjenningssaker
13/21 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vaksdal kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2019/142-33
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Vaksdal kommune	14/21	01.12.2021

Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 06.10.2021

Forslag til vedtak

1. Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 06.10.2021 vert samrøystes godkjent.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Protokoll etter møte i kontrollutvalet i Vaksdal kommune
06.10.2021

Møteprotokoll

Utval:	Kontrollutvalet i Vaksdal kommune
Møtestad:	Fjernmøte - teams
Dato:	06.10.2021
Tid:	12:30 - 13:30

Følgjande faste medlemmer møtte:

Namn	Funksjon	Representerer
------	----------	---------------

Følgjande medlemmer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Vegar Sellevold	Leiar	AP
Anne Christin Eide	Nestleiar	AP
Odd Jøran Oldervik	Medlem	SV
Bjart Magnus Rosvold	Medlem	KRF
Anneli Vatle Lilletvedt	Medlem	H

Følgjande varamedlemmer møtte:

Namn	Møtte for	Representerer
------	-----------	---------------

Merknader

Andre som møtte:

Namn	Stilling
Atle Fasteland	Kommunedirektør
Frode Løvlie	Forvaltningsrevisor Deloitte AS
Einar Ulla	Seniorrådgjevar Vestland fylkeskommune
Vegar Sellevold utvalsleiar	Einar Ulla utvalssekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 11/21	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 12/21	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 15.09.2021	2019/142	
	Politiske saker		
PS 32/21	Forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging - rapport	2021/20	
	Referat sak		
RS 20/21	21/8478 MELDING OM VEDTAK - FJERNMØTE FOR FOLKEVALDE ORGAN	2020/197	
RS 21/21	FKT - Medlemsinformasjon september 2021	2020/173	

Godkjenningssaker

11/21 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll 06.10.2021 - Kontrollutvalet i Vaksdal kommune

Handsaming i møte

Møteinnkalling vart sendt ut 28.09.2021 via e-post. Innkallinga er også lagt ut på kommunen si heimeside. Det kom ikkje merknader til innkalling eller sakliste.

Vedtak

Innkalling og sakliste vart samrøystes godkjent.

12/21 Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 15.09.2021

Forslag til vedtak

1. Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 15.09.2021 vert samrøystes godkjent

Saksprotokoll 06.10.2021 - Kontrollutvalet i Vaksdal kommune

Handsaming i møte

Det kom ingen merknadar til protokollen frå møte 15.09.2021.

Vedtak

1. Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 15.09.2021 vert samrøystes godkjent

Forslag til innstilling

- A Kommunestyret tek tilrådingane i rapporten etter gjennomført forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging til etterretning.
- B Kommunestyret ber kommunedirektøren setje i verk følgjande tiltak:
- 1 Utarbeide tilstrekkelege retningslinjer og rutinar for å sikre fullstendigheit i registrering og oppfølging av politiske bestillingar, inkludert munnlege spørsmål, verbalforslag og tilleggsvedtak.
 - 2 Sikre at ansvar og oppgåver for oppfølging av vedtak blir tydeleg plassert og kommunisert, også når det gjeld dei meir komplekse sakene.
 - 3 Tydeleggjere innhaldet i og ansvarstilhøva for internrapporteringa i kommunen knytt til oppfølginga av politiske vedtak for å sikre retttidig, korrekt og utfyllande informasjon om stoda i vedtak under oppfølging.
 - 4 Tydeleggjere kva administrasjonen skal informere politisk nivå om med omsyn til status på oppfølging av vedtak (t.d. uventa hendingar, kompetanse- og/eller kapasitetsutfordringar)
- C Kommunestyret ber kommunedirektøren rapportere status til kontrollutvalet på gjennomføring av tiltaka i pkt. B, og eventuelt legge fram ein handlingsplan for vidare oppfølging, innan utgangen av 2021.

Saksprotokoll 06.10.2021 - Kontrollutvalet i Vaksdal kommune

Handsaming i møte

Frode Løvlie frå Deloitte AS presenterte rapporten etter gjennomført forvaltningsrevisjon. Kommunedirektøren kommenterte rapporten. Revisor svarde på spørsmål frå kontrollutvalet.

Forslag til innstilling vart samrøystes vedteke.

Innstilling

- A Kommunestyret tek tilrådingane i rapporten etter gjennomført forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging til etterretning.
- B Kommunestyret ber kommunedirektøren setje i verk følgjande tiltak:
- 1 Utarbeide tilstrekkelege retningslinjer og rutinar for å sikre fullstendigheit i registrering og oppfølging av politiske bestillingar, inkludert munnlege spørsmål, verbalforslag og tilleggsvedtak.
 - 2 Sikre at ansvar og oppgåver for oppfølging av vedtak blir tydeleg plassert og kommunisert, også når det gjeld dei meir komplekse sakene.
 - 3 Tydeleggjere innhaldet i og ansvarstilhøva for internrapporteringa i kommunen knytt til oppfølginga av politiske vedtak for å sikre retttidig, korrekt og utfyllande informasjon om stoda i vedtak under oppfølging.
 - 4 Tydeleggjere kva administrasjonen skal informere politisk nivå om med omsyn til status på oppfølging av vedtak (t.d. uventa hendingar, kompetanse- og/eller kapasitetsutfordringar)

- C Kommunestyret ber kommunedirektøren rapportere status til kontrollutvalet på gjennomføring av tiltaka i pkt. B, og eventuelt legge fram ein handlingsplan for vidare oppfølging, innan utgangen av 2021.

Referat sak

RS 20/21 21/8478 MELDING OM VEDTAK - FJERNMØTE FOR FOLKEVALDE ORGAN

Saksprotokoll 06.10.2021 - Kontrollutvalet i Vaksdal kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

RS 21/21 FKT - Medlemsinformasjon september 2021

Saksprotokoll 06.10.2021 - Kontrollutvalet i Vaksdal kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

Politiske saker
PS 33/21 Deloitte AS presenterer interimrevisjonsrapport 2021

Vaksdal kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2019/91-47
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Vaksdal kommune	33/21	01.12.2021

Deloitte AS presenterer interimsrevisjonsrapport 2021

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek oppsummering etter interimsrevisjon 2021 frå Deloitte AS til orientering

Samandrag

I denne saka vil Deloitte AS presentere oppsummeringa av arbeidet med interimsrevisjonen 2021. Dette vil, til liks med presentasjon av revisjonsplanen, vera eit ledd i å sjå til at kommunen sine rekneskap vert revidert og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Vaksdal kommune - Oppsummering interimrevisjon 2021

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i kommunane har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon, jf. kommunelova § 23-2 Kontrollutvalets ansvar og myndigheit, der det m.a. står:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.»

Vidare har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning, jf. forskrift om kontrollutvalg § 3, der det m.a. står:

«Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka ved at dei skal sjå til at rekneskapen vert revidert på ein trygg måte og halde seg orientert om revisjonsarbeidet, jf. kommunelova § 23-2 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3.

Vurderingar og verknader

Interimsrevisjon kan forklarast slik:

Interimsrevisjon er den revisjonen som vert gjennomført i løpet av året for å kontrollere at dei interne kontrollane fungerer som føresett gjennom året. I interimsrevisjonen går revisor gjennom og testar rutinar, transaksjonar og rapportering innan utvalde område.

Interimsrevisjonsrapporten bygger på revisjonsplan for 2021 frå Deloitte AS, som vart presentert for kontrollutvalet 15.09.2021.

I dette møtet vil Deloitte AS presentere oppsummeringa av dette arbeidet. Dette vil, til liks med presentasjon av revisjonsplanen, vere ein lekk i å sjå til at kommunen sine rekneskapar vert revidert og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

På bakgrunn av det som kjem fram i presentasjonen bør kontrollutvalet, slik sekretariatet ser det, få høve til å koma med forslag til fokusområde i årsrevisjonen som skal gjennomførast framover, dersom dei ønskjer det, sjølv om det er revisjonen som avgjer kva som skal vere med.

Oppsummering av interimsrevisjonsarbeidet ligg ved.

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet vert det tilrådd at kontrollutvalet tek oppsummeringa etter interimsrevisjon 2021 frå Deloitte AS til orientering.

Vaksdal kommune – Oppsummering interimrevisjon 2021

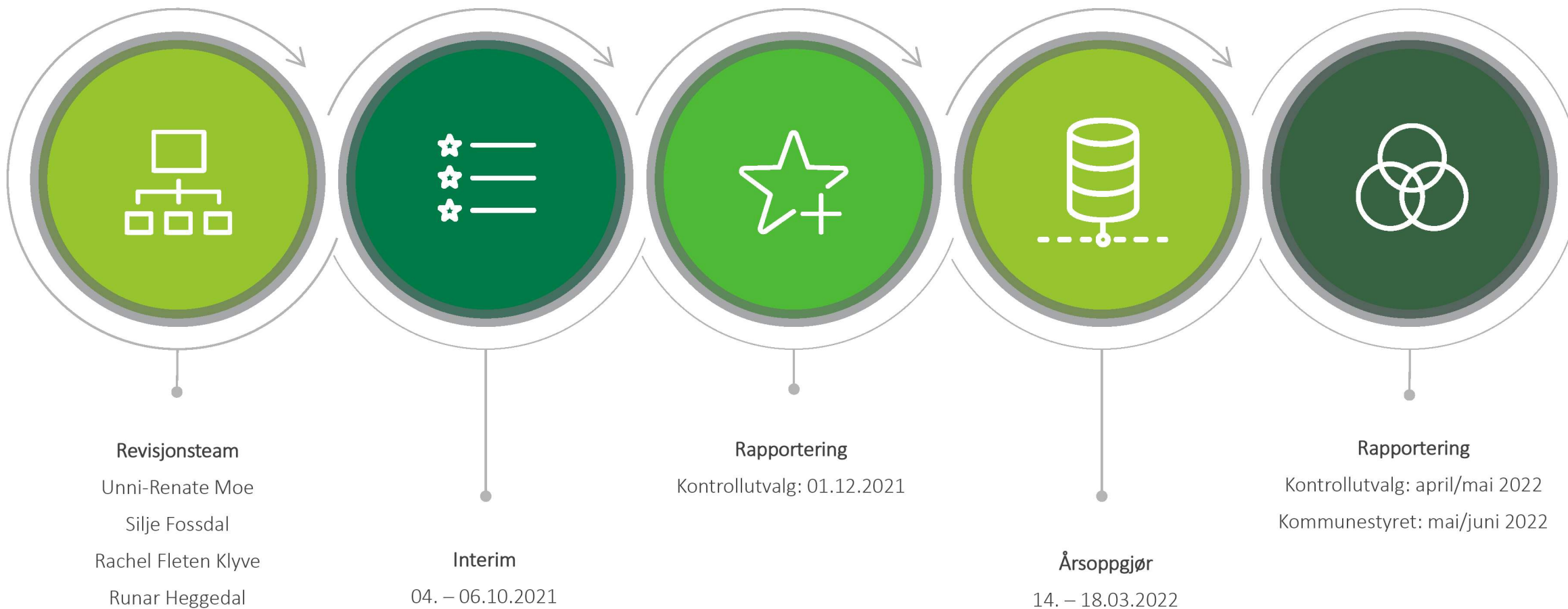
Kontrollutvalget 01.12.2021

Agenda

- Introduksjon
- Hva har vi gjort?
 - Kartlagt og testet rutiner for vesentlige prosesser
 - Gjennomført interimrevisjon per 31.08.2021
- Hva har vi funnet?

Introduksjon

Kartlagt og testet rutiner

Innkjøp

Innkjøpsreglement
Fakturabehandling – attestasjon og anvisning

Utfakturerings

Fullstendighet av fakturagrunnlag
Avstemming og kontroll
Barnehage og SFO, husleie, kommunale avgifter, pleie og omsorg

Lønn

Ansettelse og opphør av arbeidsforhold
Lønnsutbetaling
Reiseregninger
Refusjon NAV
Pensjon

Budsjett

Budsjettprosess
Budsjettoppfølging
Budsjettjustering

Bank

Tilgang og administratorrettigheter
Godkjenning av utbetalinger
Avstemming

Interimrevisjon

Område	Utførte handlinger
Inngående balanse	• Kontrollert at balanseposter fra 2020 er korrekt overført til inngående balanse 2021
Inntekter	• Kontrollert inntekter på stikkprøvebasis
Lønn	• Kontrollert ansattopplysninger, arbeidsavtale, lønnsslipp og timeliste for et tilfeldig utvalg ansatte • Kontrollert et utvalg reiseregninger • Kontrollert at det er foretatt avstemming mellom lønns- og pensjonssystem • Kontrollert at det er foretatt avstemming
Utgifter	• Kontrollert utgifter i drifts- og investeringsregnskapet på stikkprøvebasis med fokus på: • skillet drift/investering • attestasjon og anvisning • periodisering • Merverdiavgiftsbehandling kontrolleres terminvis ifm. momskompensasjon

Interimrevisjon forts.

Område	Utførte handlinger
Lån	• Kontrollert låneopptak mot vedtak og kommunelov • Kontrollert beregning minimumsavdrag
Budsjett	• Kontrollert at det er foretatt rapportering • Kontrollert at det er foretatt budsjettjusteringer
Finansreglement	• Kontrollert at det er foretatt rapportering • Kontrollert at det ikke har forekommet avvik/at avvik er fulgt opp

Sentrale forhold

Rutine dobbel godkjenning ved utbetaling bank – Autopay

Det er kommet på plass rutine som krever godkjenning av to ansatte ved utbetaling av remitteringsfiler via Autopay.

Rutine enhetsleders kontroll før månedlig lønnsutbetaling

I forkant av hver lønnsutbetaling skal enhetsledere kontrollere at lønnsdata er korrekt for sine ansatte. Det er tatt i bruk en integrert kontroll i Visma fra januar 2021 hvor enhetslederne signerer digitalt for utført kontroll. Ikke alle enheter er omfattet av kontrollen per interim, og det følges opp ved revisjonen i årsoppgjøret at kontrollen omfatter alle enheter.

Vaksdal kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2017/105-42
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utvæl	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Vaksdal kommune	34/21	01.12.2021

Oppfølgingsrapport nr. 3 etter forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming i Vaksdal kommune

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er gjort med oppfølging av tilrådingar og tiltak etter forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming
2. Utvalet vurderer no oppfølginga til å vere ferdig i og med at arkivplanen er på plass

Samandrag

Dette er tredje oppfølging av forvaltningsrevisjonen, og kontrollutvalet vurderer oppfølginga til å vere fullført i og med at arkivplanen no er ferdigstilt.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming 2019 - tilbakemelding til kontrollutvalet 11-2021

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kommunestyret i Vaksdal kommune gjorde slikt vedtak i sak 03/2019 Forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming i møte 21.01.2019:

Med bakgrunn i forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming ber kommunestyret rådmannen syta for å:

1. *Ferdigstille sjekklista for politisk handsaming og sikre at denne blir nytta i førebuinga av politiske saker*
2. *Sikre at saksframlegg til politiske organ omfattar alle vesentlege punkt frå saksførebuinga, slik som t.d kva konsekvensar som er utgreia og kven som ev. er høyrd i saka*
3. *Sikre at rutinane for oppfølging av henvendingar er utfyllande og eintydige, at dei inkluderer reglar som gjeld for førebels svar, og at dei blir gjort kjende blant sakshandsamarane*
4. *Sikre at arkivplanen er fullstendig jf krav i arkivforskrifta og riksarkivaren si forskrift og at arbeidet med å oppdatere planen blir gjennomført*
5. *Sikre at retningslinjer og rutinar for journalføring og arkivering av ulike typar inn og utgåande dokument er eintydige, oppdaterte og utfyllande, og følgjer krava i regelverket*
6. *Utarbeide utfyllande og eintydige rutinar for registrering av organinterne dokument og sikre at desse følgjer krava i regelverket*
7. *Sikre at all inn- og utgåande korrespondande blir journalført i samsvar med krav i regelverket*
8. *Gjennomgå retningslinjer, rutinar og praksis for førehandsklassifisering, og sikre at desse er i samsvar med føresegna i regelverket*
9. *Gjennomgå reglementa for folkevalde organ og sikre at desse er utfyllande og i samsvar med gjeldande regelverk*
10. *Å lage ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.07.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga, med kopi til Vaksdal Kommunestyret.*

Sekretariatet mottok handlingsplan 10.09.2019.

Kontrollutvalet behandla handlingsplanen i møte 18.09.2019, og vedtok følgjande:

1. *Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er gjort så langt med oppfølging av tilrådingar og tiltak etter forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming.*
2. *Utvalet ser at det ennå er ein del forbetningsarbeid som står att å vidareføra og følgja opp.*
3. *Kontrollutvalet vil difor be om ei ny skriftleg orientering om stoda på arbeidet i første møtet i 2020 og den vert å sende sekretariatet tre veker før møtedato.*

Det har på grunn av eit spesielt år som vi no har lagt bak oss, ikkje blitt rapportert oppfølging av denne forvaltningsrevisjonen før i byrjinga av 2021. Rådmannen orienterte om oppfølginga i møte 03.02.2021, og opplyste der om at kontrollutvalet ville få ein oppfølgingsrapport til møte 3. mars.

Sekretariatet mottok oppfølgingsrapporten 19.02.2021, som synte at det er utført eit systematisk og omfattande arbeid når det gjeld tiltak innafor dei forbetningsområda det er peika på i revisjonsrapporten. Dei fleste av tiltaka i handlingsplanen er utført, og verktøy som skal styra arbeidet vidare er teke i bruk. Det som står att er å få på plass arkivplanen, som etter rapporten frå rådmannen vil verte ferdig innan 01.05.2021.

Ved behandling av oppfølgingsrapporten 03.03.2021 vedtok kontrollutvalet:

1. *Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er gjort så langt med oppfølging av tilrådingar og tiltak etter forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming.*
2. *Utvalet ser at det no står att å få på plass arkivplanen før oppfølginga er ferdig.*
3. *Kontrollutvalet vil difor be om ei ny skriftleg orientering om status på arbeidet innan 30.06.2021.*

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å følge opp kommunestyret sine vedtak etter revisjonsrapportar, jf. kommunelova § 23-2, e.

Vurderingar og verknader

Sekretariatet mottok ny rapport frå kommunedirektør 24.11.2021, der det går fram at arkivplanen er ferdig og teken i bruk.

Sekretariatet vurderer med dette at oppfølginga av denne forvaltningsrevisjonen er ferdig.

Konklusjon

Arkivplan er, etter tilbakemeldinga frå kommunedirektøren, ferdig. Sekretariatet rår kontrollutvalet til å vedta at oppfølginga av forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentleg sakshandsaming i Vaksdal kommune til å vere ferdig.

Tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjon om saksførebuing og offentlig sakshandsaming

Politiske saker - Ansvar: rådmann/rådmanns leiargruppe - Frist: 02.2019

(1) Ferdigstille sjekkliste for politisk handsaming og sikre at denne blir nytta i førebuinga av politiskeSaker

Tiltak: Sjekkliste er oppdatert pr. 11-2018. Fullført

(2) Sikre at saksframlegg til politiske organ omfattar alle vesentlege punkt frå saksførebuinga, slik som t.d kva konsekvensar som er utgreia og kven som ev. er høyrd i saka.

Tiltak: Rutine for sakshandsaming er oppdatert pr 11-2018. Malar og oppsett i sakssystem er endra som følgje av ny rutine. Fullført

Arkivplan - Ansvar: Fagleiar arkiv – Frist: 09-2020

(4) Sikre at arkivplanen er fullstendig jf krav i arkivforskrifta og riksarkivaren si forskrift og at arbeidet med å oppdatere planen blir gjennomført.

Tiltak: I regi av Interkommunalt arkiv i Hordaland (IKAH) er det starta opp eit arbeid med å utarbeide nye arkivplanar og oppdatere tilhøyrande rutiner etter nytt lovverk. Vaksdal kommune deltar i dette arbeidet saman med andre Hordalandskommunar. Arbeidet starta i 2019 og er venta ferdig i 2020. Kapasiteten på fagområdet er styrka ved tilsetting av fagleiar arkiv i full stilling frå september 2019.

Status: Litt forseinkingar i fellesprosjektet pga korona-pandemi. Arkivplanen er oppdatert, men mangler litt på oversikt over fagarkivene. Kommunen hadde tilsyn frå Arkivverket i desember 2020. Arkivplanen er venta ferdig innan 01.05.21. Fullført.

Rutinar for sakshandsaming – Ansvar: Fagleiar arkiv - Frist: 09-2020

(3) Sikre at rutinane for oppfølging av henvendingar er utfyllande og eintydige, at dei inkluderer reglar som gjeld for førebels svar, og at dei blir gjort kjende blant sakshandsamarane.

Tiltak: Rutinane er gjennomgått og tydeleggjort. Gjennomgang av rutiner inngår i opplæring i sakssystemet og i løpande oppfriskningskurs.

Status: Nytt sakssystem er nyleg innført, rutiner er oppdatert og gjennomgått i opplæringa. Løpende digitale oppfriskningskurs. Fullført

(5) Sikre at retningslinjer og rutinar for journalføring og arkivering av ulike typar inn og utgåandedokument er eintydige, oppdaterte og utfyllande, og følgjer krava i regelverket.

(6) Utarbeide utfyllande og eintydige rutinar for registrering av organinterne dokument og sikre at desse følgjer krava i regelverket.

(7) Sikre at all inn- og utgåande korrespondanse blir journalført i samsvar med krav i regelverket

(8) Gjennomgå retningslinjer, rutinar og praksis for førehandsklassifisering, og sikre at desse er i samsvar med føreseigna i regelverket

Tiltak: Retningslinjer og rutiner for journalføring og arkivering vert gjennomgått og oppdatert i arbeidet med tilpassing til ny forskrift, jf arbeidet med arkivplan i regi av Interkommunalt arkiv. Fullført.

Reglement - Ansvar: Fagleiar politisk sekretariat - Frist: 06.2020

(9) Gjennomgå reglementa for folkevalde organ og sikre at desse er utfyllande og i samsvar med gjeldande regelverk.

Tiltak: Reglement for folkevalde organ vert gjennomgått og revidert av nytt kommunestyre. Fullført.

(10) Handlingsplanen er sendt til kommunestyret og kontrollutvalet. Fullført.

18.01.2021

Åse Elin Myking

Assisterande rådmann

Vaksdal kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2019/62-19
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utvål	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Vaksdal kommune	35/21	01.12.2021

Bestilling av forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon/eigarskapskontroll innan
2. Utvalet ber Deloitte levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet har gjeve, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt
3. Utvalet ber Deloitte levere forslag til prosjektplan til sekretariatet seinast 15.01.2022
4. Kontrollutvalet behandlar prosjektplanen i første møte 2022

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal ta stilling til om det skal bestillast forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll, og vidare vedta kva prosjekt som skal veljast.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Plan for forvaltningsrevisjon i Vaksdal kommune 2020-2024
- 2 plan for eigarskapskontroll i Vaksdal kommune 2020-2024
- 3 Risiko- og vesentlegvurderingar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll - Vaksdal kommune

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vaksdal kommunestyre vedtok 15.12.20, sak PS 107/20, Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024. Desse 7 prosjekta er prioritert i planen. Dei er sett opp i ei innbyrdes prioritert liste:

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Oppfølging av politiske vedtak	<i>System og rutinar for å følgje opp politiske vedtak. Dialog mellom administrasjonen og kommunestyret</i>
2	Plan og byggesak	<i>System og rutinar for sakshandsaming Etterleving av regelverk i samband med sakshandsaming Kapasitet og kompetanse</i>
3	Barnevern	<i>Tverrfagleg samarbeid System og rutinar for sakshandsaming og regeletterleving Kontroll av sakshandsaminga</i>
4	Barnehage	<i>Kvalitet Kapasitet og kompetanse Tiltak for å redusere og førebygge sjukefråvær</i>
5	Tildeling av helse- og omsorgstenester	<i>System og rutinar for tildeling av tenester Kontroll av sakshandsaminga Kapasitet og kompetanse</i>
6	Investeringar	<i>Planlegging og oppfølging av investeringsprosjekt</i>
7	Informasjonstryggleik og personvern	<i>Styringssystem Kompetanse Etterleving</i>

Vidare vedtok kommunestyret i same møte, sak PS 106/20, Plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 - 2024. Her var desse 3 prosjekta sett opp i prioritert rekkefølge:

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Eigarskapsforvaltning (overordna)	• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapa</i> ◦ <i>Eigarmelding</i> ◦ <i>Eigarstrategi</i> ◦ <i>Eigaroppfølging</i> • <i>Rutinar for val av styrerepresentantar</i> • <i>Opplæring av styrerepresentantar</i> • <i>Rapportering til kommunen</i>
2	Modalen-Eksingedalen billag	• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapet</i> • <i>Val og opplæring av styrerepresentantar</i> • <i>Rapportering til kommunen</i>
3	Vaksdal næringssselskap	• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapet</i> • <i>Val og opplæring av styrerepresentantar</i> • <i>Rapportering til kommunen</i>

Utvalet valde «Forvaltningsrevisjon - Oppfølging av politiske vedtak» som første prosjekt. Det er no på tide å bestille nytt prosjekt - enten ein ny forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalet som har ansvar for å gjennomføre slike revisjonar. Det er likevel kommunestyret som har avgjerdsmynde i saka, etter innstilling frå kontrollutvalet, når revisjonsrapport ligg føre, jf. kommunelova §§ 23-3 og 23-4.

Vurderingar og verknader

Det er tid for å bestille ny forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll. Kontrollutvalet skal for det første velgje det nye prosjektet for gjennomføring av revisjon. På bakgrunn av at kommunestyret hausten 2020 vedtok to nye planar med prioriterte prosjekt, vil det vere naturleg av utvalet å velgje eit av dei prioriterte prosjekta i enten plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eigarskapskontroll.

Når utvalet har avgjort kva prosjekt dei vil bestille, bør dei formulera eit føremål med prosjektet. Vidare bør utvalet definera og avgrense prosjektet nærare, t.d. ved å formulere problemstillingar/moment som ein vil at revisor skal finne svar på.

Kommunestyret har delegert mynde til kontrollutvalet til å gjere endringar og omprioriteringar i planane, samt til å kunna definere og avgrensa konkrete prosjekt innafor dei utvalde områda i planane.

Kontrollutvalet står fritt til å velgje om neste revisjon skal vera forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll. Ettersom det er flest prioriterte prosjekt innan forvaltningsrevisjon tilrår sekretariatet at utvalet også denne gongen går for ein forvaltningsrevisjon.

Det vil vere naturleg å be revisor utarbeide ein prosjektplan ut frå dei signal som vert gitt av kontrollutvalet i møte 01.12.2021.

Kontrollutvalet kan be om ein prosjektplan innan 15.01.2022, som utvalet kan få til behandling i første møte i 2022.

Konklusjon

Det vert invitert til val av prosjekt i møtet, samt drøfting knytt til formulering av føremål, definering og avgrensing av prosjekt. Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet ber Deloitte utarbeide forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet har gjeve, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt. Prosjektplanen vert å levere sekretariatet innan 15.01.2022, slik at utvalet får behandle planen i første møte 2022.

Vaksdal kommune

Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

September 2020

Innhald

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til forvaltningsrevisjon	4
1.2	Krav til plan for forvaltningsrevisjon	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024	5
2.1	Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt	5
2.2	Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt med høg risiko og vesentlegheit	5
2.3	Gruppe 3 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt med lågare risiko og vesentlegheit	6
3.	Gjennomføring av forvaltningsrevisjon	8
3.1	Standard og innsynsrett	8
3.2	Metode	8
3.3	Gjennomføring og rapportering	8

1. Innleiing

1.1 Krav til forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-2 bokstav c) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen sin verksemd og av selskap kommunen har eigarinteresser i. Same lov § 23-3 definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderingar av:

- økonomi,
- produktivitet,
- regeletterleving,
- målinnfriing og
- verknader ut frå kommunestyret sine vedtak.

1.2 Krav til plan for forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Ifølgje kommunelova § 23-3 femte ledd er det kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-3 tredje ledd stiller krav om at planen for forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Vaksdal kommune. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen si verksemd har teke utgangspunkt i risiko for manglar eller avvik knytt til produktivitet, målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging, internkontroll og/eller effektivitet. Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen sine eigarskap i selskap har teke utgangspunkt i risiko for at selskapa ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, eller at dei ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte. I tillegg har det blitt vurdert kor vesentlege selskapa er for kommunen, med utgangspunkt i brukarperspektivet/samfunnsnyttan og dei økonomiske interessene dei representerer for kommunen.

Informasjon som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga, og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativt leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

På bakgrunn av risiko- og vesentlegvurderinga er det utarbeidd forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt, og kontrollutvalet har vurdert dei ulike områda opp mot kvarandre og prioritert dei områda dei meiner det er mest vesentleg å undersøkje.

2. Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024

Under er forvaltningsrevisjonsprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Forvaltningsrevisjonsprosjekta er delt i tre grupper; ei prioritert liste med dei viktigaste prosjekta, ei uprioritert liste med prosjekt der risikoen er vurdert som høg, samt ei uprioritert liste med prosjekta som er vurdert å ha lågare risiko og mindre vesentlege å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon av. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei einiskilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentleg-vurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise forvaltningsrevisjonsprosjekta.

Forvaltningsrevisjon av selskap kan kombinerast med eigarskapskontroll (sjå plan for eigarskapskontroll 2020-2024).

2.1 Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Tabell 1: Prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Oppfølging av politiske vedtak	System og rutinar for å følge opp politiske vedtak Dialog mellom administrasjonen og kommunestyret
2	Plan og byggesak	System og rutinar for sakshandsaming Etterleving av regelverk i samband med sakshandsaming Kapasitet og kompetanse
3	Barnevern	Tverrfagleg samarbeid System og rutinar for sakshandsaming og regeletterleving Kontroll av sakshandsaminga
4	Barnehage	Kvalitet Kapasitet og kompetanse Tiltak for å redusere og førebygge sjukefråvær
5	Tildeling av helse- og omsorgstenester	System og rutinar for tildeling av tenester Kontroll av sakshandsaminga Kapasitet og kompetanse
6	Investeringar	Planlegging og oppfølging av investeringsprosjekt
7	Informasjonstryggleik og personvern	Styringssystem Kompetanse Etterleving

2.2 Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt med høg risiko og vesentlegheit

Tabell 2: Uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Prosjekt	Tema
Tilpassa opplæring, spesialundervisning og samarbeid med PPT	System og rutinar for tilpassa opplæring og tidleg innsats System og rutinar for å fatte vedtak om spesialundervisning Samhandling mellom skulane og PPT

	<i>Gjennomføring av spesialundervisning</i>
Innkjøp og kontrakts- og leverandøroppfølging	<i>Kapasitet og kompetanse Regeletterleving Leverandør- og kontraktsoppfølging Kontroll av utvalde kontraktar/leverandører</i>
Rus og psykisk helse	<i>Kapasitet Kompetanse System og rutinar</i>
Oppfølging av interkommunale samarbeid	<i>System og rutinar for å sikre dialog, kommunikasjon og at vedtak blir fulgt opp i dei interkommunale samarbeida Gjennomgang av utvalde samarbeid</i>
Internkontroll	<i>Bruk av kvalitetssystem Regeletterleving System for å melde og følge opp avvik</i>
Sosiale tenester i NAV	<i>System og rutinar Regeletterleving Arbeid med å sikre overgang til tiltak/aktivitet</i>
Vedlikehald av kommunale bygg	<i>System og rutinar Oppfølging av strategi for eigedomsforvaltning Vedlikehaldsetterslep/kapasitet</i>

2.3 Gruppe 3 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt med lågare risiko og vesentlegheit

Tabell 3: Uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Prosjekt
Bemanning og personalforvaltning
Pleie og omsorg
Beredskap ¹
Arkiv og offentlegheit ²
Digitalisering
Planarbeid
Klima og berekraft
Folkehelse
Tenester til flyktningar
Trygt og godt skulemiljø
Samhandling knytt til barn og unge
Helsestasjon- og skulehelsetenesta
PPT
Vedlikehald av kommunal veg
Vatn og avlaup
Tenester til funksjonshemma
AO-senteret, kommunalt føretak

¹ Kommuneadministrasjonen opplyser at det vil bli gjennomført tilsyn på beredskapsområdet i 2020

² Arkivverket har planlagt tilsyn med kommunen i 2020

Om kommunestyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein forvaltningsrevisjon, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre område bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for forvaltningsrevisjon. Dersom kontrollutvalet finn det føremålstenleg kan plan for forvaltningsrevisjon rullerast i løpet av perioden.

3. Gjennomføring av forvaltningsrevisjon

3.1 Standard og innsynsrett

Revisor skal følge standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) ved gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt.³

Revisor har rett til å krevje innsyn i alle opplysningar, skildringar og dokument i kommunen som er nødvendige for å utføre sine oppgåver. Innsynsretten gjeld utan hinder av teieplikt. Dette går fram av kommunelova § 24-2 fjerde ledd.

Revisor har òg innsynsrett i kommunen sine interkommunale selskap, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefelleskap,⁴ aksjeselskap der det ikkje er innslag av statlege eller private eigarar,⁵ samt i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommunen. Dette går fram av kommunelova § 24-10 jf. § 24-6. Innsynsretten i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommune er ny, og er avgrensa til verksemdar som har avtalerettslege forpliktingar ovanfor kommunen. Innsyn og undersøkingar skal berre omfatte det som er nødvendig for å undersøkje om kontrakten er oppfylt.

3.2 Metode

Kva metodar som blir brukt for datainnsamling i dei ulike forvaltningsrevisjonsprosjekta avheng av endelege problemformuleringar i det einskilde prosjekt. Generelt bør det brukast ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg breidde i datamaterialet til å kunne utføre heilskapleg analysar og vurderingar. Ei slik metodetriangulering medverkar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan vere:

- Dokumentanalyse
- Elektroniske spørreskjema
- Intervju
- Dataanalyse
- Testing av kontrollar og rutinar

Det er sentralt for å kunne gjennomføre vellukka forvaltningsrevisjonsprosjekt at kontrollutvalet saman med revisor avgrensar og definerer prosjekta ved å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkte og kva revisjonskriterium⁶ revisor skal leggje til grunn. Før ein forvaltningsrevisjon blir starta opp, skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

3.3 Gjennomføring og rapportering

Revisor skal sende oppstartsbrev med informasjon om forvaltningsrevisjonsprosjekt til administrasjonssjefen før datainnsamlinga tek til. Administrasjonssjefen skal få høve til å kome med sitt syn på funna i kvar forvaltningsrevisjonsrapport. Uttalen frå administrasjonssjefen skal leggjast ved rapporten som blir sendt til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir oversendt kommunestyret saman med rapporten. Det er kontrollutvalet si oppgåve å sjå til at kommunestyret sine vedtak knytt til handsaminga av rapportar om forvaltningsrevisjon blir følgt opp.

³ Sjå <https://www.nkrf.no/rsk-001-standard-for-forvaltningsrevisjon>

⁴ For vertskommunesamarbeid gjeld eigne reglar. Jf. kommunelova § 20-9, er det kontrollutvalet i vertskommunen som førar kontroll med verksemda i verstkommunesamarbeidet på vegner av deltakarane. Ein kommune kan likevel gjere forvaltningsrevisjon av dei delane av verksemda i vertskommunesamarbeidet som gjeld kommunen.

⁵ Selskap med private eller statlege eigarar er ikkje omfatta av kontrollutvalet og revisjonen si innsynsrett etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Ein eventuell kontroll av slike selskap avheng difor av at kommunen sin revisor enten er gitt innsynsrett i selskapet sine vedtekter, at styret gir slik innsynsrett på førespurnad, eller at eigarorganet vedtek at selskapet skal gje slikt innsyn.

⁶ Normer og standardar som forvaltninga blir vurdert opp mot (vedtak, regelverk, mål).

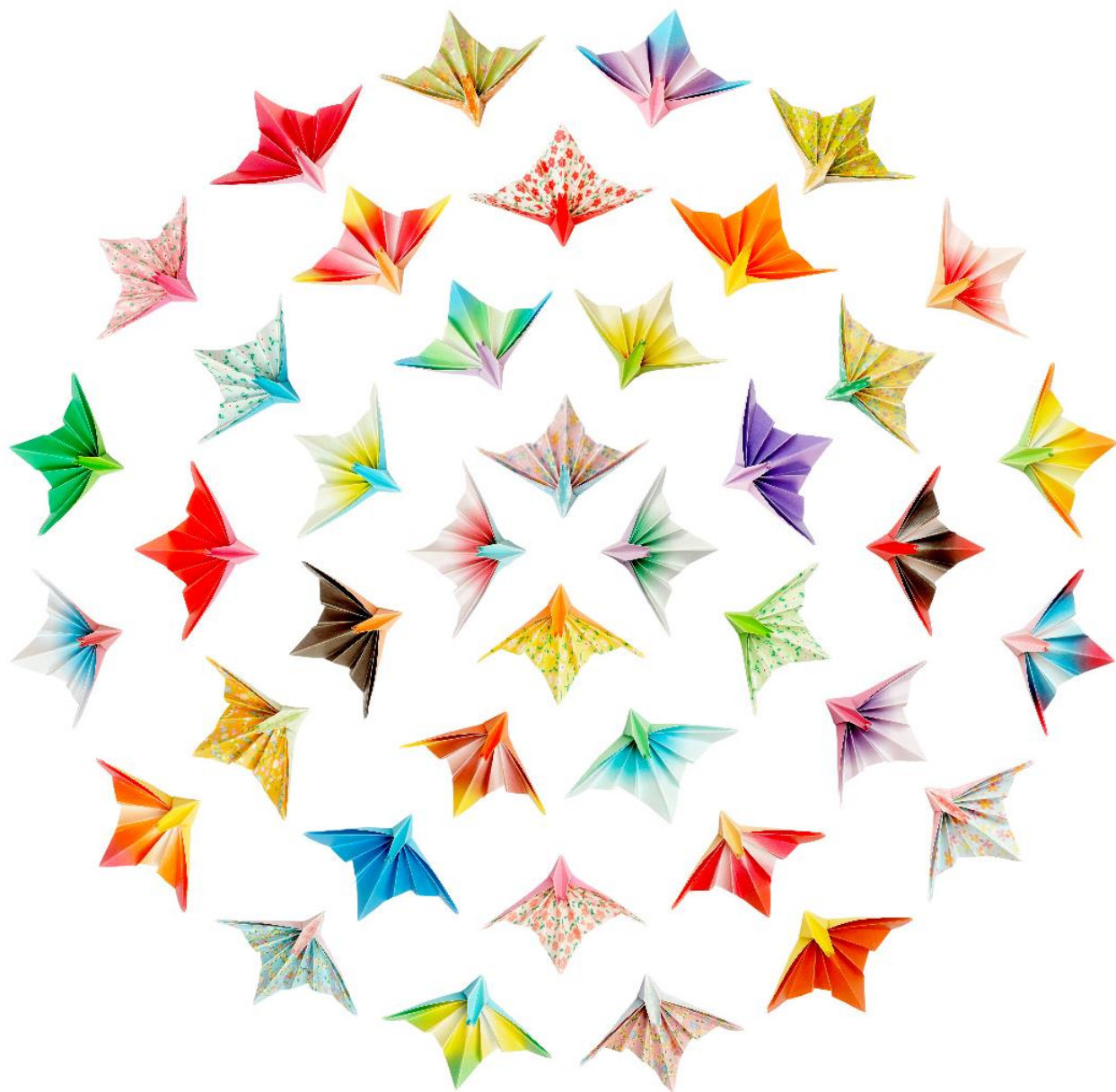

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Vaksdal kommune

Plan for eigarskapskontroll 2020-2024

September 2020

Innhold

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til eigarskapskontroll	4
1.2	Krav til plan for eigarskapskontroll	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Eigarskapskontrollar 2020-2024	5
2.1	Eigarskapskontrollprosjekt	5
3.	Gjennomføring av eigarskapskontroll	6
3.1	Standard og innsynsrett	6
3.2	Metode	6
3.3	Gjennomføring og rapportering	6

1. Innleiing

1.1 Krav til eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-2 bokstav d) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser i selskap (eigarskapskontroll). Same lov § 23-4 først ledd definerer eigarskapskontroll som å kontrollere om den som utøvar kommunen sine eigarinteresser, gjer dette i samsvar med lovar og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

1.2 Krav til plan for eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

I følge kommunelova § 23-4 femte ledd er det heradsstyret som vedtek plan for eigarskapskontroll, men heradsstyret kan delegerer til kontrollutvalet å gjere endringer i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjere endringer i planen.

1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-4 tredje ledd stiller krav om at planen for eigarskapskontroll skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Vaksdal kommune. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om eigarskapsforvaltninga i kommunen, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og/eller selskap det kan vere aktuelt å gjennomføre eigarskapskontroll av.

Risiko- og vesentlegvurderinga skal avdekkje indikasjonar på avvik eller sårbare område sett opp mot at kommunen utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing. Vurderinga er gjort både overordna og for det enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Informasjonsgrunnlaget som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativ leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

Informasjon som blei samla inn gjennom desse aktivitetane har gitt ei god oversikt over risikoområda innanfor kommunen si overordna eigarstyring, og for det enkelte selskap kommunen har eigarinteresser i. Informasjonen er samla i eit analysedokument som låg til grunn for utveljing og prioritering av eigarskapskontrollprosjekt.

2. Eigarskapskontrollar 2020-2024

Under er eigarskapskontrollprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei ein skilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentlegvurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise eigarskapskontrollprosjekta.

Eigarskapskontroll kan gjennomførast som eigne prosjekt der tema er kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap, eller gjennomførast i samband med ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024).

2.1 Eigarskapskontrollprosjekt

Tabell 1: Prioriterte eigarskapskontrollrevisjonsprosjekt

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Eigarskapsforvaltning (overordna)	• System og rutinar for oppfølging av eigarskapa ◦ Eigarmelding ◦ Eigarstrategi ◦ Eigaroppfølging • Rutinar for val av styrerepresentantar • Opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
2	Modalen-Eksingedalen billag	• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
3	Vaksdal næringsselskap	• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen

Om kommunestyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein eigarskapskontroll, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre eigarskapskontrollar bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for eigarskapskontroll. Dersom kontrollutvalet finn det hensiktsmessig kan plan for eigarskapskontroll rullerast i løpet av perioden.

3. Gjennomføring av eigarskapskontroll

3.1 Standard og innsynsrett

Revisor skal gjennomføre eigarskapskontroll i samsvar med NKRF (Norsk kommunerevisorforbund) sine rettleiarar og standardar for dette.¹

Revisor har rett til å krevje innsyn i alle opplysningar, skildringar og dokument i kommunen som er nødvendige for å utføre sine oppgåver. Innsynsretten gjeld utan hinder av teieplikt. Dette går fram av kommunelova § 24-2 fjerde ledd.

Revisor har òg innsynsrett i kommunen sine interkommunale selskap, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefelleskap,² aksjeselskap der det ikkje er innslag av statlege eller private eigarar,³ samt i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommunen. Dette går fram av kommunelova § 24-10 jf. § 24-6.

Innsynsretten i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommune er ny, og er avgrensa til verksemdar som har avtalerettslege forpliktingar ovanfor kommunen. Innsyn og undersøkingar skal berre omfatte det som er nødvendig for å undersøkje om kontrakten er oppfylt.

3.2 Metode

Kva metodar som blir brukt for datainnsamling i dei ulike eigarskapskontrollane avheng av endelege problemformuleringar i det einskilde prosjekt. Generelt bør det brukast ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg bredde i datamaterialet til å kunne utføre heilskapleg analysar og vurderingar. Ei slik metodetriangel medverkar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan vere:

- Dokumentanalyse
- Elektroniske spørjeskjema
- Intervju
- Dataanalyse
- Testing av kontrollar og rutinar

Det er sentralt for å kunne gjennomføre vellukka eigarskapskontrollar at kontrollutvalet saman med revisor avgrensar og definerer prosjekta ved å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkte og kva kontrollkriterium revisor skal leggje til grunn. Før ein eigarskapskontroll blir starta opp, skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

3.3 Gjennomføring og rapportering

Revisor skal sende oppstartsbrev med informasjon om eigarskapskontrollen til administrasjonssjefen før datainnsamlinga tek til. Administrasjonssjefen skal få høve til å kome med sitt syn på funna i eigarskapskontrollen. Uttalen frå administrasjonssjefen skal leggjast ved rapporten som blir sendt til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir oversendt kommunestyret saman med rapporten.

¹ Standard for eigarskapskontroll RSK 002 er under ferdigstilling

² For vertskommunesamarbeid gjeld egne reglar. Jf. kommunelova § 20-9, er det kontrollutvalet i vertskommunen som førar kontroll med verksemda i vertskommunesamarbeidet på vegner av deltakarane. Ein kommune kan likevel gjere kontrollar av dei delane av verksemda i vertskommunesamarbeidet som gjeld kommunen.

³ Selskap med private eller statlege eigarar er ikkje omfatta av kontrollutvalet og revisjonen si innsynsrett etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Ein eventuell kontroll av slike selskap avheng difor av at kommunen sin revisor enten er gitt innsynsrett i selskapet sine vedtekter, at styret gir slik innsynsrett på førespurnad, eller at eigarorganet vedtek at selskapet skal gje slikt innsyn.

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Opplysningar som kjem fra i dokumentet er i hovudsak ikkje verifisert, og kan ikkje nyttast som faktagrunnlag utan nærare undersøkingar.

Vaksdal kommune

Risiko- og vesentlegvurderingar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll

September 2020

«Risiko- og vesentlegvurdering for
forvaltningsrevisjon og
eigarskapskontroll»

September 2020

Rapporten er utarbeidd for Vaksdal
kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhold

1.	Innleiing	5
2.	Organisering og nøkkeltal	8
3.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	11
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	30
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	38
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	40
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	41

Detaljert innhaldsliste

1.	Innleiing	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Forvaltningsrevisjon	5
1.3	Eigarskapskontroll	5
1.4	Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll	6
1.5	Metode og gjennomføring	6
1.6	Lesarretteiing	7
2.	Organisering og nøkkeltal	8
2.1	Organisering	8
2.2	Finansielle nøkkeltal	8
2.3	Befolkningsutvikling	9
2.4	Kommunen sine eigarskap	10
3.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	11
3.1	Stab og sektorovergripande funksjonar	12
3.2	Oppvekst	18
3.3	Samfunnsutvikling	23
3.4	Helse og omsorg	25
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	30
4.1	Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	31
4.2	Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	33
4.3	Føretak, samarbeid og foreiningar	37
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	38
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	40
6.1	Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar	40
6.2	Tilsyn	40
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	41
7.1	Forvaltningsrevisjon	41
7.2	Eigarskapskontroll	42

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

I samsvar med prosjektplanar vedteke av kontrollutvalet i møte 12. februar 2020, sak 4/20, har Deloitte gjennomført risiko- og vesentlegvurderingar (ROV-vurderingar) av Vaksdal kommune si verksemd og i selskapa der Vaksdal kommune har eigarinteresser. Føremålet med ROV-vurderingane har vore å skaffe relevant informasjon om dei delane av verksemda i kommunen og selskapa der kommunen har eigarinteresser, som det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon og/eller eigarskapskontroll.

ROV-vurderingane er systematiserte og framstilte i dette analysedokumentet. Dokumentet dannar grunnlag for kontrollutvalet sitt arbeid med planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for 2020-2024. Kontrollutvalet er pålagt å utarbeide slike planar. Planane skal vedtakast av kommunestyret.

I arbeidet med ROV-vurderingane og utarbeidinga av analysedokumentet har det blitt gjennomført møte med kontrollutvalet, dokumentgjennomgang, intervju og spørjeundersøking (sjå seksjon 1.5).

Analysen er av overordna karakter og i stor grad basert på innspel som har kome fram gjennom møte i kontrollutvalet, intervju, spørjeundersøking og gjennomgang av relevant dokumentasjon. Datagrunnlaget er i avgrensa grad verifisert. Datagrunnlaget er i analysedokumentet nytta som indikasjon på risikoforhold som eventuelt bør eller kan følgjast opp/undersøkjast i forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll eller gjennom andre undersøkingar dersom kontrollutvalet og kommunestyret ønskjer dette.

1.2 Forvaltningsrevisjon

I kommunelova § 23-3 går det fram at forvaltningsrevisjon inneber å gjere systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, regeletterleving, målinnfriing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Same lov § 23-2 bokstav c), pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd og av selskap som kommunen har eigarinteresser i.

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Det er vidare eit krav at plan om forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering (ROV-vurdering):

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Det er kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.3 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll er ei oppgåve som er lagt til kontrollutvalet etter kommunelova § 23-2 bokstav d), og er nærare skildra i kommunelova § 23-4. Der går det fram at eigarskapskontroll inneber å kontrollere om forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser blir skjøtta i samsvar med regelverk, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

Som med plan for forvaltningsrevisjon, skal også plan for eigarskapskontroll vere basert på ei ROV-vurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om kor det er størst behov for eigarskapskontroll, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for eigarskapskontroll og å prioritere kva eigarskapskontrollar det kan vere aktuelt å gjennomføre.

Det er kommunestyret som vedtek plan for eigarskapskontroll. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.4 Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll

Ny kommunelov skil mellom forvaltningsrevisjon av selskap som inngår i ordinær forvaltningsrevisjon, og eigarskapskontroll. Fokuset i ein **eigarskapskontroll** er på korleis kommunen forvaltar eigarskapa sine, anten enkeltvis eller som portefølje. Kriteria vi legg til grunn er mellom anna regelverk knytt til ulike typar selskap (til dømes kommunelov, aksjelov, lov om interkommunale selskap), KS sine retningslinjer for kommunal eigarstyring, kommunale eigarskapsmeldingar/eigarstrategiar og andre mål, vedtak og retningslinjer. Fokuset i ein **forvaltningsrevisjon av selskap** er på sjølve selskapet, og vil t.d. omhandle om selskapet driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, og om det driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

1.5 Metode og gjennomføring

I prosessen med ROV-vurderingar har vi nytta ein metodikk med høg grad av involvering, både av kontrollutvalet og av sentrale aktørar i administrasjonen og i kommunestyret. Ei slik tilnærming har bidrege til at vi har avdekkja kva forvaltningsområde, tenesteområde og eigarskap det er knytt størst risiko til. I tillegg har høg grad av involvering bidrege til å forankre planarbeidet og gjere det kjent både i kommunestyret og i administrasjonen. Dette vil skape eit godt grunnlag for gjennomføring av prosjekta som blir prioritert i planane.

1.5.1 Prosessmøte 1 med kontrollutvalet

I det første prosessmøtet fekk kontrollutvalet høve til å diskutere og vurdere risikoar innanfor kommunen sine ansvarsområde og knytt til drifta i selskapa der kommunen har eigarinteresser, basert på eiga erfaring frå arbeidet i kontrollutvalet.

1.5.2 Dokumentanalyse

Dokumentanalysen tok utgangspunkt i planar, meldingar og budsjett. Vi har òg undersøkt kva tilsyn som er gjennomført og eventuelt planlagt i kommunen. Desse har samla gitt eit oversyn over kommunen sine mål og strategiar, samt bidrege til å avdekkje område med risiko eller behov for forbedring.

1.5.3 Analyse av statistikk

Vi har gjennomgått KOSTRA-tal, tal frå kommunebarometeret og anna relevant statistikk som ligg føre for å undersøke om det er område der kommunen skil seg frå kommunar det er relevant å samanlikne seg med. Samanlikningane kan gje indikasjonar på risikoområde som det kan vere relevant å undersøke nærare.

1.5.4 Intervju

Vi har gjort intervju med både politiske og administrative leiarar i kommunen. Vi har intervjuja rådmann, samt sentrale leiarar frå administrasjonen (sju personar). I tillegg har vi intervjuja ordførar, varaordførar og ein utvalsleiar (tre personar). Intervjua er gjennomførte per telefon.

1.5.5 Elektronisk spørjeundersøking

Administrative leiarar og heile kommunestyret har vore involvert i ROV-vurderingane gjennom ei undersøking i Questback (elektronisk spørjeundersøkingsverktøy). I spørjeundersøkinga blei desse bedne

om å peike på potensielle risikoar innanfor det tenesteområdet dei har ansvar for eller kjenner til, samt risikoområde knytt til selskap kommunen eig.

Total svarprosent på spørjeundersøkinga er 52 %. For dei folkevalde er svarprosenten 47 %, medan det for leiarane i kommunen er ein svarprosent på 58 %.

1.5.6 Gjennomgang av selskapsopplysningar i bedriftsdatabase

Deloitte har nytta Bisnode SmartCheck for å få tilgang til rekneskapsopplysningar og informasjon om eigarskap og eigarskapsstruktur. Denne informasjonen er nytta både for å få oversyn over alle aktuelle selskap som skal omfattast av ROV-vurderingane, og for å avdekkje eventuelle risikoar gjennom dei føreliggjande finansielle nøkkeltala.¹

1.5.7 Prosessmøte 2 med kontrollutvalet

I dette møtet legg revisjonen fram ROV-vurderingane (dette dokumentet) med dei risikovurderingane som er gjennomførte for kontrollutvalet. ROV-vurderingane og forslag til prosjekt vil i dette møtet bli lagt til grunn når kontrollutvalet skal prioritere område eller prosjekt for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for dei neste fire åra.

1.5.8 Vedtak av plandokument

Basert på dei prioriteringane som kontrollutvalet gjer i prosessmøte 2, vil det bli utarbeidd eit plandokument. Dette dokumentet blir vedtatt av kontrollutvalet før det blir sendt vidare til kommunestyret for endeleg vedtak.

1.6 Lesarrettleiing

Innspela som er samla inn i samband med den ROV-vurderinga er systematiserte og framstilte i dette dokumentet. Dokumentet er meint som eit grunnlag for kontrollutvalet for å velje ut og prioritere forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar.

I kapittel 2 gir vi ei kort oversikt over organiseringa av og nøkkeltala for kommunen.

Kapittel 3 og 4 omhandlar forvaltningsrevisjon. Her presenterer vi oversikt over identifiserte risikoområde innan dei ulike verksemdsområda og eigarskapa til kommunen som er eit resultat av undersøkinga vi har gjort i samband med analysearbeidet. Risikovurderingane og forslag til prosjekt er basert på ein overordna gjennomgang av kommunen sine tenesteområde og dei selskap kommunen har eigarskap i.

I kapittel 5 presenterer vi dei risikovurderingane vi har gjort for kommunen når det gjeld eigarskapskontroll.

Kapittel 6 inneheld oversikt over tidlegare gjennomførte og pågåande forvaltningsrevisjonar, selskapskontrollar, eigarskapskontrollar, samt oversikt over gjennomførte og planlagde tilsyn.

I kapittel 7 viser vi forslaga våre til moglege forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar basert på dei risikovurderingane som er gjennomførte. Forslaga til prosjekt er ikkje presentert i prioritert rekkefølge. Prioritering og val av prosjekt skal kontrollutvalet gjere. Kontrollutvalet står også fritt til å leggje til og/eller ta bort prosjekt i lista som her er presentert. Endeleg prioritering av prosjekt blir framstilt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og plan for eigarskapskontroll 2020-2024, som skal leggjast fram for kommunestyret.

¹ Ikkje alle interkommunale selskap (IKS) er underlagt innleveringsplikt til Brønnøysundregisteret. Det førekjem også at slike selskap ikkje leverer årsrekneskap til Brønnøysundregisteret. I desse tilfella har ikkje revisjonen tilgang på nøkkeltal. Slike manglande data vil bli opplyst om der det er relevant.

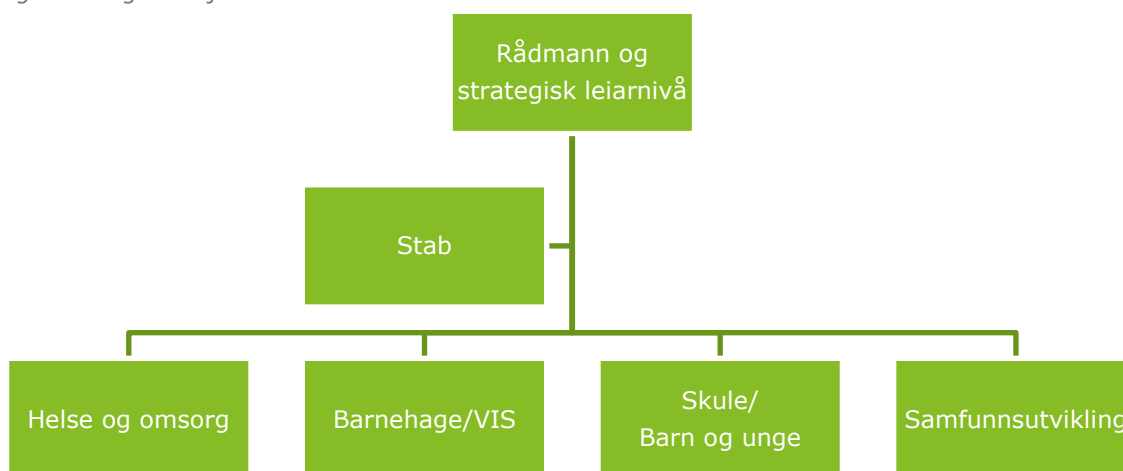
2. Organisering og nøkkeltal

2.1 Organisering

Vaksdal kommune har ein to-nivåmodell, med eit strategisk leiarnivå inklusiv stab, og eit operativt nivå. Strategisk nivå er rådmann, assisterande rådmann og tre kommunalsjefar. Delegeringa er frå rådmann til einingsleiarane. Einingsleiarane rapporterer til rådmann eller kommunalsjef.

Operativt nivå har fire resultateiningar samla under dei tre tenestedområda helse og omsorg, oppvekst og samfunnsutvikling. Organisasjonskartet under viser organiseringa i kommunen med strategisk leiarnivå og operativt nivå med dei fire resultateiningane.

Figur 1: Organisasjonskart

2.2 Finansielle nøkkeltal

I kommunen si årsmelding for 2019 blir det peikt på at den økonomiske situasjonen i kommunen samla sett er god og resultatet i 2019 er positivt. Det går fram at kommunen har effektivisert drifta for å tilpasse seg endra rammevilkår dei siste åra, men at det er større utfordringar som ligg framfor kommunen i planperioden og utover. Reduserte inntekter som følgje av redusert folketal og høge investeringar, vil svekke handlingsrommet og krevje raskare omstillingar.

Netto driftsresultat er ein hovudindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren, jf. berekningsutvalet for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Netto driftsresultat viser kor mykje som kan disponerast til avsetningar og investeringar etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. TBU tilrår at netto driftsresultat for kommunane er på 1,75 %.

Netto driftsresultat i Vaksdal kommune var i 2019 på 3,2 %, altså over det tilrådde nivået frå TBU. I planperioden 2019-2022 er det sett som mål at netto driftsresultat skal vere på 1,75 %, også dette innanfor det tilrådde nivået frå TBU.

Ifølgje årsmeldinga for 2019 har kommunen eit **disposisjonsfond** på 17,1 % av brutto driftsinntekter, inkludert amoriteringsfond. Sistnemnde fond blei oppretta i 2007 for å dekke negativt premieavvik, avskrivning og ev tap på verdipapir. Dette fordi kommunen har eit stort oppsamla premieavvik samanlikna med andre kommunar. Amortiseringsfondet utgjer ein stor del av kommunen sitt disposisjonsfond, og ser ein bort frå dette fondet er disposisjonsfondet på 6,9 % av brutto driftsinntekter. Dette er ifølgje årsmeldinga rekna som eit lågt nivå og begrensar den økonomiske handlefridomen til kommunen. Ifølgje Kommunebarometeret 2019 har kommunane i snitt disposisjonsfond på 12,1 %.

I årsmeldinga for 2019 går det fram at **lånegjelda** i kommunen har hatt ei kraftig auke frå 57 % i 2018 til 89 % i 2019, og at vedtatte investeringar i budsjett 2020 og planlagde investeringar i økonomiplanperioden vil medføre stor auke i lånegjelda til kommunen også i åra framover. Det er venta at denne vil stige til over 100 % innan få år dersom vedtekne investeringar blir gjennomførte. Dette vil gå på bekostning av det

økonomiske handlingsrommet kommunen har hatt dei siste åra, og gjere kommunen mindre rusta til å tilpasse seg endringar i tenestene. I budsjettet for 2020 blir det peikt på at investeringane i skulebygg er eit stort løft for ein kommune på Vaksdal sin storleik og gir grunn til uro for ei monaleg stor auke i lånegjelda utan at investeringane skal redusere driftskostnader i særleg grad.

Tabellen under viser **løyvingar til dei ulike tenesteområda** i Vaksdal kommune i 2019 og 2020. Vi har også tatt med rekneskapstala frå 2019.

Tabell 1: Løyvingar til ulike tenesteområde

Tenesteområde	B 2019	R 2019	B2020
Oppvekst	90 270 346	97 311 998	94 963 000
Samfunnsutvikling	42 370 001	43 972 405	43 735 000
Helse og omsorg	115 978 000	128 566 198	121 000 000
Felles økonomi	22 240 000	19 395 342	25 070 000
Sum fordelt totalt til drift	270 858 347	289 245 943	284 768 000

Det største tenesteområdet i kommunen er helse og omsorg, som i 2020 utgjør om lag 42 % av kommunen sitt driftsbudsjett. Nest størst er oppvekst, som utgjør om lag 33 % av kommunen sitt driftsbudsjett. Alle dei tre tenesteområda hadde eit meirforbruk i høve budsjett i 2019, medan fellesområde økonomi hadde eit mindreforbruk. Under felles økonomi blir felleskostnader for heile organisasjonen, både administrativt og politisk, samt diverse tilskot, premiefond, premieavvik og amortisering av tidlegare års premieavvik ført. Merk at det er gjort nokre endringar i kva som blir ført på felles økonomi i 2020.

2.3 Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklinga i kommunen er relevant å omtale av fleire årsaker. For det første er innbyggjartilskot ein del av inntektssystemet til kommunane. Vidare må dei kommunale tenestene tilpassast demografiske endringar.

Innbyggjartilskotet er i utgangspunktet fordelt med eit likt beløp per innbyggjar (talet på innbyggjarar per 1. juli) til alle kommunane. Deretter skjer det ei omfordeling på bakgrunn av fleire faktorar.² For 2020 er innbyggjartilskotet før omfordeling 25 083 kroner per innbyggjar.

Det går fram av årsmeldinga 2019 at det har vore nedgang i det totale folketalet i kommunen dei siste ti åra, men at det har vore ei større endring i siste kvartal 2019. Folketalet er pr 01.01.20 for første gong under 4000 innbyggjarar. I årsmeldinga blir det også vist til at den prosentvise nedgangen dei siste 2 åra også er større enn åra før. I perioden 2009-2017 busette kommunen flyktningar etter nasjonalt introduksjonsprogram. I 2017 vart det busett 37 personar. Etter dette har nasjonale myndigheiter bestemt at berre større kommunar skal busetje flyktningar.

I årsmeldinga blir det også vist til at det har vore større endringar når ein ser på fordeling av aldersgruppene frå året 2000 til 2020. Det har vore reduksjonar både i talet på born/unge og eldre. I perioden frå 2010 til 2020 har nedgangen i eldre flata ut. Gruppa 67 år og eldre har falt frå 886 i 2000 til 804 i 2010, men har auka til 808 pr 01.01.2020. Det er eit lågare tal fødde per 1000 innbyggjarar i Vaksdal kommune (8,5 i 2019) samanlikna med fylket (Hordaland, 10,7) og landet utanom Oslo (9,7).

² Størsteparten av kommunane sine rammetilskot blir fordelt med utgangspunkt med eit likt beløp per innbyggjar. Utgiftsutjamninga skjer ved hjelp av ein kostnadsnøkkel som sørgjer for at denne delen av rammetilskotet blir fordelt frå kommunar som er rimelegare å drive enn landsgjennomsnittet, til kommunar som er dyrare å drive enn landsgjennomsnittet. Kostnadsnøgkelen består av ei rekke kriterium, mellom anna talet på barn i skulepliktig alder, talet på eldre, reiseavstand i kommunen mv.

2.4 Kommunen sine eigarskap

Vaksdal kommune har eigarinteresser i fem selskap saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar, og i seks selskap med innslag av private eller statlege aktørar på eigarsida. Eigarskapa går fram i tabell 2 under. Kommunen sine eigarskap vil bli nærare omtalt i kapittel 4.

Tabell 2: Eigarskap

Selskap	Bransje	Selskapsform	Eigardel
Vann vest AS	Vatn- og avlaupsverksemd	AS	5,55 %
Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS	Drift av arkiv	IKS	2,85 %
BIR AS	Renovasjon	AS	1,61 %
Driftsassistansen i Hordaland – vann og avløp IKS	Vatn- og avlaupsverksemd	IKS	1,1 %
Kommunekraft AS	Formidlar kraft på vegner av aksjonærkundane	AS	0,313 %
Vaksdal næringsselskap AS	Bedriftsrådgjeving	AS	67,55 %
Modalen-Eksingedalen Billag AS	Rutebil- og godstransport	AS	28,33 %
Vaksdal Senter utvikling AS	Utvikling og leige av Vaksdal Senter mm.	AS	8,7 %
BKK AS	Produksjon av elektrisitet frå vasskraft	AS	0,37 %
Fjord Norge AS	Turistkontorverksemd	AS	0,12 %
Biblioteksentralen SA	Engroshandel med bøker mv.	SA	Medlem

Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon, og er derfor omfatta av ROV-vurderingane knytt til dette. Stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon av selskap, og er difor ikkje omtala i denne delen av ROV-vurderinga. Både kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er lista opp i seksjon 4.3, og eventuelt drøfta i ROV-vurderinga om dette er vurdert som relevant.

3. Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, vil vi i dette kapittelet vurdere risiko for manglande målnnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging og internkontroll som er identifisert innan dei verksemdsområda som er gjennomgått i Vaksdal kommune.

Overskriftene i kapittel 3.1-3.4 følgjer den administrative organiseringa i Vaksdal kommune.

Risikonivå er i tabellane farga med raudt som representerer høg risiko eller gult som representerer middels risiko:

Fargesymbol	Skildring av risikovurdering
	Høg risiko På område som er merka med raudt meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere høg risiko for anten manglande produktivitet, målnnfriing, regeletterleving eller effektivitet.
	Middels risiko På område som er merka med gult meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere middels risiko for anten manglande produktivitet, målnnfriing, regeletterleving eller effektivitet.

I tabellane under vil vi under kvar sektor omtale utvalde område og tema. Dette er område og tema som blir framheva i dei data som revisjonen har analysert. Det betyr at område der det ikkje eksplisitt er identifisert risiko ikkje er omtala.

Det blir kommentert dersom det er planlagt tilsyn eller gjennomført forvaltningsrevisjonar eller tilsyn dei siste åra innanfor dei områda og temaa som er omtala.

Under kvart område identifiserer vi dei hovudtema analysen viser at det er knytt risiko til. Dette vil vere naturlege moment som takast med i ein eventuell forvaltningsrevisjon.

Det er viktig å understreke at risikovurderingane er skjønnsmessige, og at vurderingane er baserte på tilgjengeleg informasjon. Kontrollutvalet kan vurdere risikoen knytt til dei ulike områda som forskjellig frå det som er føreslått her. Det er derfor kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere rekkefølga for forvaltningsrevisjonsprosjekt i dei planane som blir lagt fram for kommunestyret.

Vi vil ta atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert av leiinga i kommunen.

3.1 Stab og sektorovergripande funksjonar

Oppgåver og funksjonar knytt til økonomi, rekneskap, løn, HR, post/arkiv, saksbehandling, innbyggjarservice og kommunikasjon er samla i ein stab som tek i vare alle desse fagområda for kommunen. I tabellen under vil vi gjere greie for identifiserte risikoområde knytt til stab og sektorovergripande funksjonar.

Tabell 3: Identifiserte risikoområde knytt til sektorovergripande funksjonar

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Bemanning og personalforvaltning - Sjukefråvær - Tilsetjingar - Oppfølging av medarbeidarar - HRM-system - Arbeid med heiltidskultur	I følgje budsjett for 2020 har kommunen mål om at sjukefråværet ikkje skal overstige 7 %. I følgje budsjettet har sjukefråværet over tid vore for høgt, og det er sett i verk tiltak for å redusere dette. I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at sjukefråværet for året samla var 7,2 %, følgjeleg nær måлтаlet til kommunen. Det er likevel stor variasjon mellom einingane, der barnehage har det høgste sjukefråværet på 14,4 %. I undersøkinga blir gitt innspel på at det bør gjennomførast forvaltningsrevisjon innan personalbehandling i kommunen, mellom anna knytt til tilsetjingsprosessar, oppfølging av sjukemeldte, gjennomføring av medarbeidarsamtalar og kursing. Det blir også kommentert at kommunen ikkje er gode nok på leiarutvikling. I budsjettet for 2020 blir det peikt på at det generelt er bra søknadar til faste stillingar i kommunen, men at kommunen i likheit med andre også merkar auka konkurranse om fagkompetanse. Mellom anna blir det vist til at det er krevjande å rekruttere leiarar, teknisk/ingeniør og sjukepleiarar. I undersøkinga blir det vidare peikt på utfordringar knytt til HRM-systemet, og at det er tungvint å få fram gode rapportar og oversikt over ressursbruk/ressurstyring. Det blir også peikt på at ein bør sjå på styrking av stabsfunksjonar og vurdering av sårbarheit i dei små fagmiljøa, og at einingane treng meir støtte frå stab for å kunne fokusere på faglege spørsmål og utvikling av tenestene. Samtidig blir det peikt på at kommunen har avgrensa ressursar i stab. I intervju blir det også stilt spørsmål ved om strukturen i eining for samfunnsutvikling er føremålstenleg. Det manglar per i dag einingsleiar/avdelingsleiar i eininga. Det blir i intervju vist til at det er gjort politisk vedtak om fleire heiltidsstillingar og færre deltidstillingar, men at kommunen ikkje har klart å innfri dette endå og at det er eit vedtak som er vanskeleg å følgje opp. Mellom anna blir det vist til at det er lite uønskt deltid, og at det kan vere utfordrande å få godkjent andre typar turnus frå fagforeningane.	- Manglande oppfølging av tilsette - Manglande effektivitet og måloppnåing	

Oppfølging av politiske vedtak

Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming i 2018, der revisjonen mellom anna peikte på utfordringar/svakheiter både i prosessar og rutinar og at kommunen ikkje hadde ein praksis som sikra at relevant informasjon systematisk blei framstilt i saksframlegga i politiske saker.

I intervju går det fram at oppfølging av dei politiske sakene ikkje blir opplevd som god nok frå politisk hald, sjølv om det blir kommentert at det har betra seg dei seinare åra. Det blir peikt på at dette både gjeld system for oppfølging av politiske saker, sjølv oppfølginga av sakene, samt kommunikasjon/dialog mellom administrasjonen og kommunestyret. Det blir mellom anna vist til at rapporteringa frå administrasjonen tilbake til kommunestyret kan vere mangelfull i tilfelle der administrasjonen ikkje i tilstrekkeleg grad klarer å følgje opp dei politiske vedtaka. Det blir også gitt enkelte døme på vedtak som ikkje er følgt opp slik kommunestyret har vedtatt.

I spørjeundersøkinga er det også enkelte som peikar på at det ikkje er alle politiske vedtak kommunestyret får tilbakemelding på innan rimeleg tid, at sakspapira i ein del tilfelle kan kome i siste liten, samt at administrasjonen bør bli enda flinkare på statusoppdateringar på vedtekne saker. Det er likevel fleire som svarar at det i liten grad eller svært liten grad er risiko for svikt eller manglar knytt til saksførebuing og oppfølging av politiske vedtak.

Også leiinga i administrasjonen viser til at ein har eit forbedringspotensiale når det gjeld oppfølging av politiske vedtak. Det blir opplyst at det er sett i gang tiltak for å sikre ei betre oppfølging av vedtaka, mellom anna ved å samlast etter politiske møte for å fordele saker til oppfølging.

- Ikkje tilstrekkeleg oppfølging av politiske saker/vedtak

Beredskap

Det blir i intervju opplyst at det blir gjennomført risikovurderingar på ulike nivå, samt ei overordna risikovurdering årleg. Det blir kommentert at arbeidet med den overordna risikovurderinga for 2020 blei påverka av koronapandemien og at arbeidet ikkje er ferdigstilt. Samtidig blir det vist til at kommunen ikkje har vore flinke nok på risikovurderingar, og at ein ikkje kan legge fram ei samla liste over risikoar i kommunen.

Når det gjeld koronapandemien blir gjennomgåande vist til at kommunen har jobba godt med å planlegge for ulike scenario i samband med denne, både i kommunal kriseleiing, ute i einingane og på tvers av einingar/funksjonar, og at utfordringa er å klare å følgje dette opp vidare utover hausten i 2020.

Fylkesmannen i Hordaland gjennomførte tilsyn med utvalde område av samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeidet i Vaksdal kommune i 2017. I tilsynet avdekte Fylkesmannen to avvik knytt til at kommunen ikkje i

- Ikkje god nok beredskap

	tilstrekkeleg grad kunne dokumentere heilskapleg og systematisk arbeid med samfunnstryggleik og beredskap, samt at kommunen ikkje hadde i god nok ordning for kompetansebygging og opplæring for alle som er tiltenkt ei rolle i kommunen si krisehandtering. Deloitte får opplyst frå kommuneadministrasjonen at det skal gjennomførast tilsyn på beredskapsområdet i 2020, men Deloitte har ikkje funne dette i tilsynskalenderen til Fylkesmannen.		
Informasjonstryggleik og personvern	Nytt personvernsregelverk trede i kraft i 2018. Dette stiller strengare krav til informasjonstryggleiken i kommunen enn tidlegare, noko som medfører regulatorisk risiko. I intervju blir det vist til at personverksregelverket er krevjande og at kommunen har jobba mykje med dette. Det blir kommentert at ein ikkje opplever at det er stor risiko knytt til dette, men at det er arbeidskrevjande og at leiarar i kommunen er bekymra for at dei ikkje har alt i orden. Det blir opplyst at kommunen vil halde oppe trykket når det gjeld å arbeide med personvernregelverket også framover.	• Viktig informasjon blir mista eller sensitive data kan kome på avveie • Brot på regelverk	
Digitalisering	I undersøkinga blir det peikt på at kommunen har eit forbettringspotensial når det gjeld digitalisering, og det blir peikt på at dette gjeld alle sektorane. Det blir også trekt fram at den digitale kompetansen ikkje er god nok. Det blir vidare peikt på at det ikkje i tilstrekkeleg grad er lagt opp til sjølvbeteningsløyisingar/digitalisering av kontakten med kommunen. I kommunen sitt budsjett for 2020 blir det vist til at det i alle delar av den kommunale drifta fortløpande skjer digitaliseringstiltak. Mellom anna blir det vist til kommunesamarbeidet om IKT drift, digitalisering og innovasjon, oppstart av investeringstrappa knytt til digitalisering i skule samt innføring av velferdsteknologi i helse og omsorg. Det er sett fleire mål for digitalisering og IKT i planperioden, mellom anna at dei fleste tenester skal tilbys digitalt.	• Ineffektive tenester • Manglande samordning	
Arkiv og offentlegheit	I intervju blir det peikt på at lovverket kring offentlegheit og innsyn er omfattande og krevjande, og det blir vist til at kommunen har hatt nokre avvik. Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentleg sakshandsaming i 2018. I forvaltningsrevisjonen kom det mellom anna fram at kommunen ikkje har ein fullstendig eller ajourført arkivplan, at	• Redusert tillit i befolkninga • Regelbrot • Tap av arkivmateriale	

	rutinane og retningslinjene for arkivering ikkje var fullstendige og at kommunen skjerma visse sakstypar frå offentlegheit utan at det blei gjort ei vurdering av om tilhøyrande dokument skal eller kan bli unntatt offentlegheit. Arkivverket har planlagt tilsyn med kommunen i 2020.	
Investeringsprosjekt Kapasitet og kompetanse	I kommunen si årsmelding for 2019 blir det peikt på at dei nye større investeringsprosjekta kommunen har vedteke utfordrar organisasjonen på både kapasitet og kompetanse. Dei største investeringane i budsjettet for 2020 er - Demenssenter/helsehus, 39 MNOK - Dale barne- og ungdomsskule, 25 MNOK - Tilbygg Vaksdal skule, 27 MNOK - Stamnes skule og oppveksttun, 9,2 MNOK I undersøkinga blir det peikt på at dei mange og store investeringsprosjekta er eit risikoområde for kommunen, også med omsyn til å handtere alle leverandørane som er involvert og å klare å følge dei opp. Det blir også vist til at det er utfordrande at det har vore overføringar frå driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet dei siste 10-12 åra, noko som går ut over tenestetilbodet i kommunen og utfordrar generasjonsprinsippet. KOSTRA-tal viser at eigenfinansiering av investeringane er noko lågare i Vaksdal kommune (29,4 %) samanlikna med kostragruppa (31,4 %) og landet utanom Oslo (33,8). Samtidig er brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter vesentleg høgare i Vaksdal (43,8 %) samanlikna med kostragruppa (14,9 %) og landet utanom Oslo (16,2 %).	- Manglande oppfølging av leverandørar og prosjekt - Budsjettoverskriding - Ikkje tilfredsstillande kvalitet
Innkjøp og kontrakts- og leverandøroppfølging	Regelverket for offentlege anskaffingar er komplekst og stiller strenge krav til innkjøparar. Det er derfor ein ibuande risiko på området. I undersøkinga blir det stilt spørsmål ved om det er tilstrekkeleg innkjøpsressursar, og om det er tilstrekkeleg kompetanse ved inngåing av kontraktar. Vidare blir det vist til at det er ønskjeleg med meir innsikt i kva kriterium som blir lagt til grunn ved inngåing av kontraktar. Det blei gjennomført ein forvaltningsrevisjon knytt til bygginga av ny Dale barne- og ungdomsskule i 2019, der det blei undersøkt om kommunen har etablert naudsynte krav, og kontroll med at krav blir følgt når det gjeld arbeidstilhøva til dei tilsette i byggeprosjektet, og om arbeidstilhøva var i	- Brot på regelverk - Kostnadsineffektive innkjøp - Manglande oppfølging av kontraktar

samsvar med kontrakt og omfatta regelverk. Forvaltningsrevisjonen viste at kommunen ikkje har rutinar for kontraktsoppfølging, verken generelt eller for det konkrete byggeprosjektet. Det blei også avdekt fleire brot på krava om løns- og arbeidstilhøva for tilsette hos underleverandørar som jobba på byggeprosjektet.

I intervju blir det peikt på at kommunen gjennomfører fleire store byggeprosjekt, og at det kunne vore nyttig med tilsvarande kontrollar på desse (omsorgsbygga og tilbygg på Vaksdal skule).

Oppfølging av interkommunale samarbeid

I undersøkinga blir det peikt på at kommunen på fleire område har interkommunale samarbeid. Det er både samarbeid der Vaksdal kommune er vertskommune, samt samarbeid der andre er vertskommune. Kommunen har mellom anna samarbeid på IKT, legevakt, barnevern, krisesenter og brann og redning. Fleire av desse er samfunnskritiske tenester og/eller viktige tenester for brukarane. Sjå fullstendig liste over samarbeida i kap. 4.3

Det blir kommentert at nokre av samarbeida no blir vurdert, inkludert om det er andre samarbeid som skal inngåast. Det blir peikt på at det er ønskeleg med ein gjennomgang av i kva grad system og rutinar for slike samarbeid fungerer. Dette gjeld mellom anna det å sikre at kommunikasjon, dialog og vedtak blir følgt opp i dei interkommunale samarbeida.

I førre planperiode blei det gjennomført forvaltningsrevisjon av interkommunalt legevaktsamarbeid med Voss herad. I forvaltningsrevisjonen kom det fram at det var fleire utfordringar knytt til dette samarbeidet, mellom anna knytt til fastsetting av budsjett og rapportering til kommunen.

- Manglande oversikt og kontroll
- Dårleg kvalitet i tenestene

Planarbeid

I undersøkinga blir det peikt på at kommunen har fleire eldre planar som burde vore reviderte. Mellom anna blir det vist til at sist reviderte ruspolitiske handlingsplan er frå 2006, og at det også er lenge sidan revidering av kulturminneplan og strategisk næringsplan. Det blir opplyst at det vil jobbast med strategisk næringsplan hausten 2020. Det blir vist til at det ikkje ligg føre ei total oversikt over planverket til kommunen, og at ein får kjennskap til planane på litt tilfeldig vis.

- Utdaterte planar
- Manglande mål

Internkontroll

Krav til kommunens internkontroll er styrka i ny kommunelov. Kommunen nyttar eit elektronisk kvalitetssystem. I budsjettet for 2020 går det fram at rutinar, retningslinjer og prosedyrar er lett tilgjengelege, og at det er enkelte å melde, følgje opp og få oversikt over avvik.

- Mangelfull regeletterleving
- Avvik blir ikkje meldt og følgt opp

	I undersøkinga blir det likevel stilt spørsmål ved om internkontrollen i kommunen er tilstrekkeleg god, og i spørjeundersøkinga blir det gitt innspel på at det bør gjennomførast forvaltningsrevisjon av system for rapportering av avvik. I spørjeundersøkinga blir det også vist til at det er litt vanskeleg å få etablert gode internkontrollrutinar i skulen. Det blir peikt på at det er ulike system, samt at ein både har papirbaserte og digitale system som ikkje overlappar.	
Klima og berekraft	I kommunen sitt budsjett går det fram at klima, energi og miljø er eit viktig tema i arbeidet med områdeplanane i stasjonsbyane. Det er sett fleire mål for klima og miljø i planperioden, mellom anna knytt til områdeplanar, sikring mot ras, flaum og overvatn, elektriske køyretøy, utbygging av reinseanlegg for avlaup og at det skal stillast klimakrav ved innkjøp. I budsjettet for 2020 går det fram at kraftig nedbør dei seinare år har medført utfordringar med overvatn, og at kommunar med Vaksdal sin topografi i auka grad må førebu og gjere tiltak for å sikre liv og helse og materielle verdiar. I Kommunalbanken si oversikt over klimarisiko i kommunen blir det peikt på at det for kraftforsyning er risiko med svært høg alvorlegheitsgrad knytt til ekstremvær og endring i værmønster. Tal frå Kommunebarometeret viser at delen hushaldningsavfall levert til gjenvinning og biogassproduksjon er lågare i Vaksdal kommune (26 %) samanlikna med landssnittet (42 %).	• Ikkje tilstrekkelege tiltak for å redusere og førebygge klimarisiko
Folkehelse	Folkehelse blir omtalt i kommunen sitt budsjett for 2020, og det blir peikt på at det er urovekkande at fleire indikatorar er raude i Folkehelseprofilen 2019. Dette gjeld: • Høgt sjukefråvær og høg del uføre • Fleire med muskel og skjelettlidingar og diabetes type 2 • Fleire skader med behandling i sjukehus • Fleire born under 17 år som bur i hushald med låg inntekt • Fleire som treng stønad til livsopphald i aldersgruppa 20-29 år • Færre innbyggjarar med vidaregåande skule og høgskule I budsjettet for 2020 blir det vidare peikt på at det vil vere behov for meir kunnskap, og at det kan vere formålstenleg å knytte seg til eit ekstern forskingsmiljø som kan gjere ei analyse og gje kommunen framlegg til tiltak.	• Ikkje tilstrekkelege tiltak for å sikre god folkehelse

I undersøkinga blir det også peikt på at det hadde vore nyttig å fått ein nærare gjennomgang av korleis kommunen jobbar med folkehelse, også i planprosessane.

3.2 Oppvekst

Tenesteområde oppvekst omfattar barnehagar, skular, PPT, barnevern, helsestasjonen, Vaksdal introcenter (VIS), Vaksdal frivilligsentral og NAV. Kommunen har 4 barnehagar og 5 skular.

PPT og barnevernet har samarbeidsavtale om drift av desse tenestene i Modalen kommune. Kontora er lokalisert på Dale. Helsestasjon, barnevern og PPT er samla i ei tverrfagleg avdeling under eining skule. NAV og Vaksdal frivilligsentral er plassert under kommunalsjefen.

Tabell 4: Identifiserte risikoområde knytt til oppvekstområdet

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Barnehage - Kostnader - Bemanningsnorm - Pedagognorm - Sjukefråvær	I 2018 blei det innførte bemanningsnorm og pedagognorm for barnehagar. Dette inneberer at det blir stilt krav til kor mange tilsette det skal vere per barn i barnehagen, samt krav til utdanna personell. I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at barnehage hadde eit meirforbruk på 3,3 mill. Det blir vist til at hovudårsaka til meirforbruket er knytt til lønskostnader for å kunne gje plass til fleire barn enn forventa hausten 2019, jf. at pedagognorma stiller krav til bemanning. Elles blir det peikt på at bemanningsnorma og pedagognorma har vore kostnadsdrivande for barnehage. Tal frå Utdanningsdirektoratet (barnehagefakta.no) viser at ein av fire barnehagar i kommunen oppfylte pedagognorma per 15.12.2019, medan tre barnehagar oppfylte pedagognorma med dispensasjon pr. 15.12.2019. I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at delen barn med barnehageplass er lågare i Vaksdal kommune samanlikna med kommunegruppa og landet elles (5-8 %), samt at delen minoritetsspråklege barn er redusert i 2019, som ikkje er ei ønska utvikling. I følgje Kommunebarometeret 2019 har 81 % av barna i kommunen barnehageplass, mot 88,8 % nasjonalt. Tal frå KOSTRA viser at delen barn som får spesialpedagogisk hjelp er ein del høgare i Vaksdal kommune samanlikna kostragruppa (5,6 % i Vaksdal mot 3,5 % i kostragruppa). Fylkesmannen har gjennomført tilsyn knytt til å	- Ikkje tilstrekkeleg gode tenester - Høge kostnader	

fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp, sjå nærare omtale av tilsynet under PPT.

Vaksdal kommune gjennomfører foreldreundersøking i barnehage. I 2019 viser denne ifølge årsmeldinga at foreldra i stor grad er nøgde med tilbodet, men noko lågare enn tidlegare år.

I 2019 var sjukefråværet i barnehage 14,4 % mot 14,3 % året før. Målet er 8 %. I intervju blir det vist til at sjukefråværet har vore høgt over tid, og det blir stilt spørsmål ved i kva grad dette er arbeidsrelatert. I årsmeldinga frå 2019 blir det vist til at det har vore jamleg fokus på sjukefråvær i alle personalgrupper.

Det blir også stilt spørsmål ved om kommunen brukar nok ressursar i barnehage. KOSTRA-tal viser at netto driftsutgifter til barnehage i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter er det same i Vaksdal kommune som i kostragruppa (11,3 %), men netto driftsutgifter per innbyggjar 1-5 år er lågare (142 451 kr i Vaksdal kommune mot 168 443 kr i kostragruppa).

NAV

- Sosiale tenester

I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at NAV hadde eit meirforbruk på 1,8 mill og at dette er knytt til økonomisk sosialhjelp. Utviklinga blir vist til å likevel ha vore positiv, då det er lågare utbetalingar enn i 2018.

117 personar har fått utbetalingar frå sosialtenesta i 2019 mot 135 i 2018. Det har vore ein nedgang i talet på ungdomar som NAV er i kontakt med; 55 ungdommar under 30 år i 2019, mot 58 i 2018 og 67 i 2017. I årsmeldinga går det fram at arbeid med denne gruppa framleis blir eit hovudsatsingsområde i 2020.

Tal frå Kommunebarometeret viser at delen mottakarar av sosialhjelp er høgare i Vaksdal kommune samanlikna med landssnittet. Også i intervju blir det vist til at kommunen har høge utgifter knytt til sosiale tenester i NAV.

Det blir vidare kommentert at tenesta er sårbar som følgje av storleik og få ressursar, samstundes som tenesta har ansvar for å fatte mange vedtak som gjeld enkeltpersonar.

I kommunen sitt budsjett for 2020 står det at prioriterte målgrupper i NAV er unge under 30 år og flyktningar som står utanfor arbeidslivet. Det går fram at NAV samarbeider tett med VIS og andre tenester i kommunen for å leggja til rette for arbeidstrening for dei som treng det, og at det vil bli auka fokus på å få deltakarar til Kvalifiseringsprogram (KVP).

- Høge kostnader
- Brot på lov- og regelverk

I intervju blir vist til at det kunne vore nyttig med ein gjennomgang der ein mellom anna ser på korleis NAV arbeider med å få personar over i tiltak/aktivitet og arbeid. Det blir mellom anna vist til at det kan vere utfordrande å få flyktningar over i arbeid og aktivitet, også fordi det ikkje er så mange arbeidsplassar i kommunen.

Det blir ikkje vist til utfordringar/risikoar knytt til kommunale bustadar.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med behandling av søknadar om økonomisk stønad etter sosialtenestelova for personar med forsyttaransvar for barn ved NAV Vaksdal i 2019. Fylkesmannen konkluderte med at det ikkje blei utøvd forsvarleg skjøn i saker som gjeld økonomisk stønad, og at styringstiltaka ikkje sikrar at sakene er godt nok opplyste før det blir gjort vedtak samt at dei ikkje fangar opp at det manglar individuelle vurderingar.

Tenester til flyktningar

I budsjettet for 2020 går det fram at Vaksdal introsenter har samarbeida tett med NAV om praksisplassar, jobbtilbod og utdanningsløp for flyktningar. Kommunen har ikkje blitt bedne om å busetje flyktningar sidan 2017, og det går fram av budsjettet at tilbodet vil bli redusert som følge av at busetting av flyktningar i kommunen er avslutta. Det går fram at kommunen vil arbeide vidare med ulike kvalifiseringstiltak for stillingar i den kommunale drifta.

- Ikkje tilfredsstillande tilbod til flyktningar ved reduksjon i drift av VIS

VIS starta hausten 2018 opp grunnskuleopplæring for vaksne. I følge budsjettet var det omlag 15 deltakarar på grunnskule det første året. Hausten 2019 og våren 2020 er heile tilbodet ved VIS gjort om til grunnskule, og det er 30 deltakarar fordelt på 3 nivådelte grupper. Hausten 2020 vil det vere 15-16 deltakarar på VIS. Det vil då vere mogeleg å samle dei fleste i ei gruppe og kommunen vil vurdere kostnader med å ha tilbodet sjølv eller kjøpe tilbodet frå andre kommunar. Det går fram av budsjettet at drifta ved VIS uansett vil bli redusert hausten 2020.

Samhandling knytt til barn og unge

I tverrfagleg avdeling for barn og unge inngår PPT, helsestasjons- og skulehelsetenesta og barnevernet.

- Brot på lov- og regelverk

På generelt nivå blir det i undersøkinga peikt på at det alltid er ei utfordring når ein skal yte tenester frå ulike område, mellom anna med omsyn til kven som har ansvaret og kven som skal følgje opp. Det blir peikt på at ein opplever at kommunen klarer å følgje opp i slike saker, men at det nok manglar litt rutinar og avklaringar. Det blir trekt fram at kommunen nok kunne ha vore meir effektive når det gjeld oppfølging av barn med særskilte behov og tverrfaglege tenester.

Helsestasjon- og skulehelsetenesta	Tal frå Kommunebarometeret 2019 viser at talet helsesøsterårsverk per 10.000 innbyggjarar under 5 år er lågare i Vaksdal kommune (34) samanlikna med landsgjennomsnittet (106). Helsestasjonen tilbyr drop in helsestasjon for ungdom. Denne blei hausten 2018 styrka med psykolog i følgje kommunen si årsmelding for 2019. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern- helsestasjons- og skulehelsetenesta og rus og psykisk helse i 2015. Det blei avdekt fleire avvik. Det blir ikkje vist til konkrete risikoområde knytt til helsestasjon- og skulehelsetenesta i intervju og spørjeundersøkinga som er gjort i samband med ROV-vurderinga.	• Ikkje tilstrekkeleg kapasitet
PPT	Det blir i undersøkinga stilt spørsmål ved om PPT har tilstrekkeleg kapasitet. I Intervju blir det vist til at det ikkje er etterslep på saker i PPT, og at sakshandsamingstida er tilfredsstillande. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med kommunen i 2020 som omhandla det å fatte vedtak om rett til spesialpedagogisk hjelp (barnehage). Fylkesmannen konkluderte med at kommunen ikkje etterlever regelverket på alle område.	• Brot på lov og regelverk
Barnevern	I følge kommunen si årsmelding for 2019 mottok barnevernstenesta 52 nye meldingar 2019. Dette er ei lita auke frå 2018 (49). I 2017 hadde kommunen 71 meldingar og i 2016 var det 62 meldingar. I følgje tal frå Kommunebarometeret 2019 er bemanning av fagpersonell i barnevernet i Vaksdal kommune per 1000 barn 0-17 år lågare samanlikna med fylket (3,9 stillingar i Vaksdal mot 5,1 stillingar i fylket). KOSTRA-tal viser at kommunen har lågare utgifter til barneverntenesta per innbyggjar samanlikna med kostragruppa (8066 kr i Vaksdal og 9396 i kostragruppa). Samstundes er delen barn med melding, prosentdelen barn med undersøking og barn med barnevernstiltak høgare i Vaksdal samanlikna med kostragruppa. KOSTRA tal viser at undersøkingar med sakshandsamingstid innan tre månadar er noko høgare i Vaksdal kommune samanlikna med kostragruppa (89 % i Vaksdal mot 86 % i kostragruppa).	• Brot på lov og regelverk

Tal frå Buudir for 2019 viser at barn i hjelpetiltak med tiltaksplan er lågare i Vaksdal kommune (83,3 %) enn i fylket (92,8 %). Vidare er barn i hjelpetiltak med evaluert tiltaksplan lågare i Vaksdal (63,3 %) samanlikna med fylket (82,1 %).

I intervju blir det vist til at det har vore feil i statistikken på barnevern, og at kommunen har klart å innfri det dei skal. Elles blir det kommentert at tenesta er sårbar med tanke på bemanning, men at ein ikkje kjenner til særskilte utfordringar i barnevernstenesta per i dag. Det er likevel fleire som viser til at det kunne vore nyttig å gjennomført ein forvaltningsrevisjon på området for å forsikre seg om at tenesta fungerer tilfredsstillande og for å skape tillit til tenesta.

Som nemnd over blei det gjennomført eit tilsyn i 2015 som også omfatta barnevernstenesta.

Grunnskule

- Kompetanse blant lærarane
- Resultat på nasjonale prøver
- Tidleg innsats og tilpassa opplæring
- Spesialundervisning

I kommunen sitt budsjett for 2020 går det fram at det er krevjande økonomiske rammer innafor oppvekst, og at det er nødvendig å kontinuerleg arbeide med innhald og organisering for best mogeleg nytte den økonomiske ramma som oppvekst har for å møte kravet om auka kvalitet og betre læringsresultat. I intervju blir det kommentert at det har vore stor nedbemanning på skule dei siste 15 åra og at det er eit stort press.

Tal frå Kommunebarometeret 2019 viser at delen lærarar med kompetanse til å undervisning i norsk, engelsk og matematikk på 8.-10. trinn er vesentleg lågare i Vaksdal kommune (56 %) samanlikna med landssnittet (73 %).

I Kommunebarometeret går det også fram at karakterane på 10. trinn i Vaksdal kommune har vore ein del under gjennomsnittet dei siste fire åra, samanlikna med resten av landet. KOSTRA-tal viser at elevar på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver 8. trinn er noko lågare i lesing (71,1 % i Vaksdal, 74 % i kostragruppa), men er høgare i rekning (78,3 % i Vaksdal, 68,3 % i kostragruppa). I kommunen si årsmelding blir det peikt på at skulane i 2019 skåra lågare enn fylket og nasjonalt nivå på alle dei nasjonale prøvane på 5. trinn.

Når det gjeld tidleg innsats i grunnskulen, går det fram av kommunen si årsmelding for 2019 at statleg tilskot til tidleg innsats er nytta til delingstimar på 1.-4. årstrinn i kjernefaga norsk, engelsk og matematikk samt til fleksible timar som er nytta til intensiv opplæring i grunnleggjande ferdigheiter for elevar som treng ekstra oppfølging i periodar.

Tal frå Kommunebarometeret 2019 viser at delen elevar med spesialundervisning på 1.-4. trinn (snittet siste fire år) trinn er vesentleg

- Ikkje tilstrekkeleg tilpassa opplæring
- Brot på lov og regelverk

høgare i Vaksdal kommune (10 %) samanlikna med landsgjennomsnittet (5,2 %). Også på dei høgare klassetrinna på barneskulen (5.- 7. trinn) er delen elevar med spesialundervisning (snittet siste fire år) høgare i Vaksdal (12,5 %) samanlikna med landssnittet (9,2 %). Delen elevar med spesialundervisning på 8.-10. trinn er derimot lågare i Vaksdal kommune (8,9 %) samanlikna med landssnittet (10,1 %).

KOSTRA-tal frå 2019 viser at elevar med spesialundervisning i Vaksdal kommune har færre spesialundervisningstimar (årstimar) samanlikna med kostragrupper. I Vaksdal er timetalet 73,9, medan det er 148,7 i kostragrupper.

I kommunen sitt budsjett for 2020 blir det vist til at skulane har arbeidd med å redusere talet på elevar som får spesialundervisning til fordel med betre tilpassa opplæring med godt læringsmiljø. Likevel har kommunen dei siste åra hatt ei auke i spesialundervisning, særleg på barnetrinnet.

I undersøkinga blir det stilt spørsmål ved om elevane får gjennomført spesialundervisninga dei har rett på, mellom anna med omsyn til kompetanse (omgjerding av pedagogtimar til assistenttimar).

Trygt og godt skulemiljø

- Endringar i opplæringslova
- Mobbing

I 2017 blei det gjort endringar i opplæringslova som skjerpar kravet til skulen og skuleeigar for å sikre at alle elevar opplever eit trygt og godt skulemiljø.

- Elevar som ikkje opplever eit trygt og godt skulemiljø

Tal frå Udir (skoleporten.no) viser at det i skuleåret 2017-2018 og skuleåret 2018-2019 var ein del elevar som hadde blitt mobba av andre elevar på skulen (10,4 % i 2017-2018 og 8,1 % i 2018-2019). For skuleåret 2019-2020 ligg det ikkje føre offentlege tal for Vaksdal kommune. Resultata blir ikkje gjort offentlege dersom det er 1-4 elevar som har svart at dei opplever mobbing ved skulen. Det har følgeleg vore ein nedgang i elevar som har svart at dei opplever mobbing. Det blir ikkje vist til særskilte utfordringar knytt til mobbing og skulemiljø i undersøkinga.

3.3 Samfunnsutvikling

Eining for samfunnsutvikling er organisert i to avdelingar; kommunalteknisk drift, og plan kultur og forvaltning. Einingsleiaroppgåvene blir ivaretatt av kommunalsjef for samfunnsutvikling. Ved ei av avdelingane er det heller ikkje avdelingsleiar, og kommunalsjefen ivaretek derfor også desse oppgåvene.

Avfall og renovasjonsoppgåver blir ivaretatt av BIR. Selskapet er nærare omtalt i kap. 4.1.

Tabell 5: Identifiserte risikoområde knytt til tekniske tenester

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Plan og byggesak	Tal frå Kommunebarometeret viser at delen byggesaker med overskriden frist er høgare i Vaksdal kommune (21 %) samanlikna med landsgjennomsnittet (7,9 %). KOSTRA-tal viser at den gjennomsnittlege sakshandsamingstida for byggesaker med tre vekers frist er 21 dagar (altså tre veker) i Vaksdal, mot 14 dagar i kostragruppa. I alt blei det behandla 42 byggesaker i kommunen i 2019, omtrent det same som i 2018 då det blei behandla 44 byggesaker. I undersøkinga blir det peikt på at det ikkje er tilstrekkelege ressursar til å følgje opp/kontrollere byggjesaker. Det blir også peikt på at sakshandsamingstida har vore for lang. I intervju blir det vist til at byggesak er eit lite område i kommunen - det er få private reguleringsplanar og lite nybygg. Samtidig krev det ressursar å følgje opp, og det blir peikt på at ein er litt usikker på om kommunen klarer å ivareta regelverket sidan det er så lite ressursar i eininga.	• Regelbrot • Dårleg kvalitet i tenesta	
Vedlikehald av kommunale bygg	I budsjettet for 2020 går det fram at kommunen har eit overskot på bygningsmasse gjennom bygg som ikkje er i bruk, bygg med dårleg arealeffektivitet samt unyttet areal. Det blir vist til at dei kommunale bygga til dels har stort etterslep på vedlikehald då vedlikehaldsbudsjettet over tid har vore redusert til eit nivå der kommunen per i dag er langt unna eit vedlikehald som sikrar verdiane. Vidare går det fram at dersom kommunen ikkje klarer å redusere bygningsmassen må det forventast vesentleg opptrapping av driftsutgiftene til vedlikehald av kommunale bygg. Vedtatt strategi for eigedomsforvaltning i kommunen har ifølge budsjettet ei målsetting om 5 % årleg reduksjon i kommunal bygningsmasse. I undersøkinga blir det vist til at bygg er i så dårleg forfatning at dei må rivast. KOSTRA tal viser at netto driftsutgifter til eigedomsforvaltning i prosent av samla driftsutgifter er noko høgare i Vaksdal kommune (10,8%) samanlikna med kostragruppe 2 (8,9%) og landet utanom Oslo (9%). Vidare er netto driftsutgifter til forvaltning av eigedom per innbyggjar vesentleg høgare (I Vaksdal 537 kr mot 261 kr i kostragruppa og 299 kr i landet utanom Oslo). Samtidig er utgifter til vedlikehald per kvadratmeter lågare i Vaksdal (54 kr) samanlikna med kostragruppe 2 (83 kr) og landet utanom oslo (101 kr).	• Store etterslep • Høge kostnadar • Regelbrot	

Vedlikehald av kommunal veg	I undersøkinga blir det peikt på at det er eit stort etterslep på vedlikehald av kommunale vegar, og det blir gitt døme på vegar som er blitt stengde. Det blir peikt på at det er ønskjeleg å sjå nærare på kva planar det er for kommunal veg og vedlikehald. I kommunen sitt budsjett for 2020 går det fram at det er gjennomført kartlegging av tilstanden for kommunale vegar og bygg, og at kartlegginga syner at tilstanden på det kommunale vegnettet i hovudsak er god.	• Store etterslep • Høge kostnadar • Regelbrot
Vatn og avlaup • Sjølvkost • Vedlikehald av leidningsnett og anlegg	I intervju blir det vist til at vatn og avlaup tidlegare var eit område som ein var uroleg for, men at dette ikkje er tilfelle lenger etter at kommunen fekk bistand til å ivareta dette området. Samtidig blir det peikt på at vatn og avlaup er ei utfordring. Vann vest AS, som kommunen har eigarskap i, blei stifta i 2019. Selskapet skal utføre og formidle tenester knytt til vass- og avlaupsverksemd (sjå nærare omtale av selskapet i kap. 4.1). I budsjettet for 2020 blir det peikt på at VA er kritisk infrastruktur i samfunnet, og at vedlikehald og fornying av anlegg og leidningsnett er avgjerande for å sikre innbyggjarane ei trygg vassforsyning og eit velfungerande avlaupsnett. I 2020 opnar det nye vassverket på Vaksdal og bygging av høgdebassenget på Myster kjem i gang. For avlaupsanlegga startar planlegging av avlaupsrensing i fleire bygder. Samtidig er det planlagt noko vedlikehald av leidningsnett og anlegg. Tal frå Kommunebarometeret viser at snittet timar per år med brudd i vassleveransen per innbyggjar er høgare i Vaksdal kommune (1,8) samanlikna med landsgjennomsnittet (0,8). VA er finansiert med gebyr til sjølvkost. Årsgebyret for vassforsyning er lågare i Vaksdal kommune (3486 kr) samanlikna med kostragruppa (4419 kr). Sjølvkostgraden i kommunen er 100 %, mot 92 % i kostragruppa. Sjølvkostgraden for kommunalt avlaup 100 % i Vaksdal kommune (mot 92 % i kostragruppa). Årsgebyret for avlaupstenesta er lågare i Vaksdal kommune (2369 kr) samanlikna med kostragruppa (4645 kr).	• Svikt i tenesta • Redusert tillit i befolkninga

3.4 Helse og omsorg

Tenestekområde helse og omsorg har ei helse- og omsorgseining som utfører tenester i heile skalane for tenesteyting, for alle alders- og diagnosegrupper. Eininga gjorde hausten 2019 ei justering i organiseringa under einingsleiar til fire avdelingar, heimebaserte tenester, institusjonsplassar, ressurscenter og Elvavegen buening for funksjonshemma.

Tenestene rus og psykiatri, legekantoret, fysio- og ergoterapeutar og forvaltningskantoret er organisatorisk plassert under einingsleiar.

Vaksdal kommune kjøper kommunalt akutt døgntilbod-plassar (ØH/KAD) frå Voss herad.

Tabell 6: Identifiserte risikoområde knytt til helse og sosial

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Pleie og omsorg - Heimebaserte tenester - Institusjonstenester	I spørjeundersøkinga som er gjennomført i samband med risiko- og vesentlegvurderingane blei det stilt spørsmål om kva område det er størst risiko for at kommunen ikkje klarar å nå mål, følgje opp vedtak og/eller etterleve regelverk. Flest svarte helse og omsorg på dette spørsmålet. På oppfølgingsspørsmål om kva type risiko dette dreier seg om blir det peikt på at: - Brakarane sine rettar er under press p.g.a underbudsjettering og stadige krav til å redusere overforbruk på bekostning av behov - Bruk av dobbeltrom på sjukeheimane - Mottak av utskrivingsklare pasientar frå sjukehus (overliggedøgn på sjukehus for utskrivingsklare pasientar er 883 pr. 10 000 innbyggjarar i Vaksdal kommune, til samanlikning er snittet i Norge på 128 overliggedøgn ifølgje Kommunebarometeret) - Ikkje tilstrekkeleg bemanning - Ikkje tilstrekkeleg kompetanse på sommaren, noko som aukar risikoen for feil I kommunen si årsmelding går det fram at det var meirforbruk på 5,4 mill. I heimetenesta i 2019. Årsaker til dette blir vist til vere auka bemanning. I heimetenesta var det ei seinvakt meir enn budsjettert i store delar av året som følgje av at talet på vedtakstimar har auka. Det blir vist til at færre brukarar får hjelp, men at dei har større hjelpebehov. Tal frå kommunalt pasient- og brukarregister viser at heimetenesta i Vaksdal kommune i 2019 hadde 62 brukarar med omfattande bistandsbehov (dette utgjer 21 % av brukarane av heimebaserte tenester) I kommunen si årsmelding for 2019 går det også fram at det var fleire omfattande HMT-saker i dei heimebaserte tenestene i 2019, og det blir vist til at tilsette i heimetenesta har kjent på auka arbeidspress. Det blei ifølgje årsmeldinga sett i verk tiltak knytt til dette. Når det gjeld institusjonstenester blir desse ytt på Helsehuset og på ressurscenteret på Vaksdal. Tal frå kommunalt pasient- og brukarregister viser at 77 % av brukarane av institusjonstenester i 2019 hadde eit omfattande bistandsbehov. Også institusjonstenestene hadde meirforbruk i forhold til budsjett i 2019, hovuddelen av avviket skuldast i følgje årsmeldinga auka bemanning.	- Regelbrot - Dårleg kvalitet i tenesta - Høge kostnader	

I kommunen si årsmelding blir det vist til at kommunen har sett i gong eit systematisk tverrfagleg samarbeid mellom institusjonslege, sjukepleiarar, ergo-/fysioterapeut og forvaltning, som er vidareført også i 2019, og at dette har vore effektivt for liggjetida på korttidsplassane og ført til meir heilheitlege pasientforløp. Tal frå Kommunebarometeret 2019 viser at delen institusjonsopphald som var korttidsopphald er lågare i Vaksdal kommune (12,4 %) samanlikna med landsgjennomsnittet (17 %).

Deloitte får opplyst at helse- og omsorgstenestene i kommunen blir gjennomgått av ein ekstern konsulent i 2020 på bestilling frå kommunestyret. Rapport frå gjennomgangen var ikkje ferdigstilt ved oversending av risiko- og vesentlegvurderingane til kontrollutvalet.

Det blei sist gjennomført forvaltningsrevisjon av kvalitet innanfor helse og omsorg i 2017, som også omfatta brukarperspektivet. I forvaltningsrevisjonen blei det konkludert med at undersøkinga viser at tenestemottakarane og pårørande alt i alt var ganske godt nøgde med helse- og omsorgstenestene i kommunen. Samtidig blei det peikt på fleire forhold som ikkje var tilfredsstillande, mellom anna knytt til at det ikkje var praksis for å melde avvik samt at det ikkje var tilfredsstillande rutinar for å sikre tilsette sine medverknad i kvalitetsutvikling. I intervju med kommuneadministrasjonen blir det vist til at det blir meldt ein del avvik, særleg knytt til medikamenthandtering, og at det er etablert gode system for å følgje opp avvika og iverksette tiltak.

Tildeling av helse og omsorgstenester

Tildeling av kommunale helse- og omsorgstenester er mellom anna regulert i pasient- og brukarrettslova og i forvaltningslova. Tildeling av slike tenester er eit enkeltvedtak. I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at forvaltningskontoret i kommunen fatta 886 vedtak i 2019. I samband med gjennomgang og nye vedtak på praktisk bistand, blei 24 klagesaker sendt vidare til Fylkesmannen ifølgje årsmeldinga. I 22 av desse sakene blei kommunen pålagt å gjere ei ny vurdering. I tillegg blei det sendt tre andre klagesaker til Fylkesmannen, der pasient fekk medhald i to av sakene.

I intervju blir det vist til at det har vore diskusjonar rundt ressursar og arbeidspress på forvaltningskontoret og at det hadde vore nyttig med en forvaltningsrevisjon som ser på saksbehandling og kapasitet på forvaltningskontoret. Andre viser til at det har blitt gjennomført ein internrevisjon av vedtaksfattning for ei tid tilbake, og at det har vore jobba mykje med kompetanseheving og forbetring av forvaltningskontoret dei siste åra. Det blir vist til at kommunen også i hovudsak klarer å innfri vedtaka som er fatta.

- Brot på lov og regelverk

Tenester til funksjonshemma	I Kommunebarometeret for 2019 blir det vist til at 90 % av dei funksjonshemma i Vaksdal opplever at dei får den hjelpa dei treng for å kunne delta i arbeid og studiar, noko som ifølgje Kommunebarometeret er fleire enn i dei fleste andre kommunar. I undersøkinga blir det peikt på at foreldra til barn med funksjonshemming ikkje får tilstrekkeleg avlastning. Utover dette blir det ikkje vist til andre risikoar knytt til tenester til funksjonshemma. I kommunen si årsmelding for 2019 blir det peikt på at pleietyngda i bueining for funksjonshemma har auka dei siste åra, og at det har vore behov for opplæring i forflytningsteknikk og bruk av hjelpemiddel. Det går fram at avdelinga no har godt med hjelpemiddel. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med Vaksdal kommune sine tenester til personar med utviklingshemming i 2017. Det blei ikkje avdekt brot på krav i lov og forskrift.	• Ikkje god nok avlastning til foreldre med barn med funksjonshemming	
Rus- og psykisk helse	I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at rus- og psykiatritenesta opplever ei auke av yngre brukarar, 18-30 år. Vidare går det fram at i overkant av 25% av brukarane har alvorlege psykiske lidningar (psykose, schizofreni, bipolar). I tillegg har noko meir enn 10 personar alvorleg rusproblematikk eller ei blanding av rus og psykiatri (ROP). I KOSTRA er det oppgitt at brutto og netto driftsutgifter til tilbod til personar med rusproblem var 0 kr i 2019 (til samanlikning er tala frå kostragruppa 279,9 kr brutto og 190 kr netto). Talet på vedtak om kjøp av tiltak til rusmiddelmissbrukarar pr. 10 000 innbyggjarar er høgare i Vaksdal kommune (8,5) enn i kostragruppa (1,2) og landet utanom Oslo (1,6). I intervju blir det peikt på at ein er usikre på tenesta og at det kunne vore nyttig å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon på dette området. I budsjettet for 2020 er det sett som mål at rus- og psykiatritenesta skal styrke tenestetilbodet innan rusfeltet.	• Regelbrot • Ikkje tilstrekkeleg kapasitet til å ivareta brukarane	
AO-senteret	AO-senteret, eit kommunalt føretak, har som oppgåve å gje arbeid til personar som ikkje kan få arbeid i den ordinære arbeidsmarknaden. I undersøkinga blir det peikt på at det kunne vore nyttig med ein gjennomgang av sentrale forhold i føretaket. Det blir vist til at det har vore spørsmål knytt til tilsetjingsforhold og om personane skal vere tilsett i kommunen eller i føretaket. Det blir opplyst at kommunen har fått avklart dette, men det blir kommentert at ein ikkje kjenner seg heilt trygge på denne type problemstillingar i kommunale føretak.	• Ikkje tilstrekkeleg oversikt over verksemda og regelverket knytt til kommunale føretak	

Det blir ikkje vist til særskilte utfordringar/risikoar knytt til tenestene som blir ytt til brukarane av det kommunale føretaket.

4. Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, presenterer vi i denne seksjonen risikoar knytt til selskapa der kommunen har eigarskap. Vurderinga er gjort med særleg fokus på følgjande forhold:

- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader,
- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

I tillegg til ei konkret risikovurdering vil det også vere viktig å vurdere selskapa ut i frå kor vesentlege dei er for kommunen (vesentleganalyse). To overordna perspektiv kan leggjast til grunn for ei slik vurdering:

- fokus på brukarperspektivet/samfunnsnyttan
- fokus på økonomiske interesser for kommunen

På bakgrunn av desse forholda har revisjonen utleia følgjande kriterium for vesentleganalysen, som kan vere til hjelp når kontrollutvalet skal prioritere kva selskap som skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon:

1. selskap der det er avdekka moglege risikoforhold
2. selskap med berre offentleg eigarskap
3. selskap som har eit samfunnsmessig ansvar
4. selskap som har direkte tenestetilbod til kommunen sine innbyggjarar
5. selskap som leverer verksemdskritiske tenester til kommunen
6. selskap som er heileigd av kommunen
7. selskap der kommunen har omfattande eigarinteresser i tal aksjar (fleirtal) eller stor økonomisk del av aksjekapitalen
8. økonomisk gevinst/tapspotensiale for kommunen
9. etikk og omdøme

Vaksdal kommune har fem selskap som er deleigd med kommunar og/eller fylkeskommunar og seks selskap som er deleigd med private eller statlege aktørar. Selskapa/samarbeida vil bli presentert i tabellar under. Informasjonen i tabellane er i hovudsak basert på opplysningar henta frå Bisnode Smartcheck, Proff, kvart enkelte selskap sine nettsider, oversendt dokumentasjon frå kommunen og informasjon som er kome fram i undersøkinga. Der det har kome fram opplysningar som tyder på at det er risiko knytt til eigarskapet eller drifta i selskapet, vil dette kommenterast. Det vil òg bli kommentert om det dei siste åra har blitt gjennomført selskapskontroll av selskapet, og – der det er relevant – om eventuelle kommunesamanslåingar blant andre eigarar har vesentlege konsekvensar for enten selskapet eller for eigarskapet til Vaksdal kommune.

Selskapa blir presentert i to tabellar. Den første inneheld selskap som kommer inn under kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er aksjeselskap og interkommunale selskap som er heileigd av kommunen eller eigd saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar. Desse selskapa har Vaksdal kommune full innsynsrett i og kan gjennomføre forvaltningsrevisjon og eigarskapskontrollar av.

Den andre tabellen inneheld oversikt over selskap der kommunen har eigarskap, men som ikkje kjem inn under innsynsretten etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er ofte aksjeselskap med innslag av private eller statlege eigardeler eller samvirkeføretak. Kommunen kan likevel gjennomføre avgrensa forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontrollar, t.d. med omsyn til i kva grad selskapet opptre i tråd med eigarane sin intensjon, om val og opplæring av styrerepresentantar skjer etter kommunen sine reglar og rutinar, om rapporteringa frå selskapet samsvarar med retningslinjer mv. Kontrollutvalet kan også be styret i eit selskap om å få fullt innsyn dersom det er ønskjeleg å gjere fullverdig forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

4.1 Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Vann vest AS				
Selskapet sitt føremål Eigardel: 5,56 %	Vann vest skal fremje samarbeid og kompetanseutvikling gjennom å utføre og leggje til rette for erfaringsutveksling, opplæring og informasjonsverksemd. Verksemda skal utføre og formidle tenester, knytt til vass- og avlupsverksemd, som til dømes bistand til drift, kvalitetssikring, vassmiljø og beredskap. Verksemda kan inngå samarbeidsavtalar med, eller delta i, andre føretak i den grad dette er føremålstenleg.			
Nøkkelpunkt	Vann vest AS blei stifta i 2019 og er eigd av 16 kommunar som har ein eigardel på 5,56 % kvar i selskapet.			
- Omdøme - Delt offentleg eigarskap - Stifta i 2019	Selskapet blei stifta i 2019 og det er berre rapportert inn rekneskap for stiftingsåret til Brønnøysundregisteret.			
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017	
Eigenkapital	74	...	...	
Inntekter	0	...	...	
Resultat før skatt	0	...	...	
Likviditet	22,04	...	...	
Soliditet	12,91 %	...	...	

Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS				
Selskapet sitt føremål Eigardel: 2,85 %	Selskapet sitt føremål er å arbeide for at for at verdifullt arkivmateriale i deltakarkommunane vert tatt vare på og sikra som informasjonskjelder for samtid og ettertid, og gjort tilgjengeleg for offentleg verksemd, forskning og andre administrative og kulturelle føremål.			
Nøkkelpunkt	Selskapet er eigd av 24 kommunar.			
- Omdøme - Samfunnsansvar	Siste rapporterte årsrekneskap til Brønnøysundregisteret var i 2005, og revisor har ikkje hatt tilgang på nyare rekneskap.			
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	Ikkje tilgjengeleg			

BIR AS				
Selskapet sitt føremål Eigardel: 1,61 %	Føremålet til verksemda er å eige og forvalte selskap som skal syrgja for innsamling, transport og behandling av hushaldnings- og næringsavfall. Verksemda kan også etablere innsamling, transport og behandling av produksjons-, nærings- og farleg avfall.			
Nøkkelpunkt	Bergen kommune er største eigar i BIR AS med 80 % av eigarskapet. Bjørnafjorden, Osterøy, Kvam, Askøy og Samnanger har og eigardel i verksemda.			
- Omdøme - Delt offentleg eigarskap	Rogaland revisjon IKS gjennomførte ein selskapskontroll av BIR i 2018 på oppdrag frå Bergen kommune.			

BIR AS

- Direkte tenestetilbud til innbyggjarane
- Samfunnsansvar
- Vesentlege verdier

BIR har hatt ein positiv trend dei siste åra. Verksemda auka inntektene og eigenkapitalen monaleg mellom 2018 og 2019, som bidrog til at resultatet var fleire gonger høgare i 2019. Samtidig har likviditeten vore under tilrådd nivå (2) dei siste åra, noko som kan indikere at likviditeten ikkje er tilfredsstillande.

BIR har følgjande dotterselskap og eigarinteresser som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10:

- BIR Nett AS (100 %)
- BIR Avfallsenergi AS (100 %)
- BIR Transport AS (100 %)
- BIR Privat AS (100 %)
- BIR Bedrift AS (100 %)
- Møllendalsveien 31 AS (100 %)
- Møllendalsveien 40 AS (100 %)
- WasteIQ AS (60 %)

BIR har også eigardelar i BKK Varme AS (49 %), Invertapro AS (20,02 %), Bergen Carbon Solutions AS (10 %) og Greentech innovators AS (9,99 %) som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	327 618	222 339	221 295
Inntekter	543 009	190 360	189 149
Resultat før skatt	202 531	39 621	29 834
Likviditet	0,92	0,85	0,86
Soliditet	13,21 %	9,3 %	9,9 %

Driftsassistansen i Hordaland vann og avløp IKS**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 1,1 %

Selskapets føremål er å vere eit kompetansesenter for vatn- og avlaupstenester.

Bergen kommune er største eigar i verksemda med ein eigadel på 61, 5 %. Verksemda er også eigd av 15 andre kommunar med varierende eigardel.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt offentleg eigarskap
- Samfunnsansvar

Nøkkeltala viser at verksemda gjekk med underskot i 2018 og 2019, men nøkkeltala elles viser at selskapet har ein solid økonomi.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	2 078	2 552	4 394
Inntekter	13 138	12 538	11 008
Resultat før skatt	-474	-87	639
Likviditet	2,55	2,85	2,8
Soliditet	31,09	37,68 %	65,46 %

Kommunekraft AS			
Selskapet sitt føremål Eigardel: 0,313 %	Føremålet til Kommunekraft er å formidle aksjeeigaranes disponible kraft, irekna konsesjonskraft, og drive anna verksemd knytt til slik formidling.		
Nøkkelpunkt	Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LVK) er største eigar med 56,56 % av aksjane i eigarselskapet. Det er i tillegg fleire enn 140 eigarkommunar med 0,313 % av aksjane kvar.		
- Omdøme - Delt offentlig eigarskap - Samfunnsansvar	Nøkkeltala viser at verksemda generelt sett har ein solid økonomi, men at verksemda gjekk med underskot i 2017.		
Nøkkeltal³ (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	1 923	1 770	1 955
Inntekter	2 068	2 057	2 548
Resultat før skatt	154	-185	68
Likviditet	16,62	12,79	3,34
Soliditet	94,22 %	92,67 %	71,85 %

4.2 Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Vaksdal Næringsselskap AS			
Selskapet sitt føremål Eigardel: 67,55 %	Føremålet til selskapet er å fremja næringsutvikling i Vaksdal kommune gjennom å utvikle eksisterande verksemdar og ressursar samt skapa ny verksemd, medrekna å førestå rådgjeving og finansieringshjelp til næringsverksemd.		
Nøkkelpunkt	Største eigar i verksemda er Vaksdal kommune med 67,55 % av eigarskapet. Dale of Norway (6,75 %), Daletec AS (6,75 %) og fleire andre aktørar har også eigardel.		
- Omdøme - Delt eigarskap med private aktørar - Samfunnsansvar	Nøkkeltala viser at verksemda har gått med underskot dei tre siste åra og at eigenkapitalen har minka. Inntektene har vore stabile. I undersøkinga blir det vist til at selskapet mottek finansiering frå kommunen på 1 mill. kr. per år. Det blir peikt på at det kunne vore nyttig å sett nærare på selskapet og kva planar dei har framover med tanke på å sikre eigenkapital, samt å få betre innsikt i kva arbeid selskapet gjer. I intervju blir det vist til at det har vore vanskeleg for administrasjonen å ha oversikt over næringsarbeidet i selskapet. Det blir opplyst at kommunen har starta på ein gjennomgang/oppfølging av dette eigarskapet. Deloitte får også opplyst at selskapet har fått kontor på rådhuset for å sikre tettare dialog.		
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	2 245	2 753	3 099
Inntekter	1 000	1 000	1 109
Resultat før skatt	-508	-346	-663
Likviditet	3,35	5,46	5,37
Soliditet	77,04 %	85,58 %	82,33 %

³ Det er ikkje rapportert inn årsrekneskap til Brønnøysundregisteret for 2019 per august 2020.

Modalen-Eksingedalen Billag AS**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 28,33 %

Selskapet skal drive bilruter, anna transport, verksemd i denne samanheng og investering i andre selskap.

Nøkkelpunkt

Vaksdal kommune er største eigar i verksemda med 28,33 % av eigarskapet. Verksemda er også eigd av ei rekke private aktørar med varierende eigardel. Nøkkeltala viser at selskapet har hatt jamn eigenkapital og jamne inntekter dei siste åra. Samstundes gjekk selskapet med underskot dei tre siste åra og det er indikasjonar på at likviditeten er under tilrådd nivå (2) i 2018 og 2019.

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar
- Samfunnsansvar
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane

I undersøkinga blir det peikt på at det er ønskeleg med meir innsikt i dette selskapet, som er ein stor arbeidsplass i kommunen og som leverer viktige transporttenester. Mellom anna blir det stilt spørsmål knytt til om styresamansetjinga er optimal og det blir peikt på at økonomien i selskapet ikkje er tilfredsstillande. Det blir også stilt spørsmål ved nokre tiltak som er gjort for å redusere kostnader. I intervju blir det opplyst at kommunen har starta ein gjennomgang av eigarskapet som er politisk initiert.

Verksemda har eigarinteresser i Dale Taxisentral AS (40 %) som ikkje er omfatta av §§ 23-6 og 24-10. Datterselskapet Osbuss blei selt i 2020.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	11 717	11 793	12 658
Inntekter	28 233	26 710	25 445
Resultat før skatt	-180	-1 341	-664
Likviditet	1,2	1,21	3,75
Soliditet	50,36 %	46,82 %	45,29 %

Vaksdal senter utvikling AS**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 8,7 %

Føremålet til selskapet er å eige og utvikle Vaksdal Senter samt tilhøyrande virksomhet.

Vaksdal kommune eig (8,7 %) av selskapet saman med Coop eignedom Vest AS (69,57%) og Sæterdal AS (15,2 %). Nøkkeltala viser at selskapet gjekk i underskot i 2016 og 2017. Likviditeten har også gått monaleg ned frå 2016 til 2018. Inntektene og eigenkapitalen har vore jamn.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar

Nøkkeltal⁴ (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	1 442	1 405	1 655
Inntekter	1 146	1 073	976
Resultat før skatt	37	-250	-334
Likviditet	3,24	6,02	42,19
Soliditet	27,26 %	28,99 %	34,01 %

⁴ Det er ikkje rapportert inn årsrekneskap til Brønnøysundregisteret for 2019 per august 2020.

BKK AS			
Selskapet sitt føremål Eigardel: 0,37 %	Føremålet til selskapet er produksjon, overføring, distribusjon og omsetning av energi samt anna verksemd knytt til disse områdene. Verksemda kan også drivast i samarbeid med eller ved deltaking i andre føretak med tilsvarande eller liknande føremål.		
Nøkkelpunkt	Statkraft industrial holding AS er største eigar i BKK med 49,9 % av eigarskapet. BKK er også eigd av ei rekke kommunar på vestlandet, Tysnes kraftlag og Etne elektrisitetslag. Nøkkeltala viser at verksemda har auka eigenkapitalen sin monaleg dei siste åra. Driftsresultatet har variert, men gjekk merksam opp i 2018. BKK har fleire dotterselskap og eigarinteresser som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10: • BKK Breiband AS (100 %) • BKK Digitek AS (100 %) • BKK Nett AS (100 %) • BKK Elektrifisering AS (100 %) • Plug Holding AS (100 %) • Vestlandsenergi AS (100 %) • BKK Strøm AS (100 %) • EE Øvrig AS (100 %) • BKK Tysneskraft AS (100 %) • BKK Regnskapsservice AS (100 %) • Veilys AS (100 %) • BKK Produksjon AS (100 %) • BKK Spring AS (100 %) • BKK Elsikkerhet AS (90 %) • BKK Enotek AS (77 %) • BERGEN Fiber AS (62,7 %) • BKK Varme AS (51 %) • Serene Onshore AS (50 %) • Plug Bergen AS (50 %) • Mongstad Vekst AS (50 %) • Sognekraft AS (44,45 %) • Tafjord Kraft AS (43,1 %) • Sunnhordland kraftlag AS (38,17 %) • Sogn og Fjordane energi AS (36,84 %) • Fjord Invest sørvest AS (18,3 %) • Fjordkraft Holding ASA (15,24 %) • Sarsia SEED AS (14,5 %) • Industriutvikling Vest AS (9,09 %) • Modalen næringsbygg AS (6,37 %)		
• Omdøme • Delt eigarskap med staten • Samfunnsansvar • Direkte tenestetilbod til innbyggjarane • Vesentlege verdier			
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	8 690 000	7 564 000	6 756 000
Inntekter	275 000	262 000	274 000
Resultat før skatt	1 413 000	1 575 000	687 000
Likviditet	0,79	0,78	0,55
Soliditet	40,48 %	37,12 %	33,48 %

Fjord Norge AS			
Selskapet sitt føremål Eigardel: 0,12 %	Føremålet med selskapet er internasjonal marknadsføring og tilrettelegging for sal for reiselivet i Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal.		
Nøkkelpunkt	Største eigar i selskapet er Visit Bergen med 11,31 % av aksjane. Selskapet er også eigd av fleire fylkeskommunar og private aktørar. Nøkkeltala viser at verksemda har hatt solid økonomi dei siste åra, sjølv om verksemda gjekk med eit lite underskot i 2019.		
• Omdøme • Delt eigarskap med private aktørar • Samfunnsansvar	Fjord Norge AS har eigarinteresser i seg sjølv (1,32 %) og det nyleg etablerte selskapet Varde opplevelseskvalitet AS (6,38 %) som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10.		
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	5 116	5 358	5 355
Inntekter	37 037	41 885	36 893
Resultat før skatt	-57	63	35
Likviditet	1,66	1,47	1,74
Soliditet	40,99 %	32,92 %	43,93 %

Biblioteksentralen SA			
Selskapet sitt føremål Eigardel: medlemskap	Føremålet med selskapet er å vere eit serviceorgan for alle typar offentlege bibliotek. Biblioteksentralen har til oppgåve å vere hovudleverandør av produkt og tenester til bibliotek og liknande institusjonar.		
Nøkkelpunkt	Selskapet er eigd av ei rekke kommunar, fylkeskommunar, Kommunenes sentralforbund og Norsk bibliotekforeining. Nøkkeltala viser at selskapet gjekk med underskot i 2018 og 2019, men at likviditeten er god og eigenkapital er stabilt høg.		
• Omdøme • Delt eigarskap med private aktørar • Samfunnsansvar • Samvirkeføretak • Vesentlege verdier	Verksemda har følgjande dotterselskap som fell utanfor kommunelova §§ 23-6 og 24-10: • BS Eiendom AB20AS (100 %) • BS Undervisning SA (100 %) • Norsk bibliotektransport AS (100 %) • BS Lab AS (100 %) • Edda bokhandel AS (100 %) Verksemda har også eigarinteresser i BS Eurobib (50 %), Bookbites AS (15 %) og Redia AS (36,7 %) som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10.		
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	283 643	289 235	296 362
Inntekter	137 403	125 324	131 980
Resultat før skatt	-5 592	-7 127	58 822
Likviditet	5,1	4,58	4,91
Soliditet	92,73 %	63,53 %	62,58 %

4.3 Føretak, samarbeid og foreiningar

Kommunale føretak, interkommunale samarbeid, stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i selskap. Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon. Under har vi laga ei samla liste over ulike samarbeid/interesser til kommunen:

Kommunale føretak

- AO senteret KF

Interkommunale samarbeid:

- IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefellesskap (7 % eigardel, kommunalt oppgåvefellesskap etter kommunelova § 19)
- Voss interkommunale legevakt (kommunelova § 20-1, § 20-2)
- Samarbeid om hjorteforvaltning med Modalen og Voss (administrativt vertskommunesamarbeid § 28 b)
- Samarbeid om hjorteforvaltning med Osterøy (administrativt vertskommunesamarbeid § 28 b)
- Samarbeid om barnevern med Modalen (administrativt vertskommunesamarbeid § 28 b)
- Krisesenter (vertskommunesamarbeid § 28-1 bokstav a, jf b)
- Bergen og omland friluftsråd (§ 27 etter kommunelova 1992)
- Osterfjordrådet (§ 27 etter kommunelova 1992)
- Interkommunalt utval mot akutt forurensning (§ 27 etter kommunelova 1992)
- LVK (§ 27 etter kommunelova 1992)
- Vest brann og redning (§ 27 etter kommunelova 1992)

Andre:

- Invest in Bergen (program for næringsutvikling)
- Etablerarsenteret (etablererprogram)
- KLP egenkapitalinnskott gjensidig forsikringsselskap

5. Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde

Basert på analysane og funna knytt til selskapa der Vaksdal kommune har eigarskap (kapittel 4), presenterer vi i dette kapittelet vurderingane av kor i Vaksdal kommune si eigarskapsforvaltning det er risiko for at kommunen ikkje utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing, både overordna sett og for enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Typiske risikoområde som blir undersøkt og vurdert i ein eigarskapskontroll inkluderer system og rutinar for oppfølging av eigarskap, rutinar for val av styrerepresentantar, opplæring av styrerepresentantar og rapportering til kommunestyret.

Dersom ein gjer forvaltningsrevisjon i eit selskap (sjå kap. 4) vil ein også kunne slå denne saman med ein eigarskapskontroll, ved å legge til desse problemstillingane i forvaltningsrevisjonen.

Dei identifiserte risikoområda/-selskapa er sett opp i uprioritert rekkjefølgje. Det er kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere val av og rekkjefølgje for eigarskapskontrollane i planen som blir lagt fram for kommunestyret.

Tabellen under viser identifiserte risikoområda/-selskap knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning. Vi tar atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert.

Tabell 7: Identifiserte risikoområder knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning

Område/selskap	Eigardel	Observasjonar	Risikoområde
Overordna eigarskapsforvaltning i kommunen	IA	Kommunen skal etter ny kommunelov utarbeide eigarskapsmelding som vedtakast av kommunestyret minst ein gong i valperioden (§ 26-1). Vaksdal kommune har ei eigarskapsmelding frå 2018. I undersøkinga blir det peikt på at kommunen har lite fokus på oppfølging av eigarskapa sine. Vidare blir det peikt på at det er mangelfull rapportering frå styrerepresentantar. Det blir også stilt spørsmål knytt til kva som ligg til grunn for val av styrerepresentantar.	• System og rutinar for oppfølging av eigarskap • Rutinar for val av styrerepresentantar • Opplæring av styrerepresentantar og • Rapportering til kommunestyret
Modalen-Eksingedalen Billag	28,33%	Selskapet har gått med underskot dei siste tre åra, og eigenkapitalen har blitt redusert. I undersøkinga blir det peikt på at det er ønskeleg med meir innsikt i selskapet, mellom anna med omsyn til økonomi, drift og styresamansetjing. Det blir opplyst at kommunen har starta på ei oppfølging av dette eigarskapet.	• Økonomi og drift • System og rutinar for oppfølging av eigarskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen

Vaksdal næringssselskap 67,55%	Vaksdal kommune er majoritetseigar av selskapet, som skal fremja næringsutvikling i Vaksdal kommune gjennom å utvikla eksisterande verksemder og ressursar samt skapa ny verksemd, medrekna å førestå rådgjeving og finansieringshjelp til næringsverksemd.	• Økonomi og drift • System og rutinar for oppfølging av eigarskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
	I undersøkinga er det fleire som peikar på at det bør gjennomførast kontrollar av selskapet/kommunen si oppfølging. Deloitte får opplyst at kommunen har starta på ei oppfølging av dette eigarskapet.	

6. Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn

6.1 Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar

6.1.1 Forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda

I førre planperiode blei det gjennomført følgjande forvaltningsrevisjonar:

- Forvaltningsrevisjon av interkommunalt legevaktsamarbeid (2020)
- Forvaltningsrevisjon av tilhøva for tilsette som utfører arbeid på ny Dale barne- og ungdomsskule (2019)
- Forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentleg sakshandsaming (2018)
- Forvaltningsrevisjon av kvalitet innanfor helse og omsorg (2017)

6.1.2 Forvaltningsrevisjon i selskap

- Selskapskontroll av BIR – 2018, gjennomført av Rogaland revisjon IKS

6.2 Tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført fleire tilsyn med Vaksdal kommune dei tre siste åra:

- Rett til spesialpedagogisk hjelp – gjere vedtak (2020).
- Behandling av søknadar om økonomisk stønad etter sosialtenestelova for personar med forsyntansvar for barn ved NAV Vaksdal (2019).
- Tenester til personar med utviklingshemming (2017).
- Tilsyn med utvalde område av samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeidet (2017).

Dessutan blei det gjennomført tilsyn med barnevern-, helsestasjons- og skulehelsetenesta og rus og psykisk helse i 2015, samt tilsyn med tvungen helsehjelp ved Vaksdal sjukeheim i 2016 og tilsyn med sosiale tenester til personar mellom 17 og 23 år i 2016.

I 2020 har Arkivverket planlagt tilsyn med Vaksdal kommune.

7. Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar

På bakgrunn av dei analysar og risikovurderingar som er gjennomførte, er det identifisert fleire område som etter Deloitte si vurdering kan representere høg risiko, og kor kontrollutvalet bør vurdere å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar i Vaksdal kommune.

Forslaget dannar grunnlag for prioriteringa som kontrollutvalet skal gjere. Kontrollutvalet står fritt til å leggje til og endre på prosjekta som er skissert under.

7.1 Forvaltningsrevisjon

7.1.1 Prosjekt som er kategorisert som høg risiko (raude)

Tabell 8: Raude prosjekt

Prosjekt	Tema
• Oppfølging av interkommunale samarbeid	<i>System og rutinar for å sikre dialog, kommunikasjon og at vedtak blir følgt opp i dei interkommunale samarbeida Gjennomgang av utvalde samarbeid</i>
• Oppfølging av politiske vedtak	<i>System og rutinar for å følgje opp politiske vedtak Dialog mellom administrasjonen og kommunestyret</i>
• Informasjonstryggleik og personvern	<i>Styringssystem Kompetanse Etterleving</i>
• Investeringar	<i>Planlegging og oppfølging av investeringsprosjekt</i>
• Innkjøp og kontrakts- og leverandøroppfølging	<i>Kapasitet og kompetanse Regeletterleving Leverandør- og kontraktsoppfølging Kontroll av utvalde kontraktar/leverandørar</i>
• Internkontroll	<i>Bruk av kvalitetssystem Regeletterleving System for å melde og følgje opp avvik</i>
• Barnehage	<i>Kvalitet Kapasitet og kompetanse Tiltak for å redusere og førebygge sjukefråvær</i>
• Sosiale tenester i NAV	<i>System og rutinar Regeletterleving Arbeid med å sikre overgang til tiltak/aktivitet</i>
• Barnevern	<i>Tverrfagleg samarbeid System og rutinar for sakshandsaming og regeletterleving Kontroll av sakshandsaminga</i>
• Tilpassa opplæring, spesialundervisning og samarbeid med PPT	<i>System og rutinar for tilpassa opplæring og tidleg innsats System og rutinar for å fatte vedtak om spesialundervisning Samhandling mellom skulane og PPT Gjennomføring av spesialundervisning</i>
• Plan og byggesak	<i>System og rutinar for sakshandsaming Etterleving av regelverk i samband med sakshandsaming Kapasitet og kompetanse</i>
• Vedlikehald av kommunale bygg	<i>System og rutinar Oppfølging av strategi for eigedomsforvaltning Vedlikehaldsetterslep/kapasitet</i>

• Tildeling av helse- og omsorgstenester	<i>System og rutinar for tildeling av tenester Kontroll av sakshandsaminga Kapasitet og kompetanse</i>
• Rus og psykisk helse	<i>Kapasitet Kompetanse System og rutinar</i>

7.1.2 Andre prosjekt (gule)

Tabell 9: Gule prosjekter

Prosjekt
• Bemanning og personalforvaltning
• Pleie og omsorg
• Beredskap ⁵
• Arkiv og offentlegheit ⁶
• Digitalisering
• Planarbeid
• Klima og berekraft
• Folkehelse
• Tenester til flyktningar
• Trygt og godt skulemiljø
• Samhandling knytt til barn og unge
• Helsestasjon- og skulehelsetenesta
• PPT
• Vedlikehald av kommunal veg
• Vatn og avlaup
• Tenester til funksjonshemma
• AO-senteret, kommunalt føretak

7.2 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll kan inngå som ein del av ein forvaltningsrevisjon av selskap, eller den kan gjennomførast som eigne prosjekt der fokuset berre er på kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap.

Tabell 10: Aktuelle prosjekt

Prosjekt	Tema
• Eigarskapsforvaltning (overordna)	• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapa</i> ◦ <i>Eigarmelding</i> ◦ <i>Eigarstrategi</i> ◦ <i>Eigaroppfølging</i> • <i>Rutinar for val av styrerepresentantar</i> • <i>Opplæring av styrerepresentantar</i> • <i>Rapportering til kommunen</i>

⁵ Kommuneadministrasjonen opplyser at det vil bli gjennomført tilsyn på beredskapsområdet i 2020

⁶ Arkivverket har planlagt tilsyn med kommunen i 2020

• Modalen-Eksingedalen billag	• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapet</i> • <i>Val og opplæring av styrerepresentantar</i> • <i>Rapportering til kommunen</i>
• Vaksdal næringsselskap	• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapet</i> • <i>Val og opplæring av styrerepresentantar</i> • <i>Rapportering til kommunen</i>

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Vaksdal kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2017/71-32
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Vaksdal kommune	36/21	01.12.2021

Kurs i regi av Deloitte 2022

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber Deloitte gjennomføre kurs med tema:
 1.
 2.
2. Tidspunkt for gjennomføring av kurs:
3. Sekretariatet vert bedt om å ta seg av det praktiske med organisering og avvikling av kursa, gjerne i samarbeid med kommuneadministrasjonen

Samandrag

Dette er ei årleg sak der kontrollutvalet tek stilling til kva kurs dei ynskjer å få gjennomført i regi av Deloitte i høve til avtalen med selskapet

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg
1 Kurstilbod 2021

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vaksdal kommune har avtale med Deloitte AS som revisor med verknad frå 01.07.2021. I kontrakten som er inngått går dette fram av vedlegg A kravspesifikasjon punkt 3.3 opplæring:

«REVISOR skal leggje fram forslag om, og halde kurs for kontrollutvalet sine medlemmar eller for medarbeidarar i administrasjonen. Tema skal avtalast ved det einkilde høve. Omfang skal reknast til 1 kursdagar per år.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å vedta gjennomføring av naudsynte kurs innan vedteke budsjettamme, jf. kommunelova § 23-2 og forskrift om kontrollutval og revisjon § 2.

Vurderingar og verknader

Det vert med dette lagt fram sak om kva kurs kontrollutvalet ønskjer å gjennomføra i 2022. Deloitte sitt forslag til kurs som kan vera aktuelle å halde for kontrollutvalet og/eller administrasjonen i Vaksdal kommune er grunnlaget for kurstilbodet frå Deloitte.

Kontrollutvalet vedtok i møte 27.05.2020 å gjennomføre følgjande kurs:

1. Habilitet
2. Roller og rolleforståing i kommunal eigarskapsforvaltning
3. Investeringsrekneskap

Kurset «Roller og rolleforståing i kommunal eigarskapsforvaltning vart gjennomført 09.09.2020. Dette kurset vart prioritert å gjennomføre på det tidspunkt med tanke på arbeidet med plan for eigarskapskontroll som utvalet arbeidde med då.

Deloitte hadde ikkje høve til å gjennomføre kurs om habilitet eller investeringsrekneskap i møte 03.02.2021.

Kurset habilitet vart då gjennomført 03.03.2021 og kurset investeringsrekneskap 07.04.2021. Dei tre kursa nemnt over er med andre ord gjennomført.

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet diskuterer kva kurs dei vil at Deloitte skal gjennomføre i 2022. Vidare bør utvalet be sekretariatet ta seg av det praktiske med organisering og avvikling av kursa, gjerne i samarbeid med kommuneadministrasjonen

Kva kurs kan Deloitte tilby til kontrollutvala?

	Tema	Stikkord
1	Innføring i rekneskap	– Grunnleggande innføring
2	Offentlege anskaffingar	– Kva er hovudprinsippa i regelverket?
3	Meirverdiavgift og meirverdiavgiftskompensasjon	– Innføring i kompensasjonsordninga – Praktiske eksempel
4	Justeringsplikt og -rett	– MVA. ved (fylkes-)kommunens overtaking av bygg og anlegg
5	Habilitet	– Kurset gjev ei innføring i regelverk knytt til habilitet, korleis habilitetsvurderingar kan gjerast og korleis det kan etablerast gode rutinar for å sikre at tilsette og folkevalde ikkje handsamar saker der dei er inhabile
6	GDPR og informasjonssikkerhet	– Grunnleggande prinsipp og krav
7	Arkivering, journalføring og offentlegheit	– Innføring i ulike lovkrav (arkiv- og journalplikt, innsynsrett) – Typiske utfordringar
8	Utvalgte tema knytt til forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll	– Kva er forvaltningsrevisjon og/eller eigarskapskontroll? – Korleis gjere ei god bestilling? – Korleis følge opp gjennomført revisjon?
9	Roller, rolleforståing og ansvar i kontrollarbeidet	– Kva er kontrollutvalets rolle og ansvar i kontrollarbeidet? – Kva er kommunestyrets rolle og ansvar i kontrollarbeidet? – Kva er administrasjonens rolle og ansvar i kontrollarbeidet?
10	Roller og rolleforståing i eigarskapsforvaltning	– Innføring i ulike selskapsformer – Roller og rolleforståing – Kva roller har eigarrepresentantar, valde styremedlemmer, osv.

	Tema	Stikkord
11	Avstemming av rekneskapen	- Kva bør ei avstemming innehalde? - Kor ofte bør avstemmingar utarbeidast? - Kva avstemmingar skal utarbeidast? - Kva regelverk gjeld på området?
12	Økonomisk internkontroll	- Fullmakter - Kontroller
13	Organisatorisk internkontroll	- Kva er internkontroll? - Korleis oppnå tilfredsstillande internkontroll?
14	Innberetning av lønn	- Kva ytingar er avgiftspliktige og kva er oppgåvepliktige?
15	Investeringsregnskap	- Krav til investeringsregnskap - Skille mellom driftsregnskap og investeringsregnskap - Kva skal bokførast i driftsrekneskapen? - Kva kriterium skal vere oppfylt for bokføring i investeringsregnskapet?
16	Andre regnskapsmessige problemstillingar	- Tilpassast etterspurnad og behov
17	Leverandørrevisjonar - kva er kontrollutvalet si oppgave og korleis skil desse seg frå andre revisjonar?	- Sjå i samband med nye innsynsmoglegheiter i kommunelova
18	Kommunelova (utvalde deler av den nye lova) og tilhøyrande forskrifter	- Kva er dei viktigaste endringane frå tidlegare lov? - Her kan vi sjå nærare på utvalde delar

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no to learn more.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms or their related entities (collectively, the “Deloitte organization”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser.

No representations, warranties or undertakings (express or implied) are given as to the accuracy or completeness of the information in this communication, and none of DTTL, its member firms, related entities, employees or agents shall be liable or responsible for any loss or damage whatsoever arising directly or indirectly in connection with any person relying on this communication. DTTL and each of its member firms, and their related entities, are legally separate and independent entities.

Vaksdal kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2020/197-6
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Vaksdal kommune	37/21	01.12.2021

Møteplan kontrollutvalet 2022

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet legg opp til denne møteaktiviteten i 2022:
 - 09.02.2022
 - 09.03.2022
 - 20.04.2022
 - 18.05.2022
 - 07.09.2022
 - 23.11.2022

Samandrag

Det vert i denne saka føreslege å utarbeide ein møteplan for heile året 2022.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Møtedatoar for kontrollutvalet bør vera tilpassa møtetidspunkt for formannskap og kommunestyre, slik at det let seg gjera å senda over saker som evt. skal handsamast vidare. Det vert gjort framlegg om at kontrollutvalet set opp møteplan for heile året 2022, slik det også er gjort for dei andre politiske utvala i kommunen. Sekretariatet tek utgangspunkt i oppsett møteplan for å tilpassa kontrollutvalet sine møtedatoar.

Det er særleg møtet der uttalen til kommunen sin årsrekneskap for 2021 skal opp til behandling, som er viktig å tilpassa til formannskap og kommunestyre. Vaksdal kommune legg opp til å behandle rekneskap og årsmelding i formannskapet 31. mai, og vidare til kommunestyret 14. juni.

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalet som har vedtakskompetanse til å vedta eigen møteplan, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

På bakgrunn av det som går fram over er det utarbeidd eit forslag til møteplan for kontrollutvalet for 2022 der det er teke omsyn til møta som er planlagt for kommunestyret og formannskapet. Det er også teke omsyn til den pågåande konkurransen om revisjonstenester for kommunen i oppsettet.

Møteplanen for politiske møte utanom kontrollutvalet skal til behandling i formannskapet 23.11.21 eller 30.11.21. Sekretariatet har lagt fram saka på bakgrunn av innspel frå administrasjonen, som vert grunnlag for tilrådinga i saka som formannskapet skal behandle. Eventuelle endra datoar etter formannskapet si behandling vert teke omsyn til i kontrollutvalet si behandling.

Utkast til møteplan for KU	Aktuelle saker å ta opp	Aktuelle møte, dersom saker skal vidare til:	
		Formannskap	kommunestyre
09.02.22	- Årsmelding kontrollutvalet - Bestilling FR/EK - Oppfølging tidlegare FR		
09.03.22	- Prosjektplan FR/EK - Status rekneskapsrevisjon		
20.04.22	- Oppfølging tidlegare FR - Uavhengigheiterklæring - Sak om revisor arbeid		
18.05.22	- Kontrollutvalet sin uttale til rekneskap 2020 - Etterlevingskontroll - Sak om påsjå-ansvaret overfor revisor	31.05.22	14.06.22
07.09.22	- Budsjett 2022. - Mulig FR-rapport - Revisjonsplan finansiell revisjon		14.12.20
23.11.22	- Interimsrevisjonsrapport - Bestilling av FR-prosjekt		

Konklusjon

Forslag til møteplan 2022 er sett opp på bakgrunn av forslag til møteplanen for kommunestyret og formannskapet, som er under utarbeiding når denne saka er skriven.

Vaksdal kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2019/91-48
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Vaksdal kommune	38/21	01.12.2021

Kommunal økonomisk berekraft i Vaksdal kommune

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber kommunedirektøren kome i møte 09.03.2022 for å gjere greie for status for kommunal økonomisk berekraft i Vaksdal kommune.
2. Utgreiinga kan m.a. innehalde informasjon om status på:
 1. Finansielle måltal
 2. Aktuelle regelverk
 3. Vedlikehaldsetterslepet i kroner på f.eks.:
 - a) Kommunale bygg?
 - b) Kommunale veier, inkludert tunellar og bruer?
 - c) Kommunale kaianlegg?
 - d) Annan kommunal infrastruktur som vatn og avløp
 4. Er det utarbeidd planar for korleis eventuelt vedlikehaldsetterslep skal takast inn att?
 5. Er kommunedirektør komfortabel med situasjonen på desse områda?
3. Kontrollutvalet ber om at notat som grunnlag for utgreiinga vert sendt sekretariatet innan 16.02.2022.

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kommunedirektøren skal orientere kontrollutvalet på status innanfor kommunal økonomisk berekraft (KØB) i Vaksdal kommune.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I samband med Forum for Kontroll og tilsyn (FKT) sin fagkonferanse 01. - 02.06.2021, vart det m.a. fokusert på kommunal økonomisk berekraft (KØB). Det blir i den samanheng vist til kommunelova §§ 14-1 og 14-2.

Kommunelova (KL) § 14-1 omhandlar grunnleggjande krav til økonomiforvaltninga i kommunen.

Her står det:

- *Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.*
- *Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.*
- *Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.*

Det er dette som vert kalla kommunal økonomisk berekraft (KØB).

For å ivareta økonomisk berekraft over tid, har kommunen plikt til å fastsette finansielle måltal, jf. KL § 14-2:

Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta

- a) *økonomiplanen og årsbudsjettet*
- b) *årsregnskapene og årsberetningene*
- c) *finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi*
- d) *regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)*
- e) *regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).*

Videre står det i kommunelova § 23-2 m.a. dette:

Kontrollutvalget skal påse at:

- a) *Kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) *Det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak*

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka ved at utvalet skal sjå til at rekneskapen blir revidert på ein trygg måte og kontrollere at den økonomiske forvaltninga vert ivareteken i samsvar med gjeldande føresegrer og vedtak, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

På bakgrunn av det som går fram over har kontrollutvalet etter sekretariatet sin vurdering eit ansvar for å følgje opp om Vaksdal kommune har tilfredsstillande kommunal økonomisk berekraft. Kontrollutvalet bør derfor utfordre kommunedirektøren på å gjere greie for status på dette området i andre møte i 2022.

Ei slik utgreiing kan m.a. innehalde informasjon om status på:

1. Finansielle måltal
2. Aktuelle regelverk
3. Vedlikehaldsetterslepet i kroner på f.eks.:
 - a) Kommunale bygg?

- b) Kommunale veier, inkludert tunellar og bruer?
- c) Kommunale kaianlegg?
- d) Annan kommunal infrastruktur som vatn og avløp
- 4. Er det utarbeidd planar for korleis eventuelt vedlikehaldsetterslep skal takast inn att?
- 5. Er kommunedirektør komfortabel med situasjonen på desse områda?

Konklusjon

Det blir tilrådd at kontrollutvalet ber kommunedirektøren kome i møte 09.03.2022 for å gjere greie for status for kommunal økonomisk berekraft i Vaksdal kommune slik det går fram av saka.

Utvalet ber om at notat som grunnlag for utgreiinga vert sendt sekretariatet innan 16.02.2022.

Vaksdal kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2019/90-18
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Vaksdal kommune	39/21	01.12.2021

Gjennomgang av møteprotokollar 01.12.2021

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek møteprotokollane til orientering.

Samandrag

I denne saka er tanken at kontrollutvalet skal gjere ei vurdering av saker i møteprotokollane frå andre politiske utval i Vaksdal kommune.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Vaksdal kommune har hatt tradisjon for å gjennomgå møteprotokollane frå dei andre politiske utval, noko det nye utvalet og slutta seg til i desember 2019.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om gjennomgang av møteprotokollar, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

I denne saka er tanken at kontrollutvalet skal gjere ei vurdering av saker i møteprotokollar frå andre politiske utval i Vaksdal kommune. Møteprotokollane kan lastast ned frå heimesida til kommunen. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse i protokollane. Dette er ein av fleire måtar å gjere seg kjent med det politiske arbeidet i kommunen på, og kunne fange opp saker som no eller på eit seinare tidspunkt kan vere eit aktuelt saksfelt for kontrollutvalet.

I møte i kontrollutvalet 04.12.2019 blei det gjort vedtak om at særskilt ansvar for gjennomgang av framtidige møteprotokollar skal fordelast slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Kommunestyret	Anne Christin Eide
Formannskapet	Odd Jøran Oldervik og Anneli Vatlø Lilletvedt
Levekårsutvalet	Bjart Magnus Rosvold
Bygdeutviklingsutvalet	Vegar Sellevold

Til dette møtet er det desse møteprotokollane som er aktuell for gjennomgang:

- Kommunestyret 28.09.21 og 26.10.21
- Formannskapet 05.10.21, 26.10.21, 08.11.21, 09.11.21 og 23.11.21
- Levekårsutvalet 21.09.21
- Bygdeutviklingsutvalet 16.11.21

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i gjennomgangen av protokollane, vert det tilrådd at utvalet tek møteprotokollane som går fram av saksframstillinga over til orientering.

Vaksdal kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2020/88-12
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Vaksdal kommune	40/21	01.12.2021

Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Samandrag

Det er lagt opp til å ha eventuelt på saklista for å ivareta det enkelte medlem i utvalet si mogelegheit til sjølv å ta opp saker eller for å gje utvalet mogelegheit til å gjere vedtak i saker som ikkje er på saklista.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vedtak i kontrollutvalet 27.05.2020 i PS 20/20 der utvalet vedtok å ha eventuelt som sak i kvart møte.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å behandle sak om eventuelt, jf. kommunelova § 11-3 og § 23-2.

Vurderingar og verknader

Dersom det blir tatt opp saker som krev nærare undersøkingar, eller innhenting av fleire opplysningar, før ein kan konkludere med at det er ei sak for kontrollutvalet, bør utvalet be sekretariatet førebu sak om dette til neste møte.

Konklusjon

Føremålet med saka er å gje opning for å få nærare undersøkingar av saker som kontrollutvalet ynskjer å få utgreidd til neste møte, eventuelt til eit seinare møte i utvalet. Saka kan utover dette nyttast til å be om orienteringar frå kommunedirektøren eller andre i eit seinare møte.

Referat sak

RS 22/21 Fwd: Opprusting av ballbanen på Stanghelle Vest. Ber om at kontrollutvalet i VK vurderer saksgangen i denne saka.

Fra: TERJE OLSNES (tolsn@online.no)

Sendt: 15.11.2021 10:46:40

Til: Einar Kåre Ulla

Kopi:

Emne: Fwd: Opprusting av ballbanen på Stanghelle Vest. Ber om at kontrollutvalet i VK vurderer saksgangen i denne saka.

Vedlegg:

-fikk feilmelding !

mvh

Terje Olsnes

----- Opprinnelig melding -----

Emne: Opprusting av ballbanen på Stanghelle Vest. Ber om at kontrollutvalet i VK vurderer saksgangen i denne saka.

Dato: 14.11.2021 12:00

Fra: TERJE OLSNES <tolsn@online.no>

Til: post@vaksdal.kommune.no, postEinar.Kare.Ulla@vlfk.no

Syner til følgjande brev / e-postar til VK , Arkivsak ID 21/4108 - Tettaneset bu-visjon.

- brev av 24.04.2021
- purring på svar av 24.05.2021
- purring på svar av 16.07.2021
- purring på svar av 13.09.2021
- anmodning om innsyn i dok.21/4042 i saken
- avslag på anmodning om innsyn frå VK av 26.10.2021
- anmodning om "nærare grunngjeving for avslaget av 03.11.2021
- telefon frå sakshandsamar 11.11.2021 med lovnad om at svar skulle koma !

Kort oppsummert : Vaksdal kommune har ikkje gjort jobben - ingen fristar er haldne !

Som innbyggjar i kommunen er eg svært forundra over denne sakshandsaminga, som etter mitt syn er "milevis" frå lover og forskrifter som styrer den offentlige sakshandsaminga. Slik eg ser det kan dette ikkje bidra til at innbyggjarane har tillit til Vaksdal kommune noko som er heilt sentralt.

Å få orden på dette er eit leiaransvar på høgaste nivå, - både administrativt og politisk !

Vonar framleis på svar etterkvart.

mvh

Terje Olsnes

Åsli 19

5724 Stanghelle

mob. 95856816

Fra: Lin Tove Thomassen (lin.tove.thomassen@vaksdal.kommune.no)

Sendt: 01.11.2021 12:16:11

Til: Einar Kåre Ulla

Kopi:

Emne: MELDING OM VEDTAK - SAMEIET VAKSDAL SENTER

Vedlegg: MELDING OM VEDTAK - SAMEIET VAKSDAL SENTER.pdf

Sjå vedlagde dokument.

Sekretariat for kontrollutvalet

Referanser:

Dykkar:

Vår: 21/686 - 21/9927

Saksbehandlar:

Lin Tove Thomassen

lin.tove.thomassen@vaksdal.kommune.no

Dato:

01.11.2021

MELDING OM VEDTAK - SAMEIET VAKSDAL SENTER

Saka er behandla i Kommunestyret 26.10.2021 10:00 - Sak 95/2021

Det er gjort slikt vedtak:

Kontrollutvalet ber kommunestyret vurdere å sette i gang arbeid for å finne moglege løysingar for utfordringa ved sameige Vaksdal senter.

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å gå vidare i arbeidet om å sjå på moglege løysingar for sameiget Vaksdal senter.
2. Kommunestyret ber kommunedirektør rapportere vidare arbeid i saka til formannskap, plan og økonomiutvalet.

Rett utskrift:

Lin Tove Thomassen
Politisk sekretær

Brevet er godkjent elektronisk og har difor ingen underskrift.

Post

post@vaksdal.kommune.no

Konsul Jebsensgt. 16, 5722 Dalekvam

Kontakt

www.vaksdal.kommune.no

Telefon +47 56 59 44 00

Konto

Org.nr. 961 821 967

vaksdal
kommune
BYNÆRT BYGDELIV

Mottakarar:

Sekretariat for kontrollutvalet

Kopi til:

Atle Fasteland

Fra: Lin Tove Thomassen (lin.tove.thomassen@vaksdal.kommune.no)

Sendt: 01.11.2021 12:11:11

Til: Einar Kåre Ulla

Kopi:

Emne: MELDING OM VEDTAK - FORVALTNINGSREVISJON AV VEDTAKSOPPFØLGING

Vedlegg: MELDING OM VEDTAK - FORVALTNINGSREVISJON AV VEDTAKSOPPFØLGING.pdf

Sjå vedlagde dokument.

Sekretariat for kontrollutvalet

Referanser:

Dykkar:

Vår: 21/421 - 21/9926

Saksbehandlar:

Lin Tove Thomassen

lin.tove.thomassen@vaksdal.kommune.no

Dato:

01.11.2021

MELDING OM VEDTAK - FORVALTNINGSREVISJON AV VEDTAKSOPPFØLGING

Saka er behandla i Kommunestyret 26.10.2021 10:00 - Sak 94/2021

Det er gjort slikt vedtak:

A. Kommunestyret tek tilrådingane i rapporten etter gjennomført forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging til etterretning.

B. Kommunestyret ber kommunedirektøren setje i verk følgjande tiltak:

1. Utarbeide tilstrekkelege retningslinjer og rutinar for å sikre fullstendigheit i registrering og oppfølging av politiske bestillingar, inkludert munnlege spørsmål, verbalforslag og tilleggsvedtak.
2. Sikre at ansvar og oppgåver for oppfølging av vedtak blir tydeleg plassert og kommunisert, også når det gjeld dei meir komplekse sakene.
3. Tydeleggjere innhaldet i og ansvarstilhøva for internrapporteringa i kommunen knytt til oppfølginga av politiske vedtak for å sikre rettidig, korrekt og utfyllande informasjon om stoda i vedtak under oppfølging.
4. Tydeleggjere kva administrasjonen skal informere politisk nivå om med omsyn til status på oppfølging av vedtak (t.d. uventa hendingar, kompetanse- og/eller kapasitetsutfordringar)

C. Kommunestyret ber kommunedirektøren rapportere status til kontrollutvalet på gjennomføring av tiltaka i pkt. B, og eventuelt legge fram ein handlingsplan for vidare oppfølging, innan utgangen av 2021.

Post

post@vaksdal.kommune.no

Konsul Jebsensgt. 16, 5722 Dalekvam

Kontakt

www.vaksdal.kommune.no

Telefon +47 56 59 44 00

Konto

Org.nr. 961 821 967

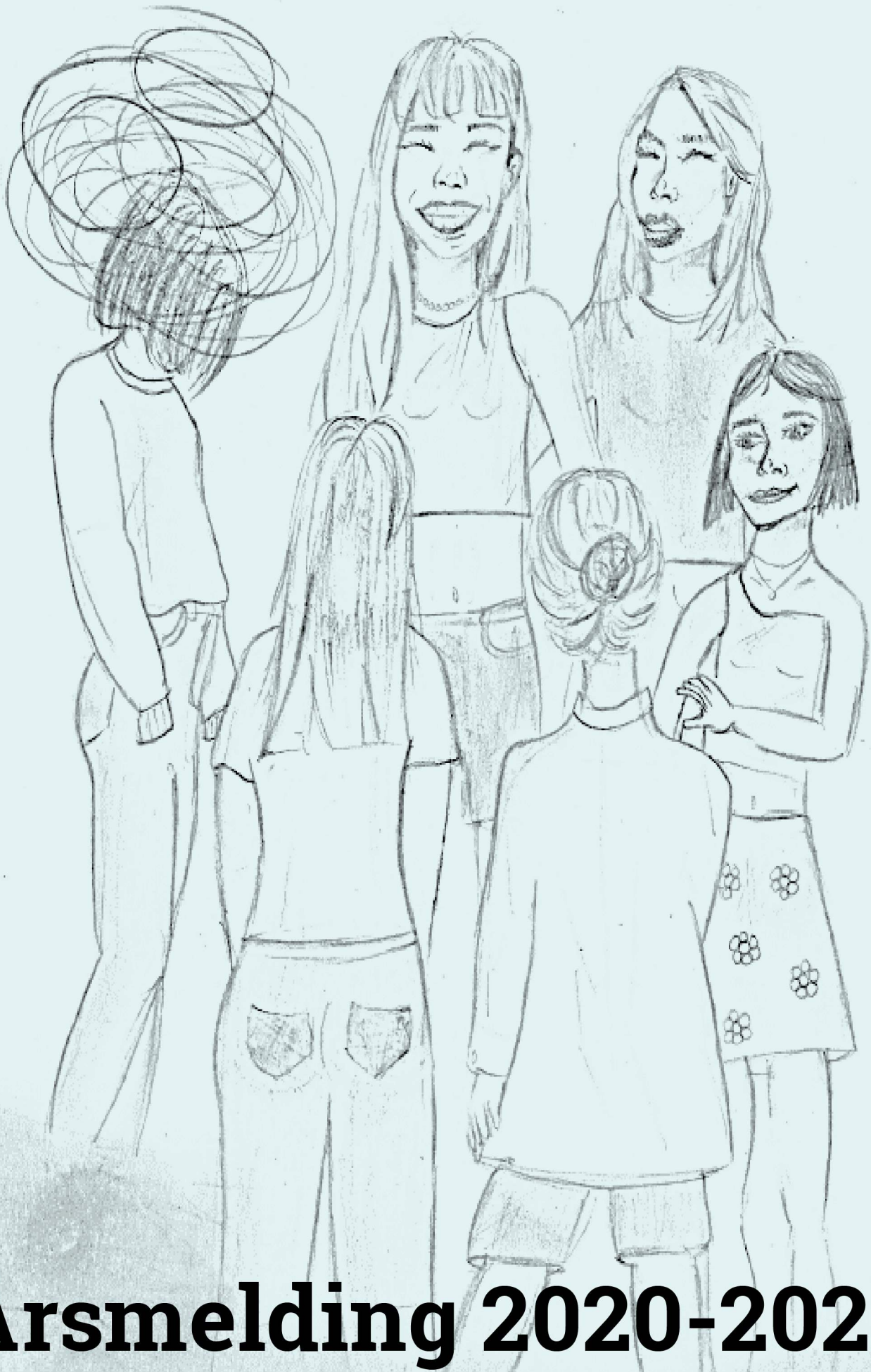
Rett utskrift:

Lin Tove Thomassen
Politisk sekretær

Brevet er godkjent elektronisk og har difor ingen underskrift.

Mottakrar:

Atle Fasteland
Sekretariat for kontrollutvalet

Årsmelding 2020-2021

Mobbeombodet i Vestland

Innhald

Forord.....	3
Samandrag	4
Mobbeombodet i Vestland	5
Mobbeombodets arbeid i 2020-2021	6
Kvifor har ikkje barn det bra?.....	8
Kva sviktar i handteringa?	10
Kva for hjelp ønskjer tilsette?	14
Kva skal til for å lukkast med handtering? Oppmodingar	15
1) Tru på barn.....	15
2) Ekte samarbeid.....	15
3) Kjenn barn sine rettar	16
4) Forstå	17
5) Be om hjelp	17
Vegen vidare.....	18
Kjeldeliste	19

Teikninga på framsida er laga av Jenny Hop Torvund, 14 år

Forord

Dette er årsmeldinga frå mobbeombodet i Vestland til fylkestinget i Vestland. Årsmeldinga gjeld for barnehage- og skuleåret 2020-2021. Den er skriven med utgangspunkt i dei førespurnadane som har kome til mobbeombodet og det arbeidet som har vorte gjort. Vi rapporterer til fylkestinget for å vise korleis ressursar har vore nytta, men enno meir for å peike på svakheiter og sjå moglegheiter som kan vere eigna i det vidare arbeidet i fylkeskommunen og kommunane.

Når mobbeombodet mottar ein førespurnad, høyrer vi om barn som ikkje har det trygt og godt på skulen eller i barnehagen. Vi får innsyn i kva som ligg i barns opplevingar av å ikkje ha det trygt og godt og kva hjelp dei ønskjer. Dette er viktig å løfte og gjere kjent. Når eit barn ikkje har det bra, bør foreldre i dei aller fleste saker involverast. Dei har omsorgsplikt og har rett til å bli informert om saker som angår barnet. Foreldre er ein viktig del av arbeidet med trygge og gode psykososiale miljø. I år har vi valt å ha særleg fokus på foreldre i årsmeldinga.

I rolla som mobbeombod kjem vi òg i posisjon til å sjå kva som konkret fremmar og hemmar gode løysingar i skule og barnehage, og kva tilsette og støttesystem ønskjer hjelp til. Dette må vi formidle.

Vi takkar alle som har tatt kontakt med oss og dei vi har samarbeidd med dette året. Vi har lært av kvarandre, og vi utviklar oss stadig. Vi tar med oss vidare all tilbakemelding vi har fått. Vi er særlege takksame for samarbeidspartar som har utfordra oss på eige arbeid. Det har bidrege til at vi utviklar rolla vår og kvaliteten på tenesta vi leverer.

Vi ber særleg om at ansvarlege politikarar, administrasjon og tilsette i skule og barnehage løftar og bruker årsmeldinga. Les den, lytt til erfaringane frå elevar, foreldre og tilsette, og kontakt oss gjerne om du vil høyre meir!

Aina Drage og Mari-Kristine Morberg,
Mobbeombod i Vestland, 01.07.21

Samandrag

Alle barn og elevar skal ha trygge og gode psykososiale miljø. Barnehagen og skulen skal ha nulltoleranse for krenkingar som til dømes mobbing, trakassering og diskriminering, og dei har ei aktivitetsplikt når eit barn ikkje har eit trygt og godt leik- og læringsmiljø.

Mobbeombodet i Vestland er eit lågterskeltilbod for barn og unge i barnehage og grunnskule i Vestland, og for deira foreldre. Mobbeombodet skal bidra til at barn og unge får oppfylt rettane sine til trygge og gode barnehage- og skulemiljø.

Vårt arbeid har dreidd seg både om førebygging, handtering og oppfølging av utrygge miljø og mobbing. Vi har mottatt 201 førespurnader som gjeld barnehage- og/eller skulemiljø i Vestland. Det er flest foreldre som har tatt kontakt, men vi har òg mottatt førespurnader frå tilsette. Mobbeombodet har deltatt med innlegg og føredrag for foreldre, for tilsette og for lokalpolitikarar. I samarbeid med elev- og lærlingombodet har mobbeombodet jobba for å utvikle ei god teneste for barn og unge. Saman har vi òg hatt faste møte med politisk og administrativt nivå. Slik har både tenesta blitt tatt i vare og erfaringar fanga opp og delt med ansvarlege. Gjennom året har det òg vore eit mål å gjere mobbeombodstenesta synleg for dei vi er sett til å hjelpe.

Barns opplevingar av utrygge miljø er samansette og handlar om meir enn mobbing. Barn viser til utrygge miljø, tydelege overtramp og krenkingar som kan vere vanskelege å fange opp.

I handtering av saker er barnehagen/skulen sin evne og kompetanse avgjerande. Foreldre som tar kontakt med oss opplever at barnet deira ikkje får den hjelpa dei treng og som barnet har krav på. Det kan vere at barnet ikkje blir trudd eller opplevingane blir bagatelliserte. Nokre gongar verkar ikkje tiltak, andre tiltak forverrar situasjonen eller opplevast krenkjande. Når barn har det vanskeleg, ser vi at foreldre også blir meir sårbare. Når foreldre og skule/barnehage ikkje forstår situasjonen likt, utløyser det ofte stress for ein eller begge partar. Det kan føre til konfliktfylte situasjonar. Slike konfliktsituasjonar er noko av det tilsette ber om hjelp til.

Basert på førespurnadane i 2020-21 har mobbeombodet følgjande oppmodingar til ansvarlege i barnehage og skule:

- 1) Tru på barn. Alle tilsette må ha kompetanse og ressursar til å ta imot barn som fortel om at dei ikkje har det bra.
- 2) Samarbeid på ekte. Foreldre må bli sett på som ein likeverdig partnar og verdifull bidragsytar.
- 3) Kjenn barn sine rettar. Vaksne som jobbar med barn må ha kunnskap om barn sine rettar og korleis ein gjer ei vurdering av barnets beste.
- 4) Forstå. Alle tilsette i barnehage og skule må ha god kompetanse om grupper, gruppedynamikk, sosialt samspel og mobbing.
- 5) Be om hjelp. Gode vaksne har òg behov for hjelp, dei må vite når dei skal be om det og dei må ha naudsynt kompetanse tilgjengeleg.

Mobbeombodet i Vestland

Mobbeombodet i Vestland er eit lågterskeltilbod for barn i barnehage og grunnskule, og for deira foreldre. Mobbeombodet skal bidra til at barn og unge får oppfylt rettane sine til trygge og gode barnehage- og skulemiljø. Det inneber at alle kan spørje ombodet om råd som gjeld barnehage- og skulemiljø. Mobbeombodet har teieplikt.

I Vestland var det i 2020 registrert 34 049 barn i barnehagar¹ og 76 867 elevar i grunnskulen².

Mari-Kristine Morberg og Aina Drage.
Foto: Vestland fylkeskommune v/Mathilde Valvatne

Mobbeombodet er uavhengig av politiske og administrative myndigheiter. Saman med elev- og lærlingombodet er vi plasserte i fylkeskommunedirektøren sin stab, i avdeling for organisasjon og økonomi. Ombodet har kontorstad ved fylkeshusa på Bergen og Leikanger.

Fylkestinget i Vestland vedtok 10.6.2020 mandat³ som mobbeombodet arbeider ut frå. Først og fremst gir vi støtte, råd og rettleiing til foreldre til enkelte barn. Vi samarbeider med foreldregrupper og tilsette i barnehage og skule, og vi bidreg med faglege innspel til barnehage- og skuleleiing og til lokalpolitikarar i kommunestyre. Vi arbeider med både førebygging, handtering og oppfølging av utrygge miljø og mobbing.

Kontaktinformasjon til Mobbeombodet i Vestland

Telefon: 57 30 03 33

E-post: mobbeombod@vlfk.no

Nettside: vlfk.no/mobbeombodet

Du kan òg helse på oss i presentasjonsfilm: <https://www.youtube.com/watch?v=eYGUelUNZkg>

¹ <https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/barnehager>

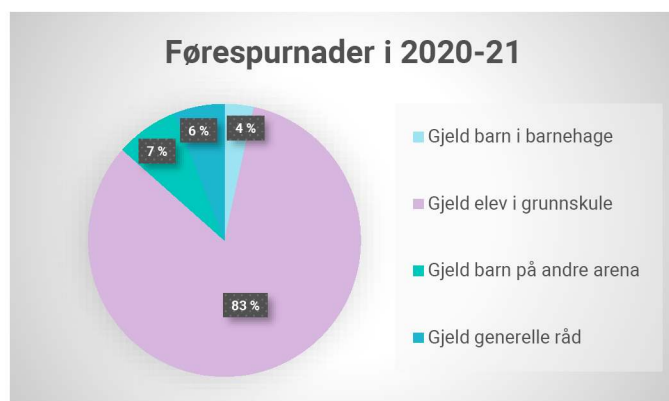
² <https://www.ssb.no/utdanning/grunnskoler/statistikk/elevar-i-grunnskolen>

³ <https://www.vestlandfylke.no/utdanning-og-karriere/hjelp-i-skulekvardagen/mobbeombodet/kva-er-og-kva-gjer-mobbeombodet/>

Mobbeombodets arbeid i 2020-2021

Førespurnadar som gjeld enkelte barn eller konkrete saker der barn er involvert.

Mobbeombodet har mottatt 201 førespurnader som gjeld barnehage- og/eller skulemiljø i Vestland. Dei fleste som har tatt kontakt er foreldre til barn som opplever utrygt barnehage- eller skulemiljø. Også tilsette i barnehage og skule har tatt kontakt, ofte for å få rettleiing eller råd i ei sak. Tabellane under syner korleis førespurnadane fordeler seg på felt, alder, kjønn og kven som har tatt kontakt med OSS.

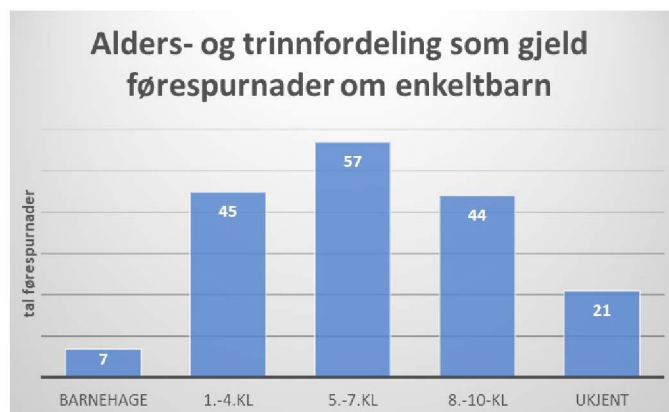

Dei fleste, og totalt 167 førespurnader, har kome frå skulefeltet.

Diagrammet syner òg at barnehage brukar tenesta, totalt 7 førespurnader.

Vi har mottatt 15 førespurnader som gjeld situasjonar utanfor barnehage og skule.

12 av førespurnadane har dreidd seg om generelle råd; tolking av lovtekst, utvikle rutinar, generelle spørsmål om aktivitetsplikt og -plan.

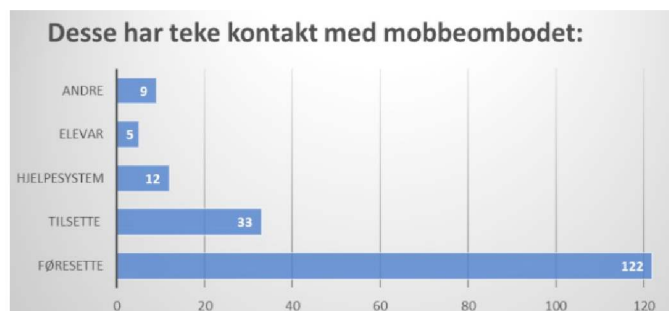

Dei fleste som tar kontakt med oss informerer om kva klassetrinn det gjeld, men ikkje alle.

Det er flest førespurnadar på mellomtrinnet.

For barnhagefeltet er det flest førespurnader som gjeld dei eldste barna.

Fordeling mellom kjønn er tilnærma likt, men også her er det ikkje alle som informerer om kjønn.

Tilsette som har kontakta oss har i hovudsak vore leiarar i barnehage/skule, men inkluderer òg lærarar i klasse og førskulelærarar i avdeling.

Med «hjelpesystem» meiner vi mellom anna PPT, skulehelseteneste og BUP.

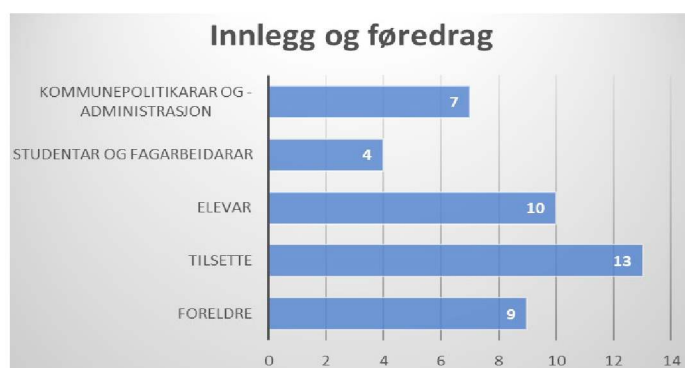
«Andre» som har tatt kontakt inkluderer FAU-representant, advokat, slekt og venner av familie.

Førespurnader frå tilsette i barnehage, skule og støtteapparat rundt barn

Gjennom året har vi òg mottatt spørsmål og førespurnader som gjeld system meir enn enkelte barn. Det har i all hovudsak vore tilsette i barnehage, skule, leing, kommuneadministrasjon og støtteapparat som har tatt kontakt. Vi har mellom anna bidratt ved å drøfta tolking av lovtekst, praktiske konsekvensar av lovtekst, rutinar for handtering av urolege/utrygge miljø og utarbeiding av heilskaplege kommunale retningslinjer.

Innlegg og føredrag som gjeld barnehage- og skulemiljø

Mobbeombodet har deltatt på foreldremøte, ofte med tema *trygge fellesskap og sosiale prosessar*. Vi har òg gjennomført føredrag/temaøktar med tilsette i barnehage og skule, SFO og kulturskule. Kommunar har invitert mobbeombodet til politiske møte der vi har fått fortelje om erfaringane våre. Vi har vekta kva barns opplevingar handlar om, og våre tankar om kva som hemmar og fremmar løysing i saker.

Ved invitasjon, og med omsyn til kapasitet, har mobbeombodet halde føredrag og innlegg for aktuelle og ansvarlege i barns miljø.

Å treffe elevar og foreldre har vore viktig med omsyn til å gjere mobbeombodet kjend.

Å vere synlege for dei vi er sett til å hjelpe

Evaluering av mobbeombodstenesta viste at ordninga har hatt effekt, men at den har vore lite kjent.⁴ Vi har jobba på fleire måtar for å gjere tenesta betre kjent.

- Vi har sendt e-post med informasjonsplakatar til aktuelle aktørar i kommunar, med mål om å gjere informasjonen lett tilgjengeleg for barn og foreldre. Vi ser at mange kommunar, skular, barnehagar, fylkeskommunale skular og tannklinikkar i Vestland informerer om tenesta.
- Gjennom eigen profil på Facebook⁵ og Instagram⁶ rettar vi oss mot foreldre og mot ungdom. Her har vi delt aktuell informasjon for målgruppa.
- I løpet av året har vi hatt praksisstudent frå universitetet i Bergen og masterprogrammet *Kommunikasjon og medievitskap*. I samarbeid har vi laga korte filmar, mellom anna presentasjon av mobbeombodet i Vestland.⁷
- I fysiske og digitale besøk i klasserom og foreldremøte har vi presentert oss sjølve og mobbeombodstenesta.
- Mobbeombodet har skriva debattinnlegg og stilt opp til intervju i aktuelle saker i media, totalt 19 slike innlegg/intervju fordelt på lokalaviser, regionaviser, lokalradio og TV.

⁴ <https://www.udir.no/contentassets/a252bc9ffb8d43819923e1c2c164a51f/fylkesvise-mobbeombud-nova-rapport-2020.pdf>

⁵ <https://www.facebook.com/mobbeombod>

⁶ <https://www.instagram.com/ombodvestland/?hl=nb>

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=eYGUelUNZkg>

Samarbeid med elev- og lærlingombodet i Vestland

Mobbeombodet og elev- og lærlingombodet har hatt faste møte. Vi har samarbeidd for å utvikle ei god teneste for alle barn og unge i fylket. Vi har sett på moglegheiter for konkrete samarbeidsprosjekt og har jobba med interne rutinar og retningslinjer.

Vi har hatt møte med fylkespolitikarar og fylkesadministrasjonen. Tema for møta har vore arbeidet og erfaringane til omboda.

Deltaking i nasjonalt nettverk, saman med andre fylkesvise mobbeombod og elev- og lærlingombod

Fylkesvise mobbeombod, elev- og lærlingombod og oppvekstombod har eit nasjonalt nettverk. Gjennom faste digitale samlingar og i arbeidsgrupper har vi hatt faglege drøftingar, delt erfaringar og gitt høyringssvar. Læringsmiljøsenderet i Stavanger har hatt i oppgåve å legge til rette for kompetansesamlingar for omboda. Å vere i nettverk med andre ombod har bidratt til fagleg utvikling og rolleforståing. Eit av mobbeomboda i Vestland sit i nettverkets arbeidsutval.

Kvifor har ikkje barn det bra?

«Det må vere to meter mellom alle, men det spelar inga rolle, for det er allereie fleire kilometer mellom meg og dei andre»
- jente, 12 år

Tydelege og skjulte krenkingar

Barn og unge er saman i barnehage, på skule, på skuleveg, på fritid og på nett. Barn som opplever mobbing og krenking, viser til at krenking skjer på fleire stader, i ulike situasjonar og på ulike måtar. Barn fortel både om tydelege og meir skjulte krenkingar. Førespurnadar vi får handlar ofte om verbal, relasjonell og fysisk krenking, og om urolege klassemiljø.

Barn fortel om å bli kalla ufine ting, til dømes kommentarar på utsjånad. Dei blir bedne om å flytte seg for andre. Trugslar om overgrep eller vald skjer, til dømes at personen skal bli skada. Rasistiske utsegn og kommentarar som gjeld identitet er òg ein del av opplevingane. Dette skjer både ansikt til ansikt og digitalt.

Digitale krenkingar kjem fram på ulikt vis. Barn blir utestengt frå digitale møteplassar og får ikkje merksemd frå andre. Å bli utestengt frå fellesskap, om det er fysiske eller digitale, gjer vondt. Barn får krenkande meldingar; oppmodingar om å skade seg sjølv eller ta livet sitt. Barn opplever å bli tatt og delt bilde av, det blir spreidd rykte om dei, eller dei får tilsendt bilde og meldingar av seksuell karakter. Nokre har opplevd at mobbing oppstår i etterkant av digitale hendingar der dei sjølv har gjort ugreie ting.

Barn fortel om situasjonar der eigendelar har vorte øydelagde; til dømes sykkel, klede på gangen og matpakke som blir trakka på.

Fysiske krenkingar og vald skjer. Vi høyrer om slag, biting, klyping, dytting, spark i skrittet og kvelartak. Barn blir kasta ting på, som viskelêr, snøball eller diverse ballar i gymtimen. Barn blir tissa på, seksuelt trakasserte og halde fast medan andre slår.

"Det er berre plass til 18 i denne leiken. Du kan ikkje vere med."
- 4. klassing

«Det einaste som
hjelper er å slå»

- gut, 11 år

Vi høyrer om barn som blir terga til dei sprekk, som slår tilbake, rasar og øydelegg ting. Fleire av desse opplever å bli gjort ansvarlege for det som skjer og blir tildelt skuld for situasjonen.

Det handlar òg om klassemiljø som har vore uroleg over tid. Ofte ser vi at utrygge klassemiljø har kjenneteikn som ugrei språkbruk, ustabile klassefelleskap og klikk-danning. I slike miljø kan alliansar i stor grad definere rollar og innan- og utanforskap.

Mange som tar kontakt med oss har levd i utrygge miljø tidlegare. Mange fortel at dei har blitt utsett for krenking og mobbing over lang tid, at det starta i barnehagen eller at dei har hatt aktivitetsplan eit år eller to tilbake i tid. Føresurnadar vi har mottatt i år syner at mobbing har starta opp att i same miljø, der ein tidlegare har klart å stoppe det. Vi ser òg at krenkingar kan starte opp att etter strukturelle/organisatoriske endringar; til dømes ved skifte av gruppe (base/trinnorganisert skule), skifte av lærar eller ved overgang til ny skule (ungdomsskule eller byte av skule på grunn av mobbing).

Krenka av vaksne

Når barn og unge opplever mobbing eller krenking frå vaksne, har det ofte handla om situasjonar der 1) vaksne krenker barn, 2) vaksne blir opplevd som ein utrygg faktor eller 3) barnet manglar ein trygg vaksenrelasjon i barnehagen eller ved skulen.

Barn som opplever krenking frå vaksne, fortel om tydelege overtramp og meir skjulte eller udefinerbare. Vi har høyrte om barn som har opplevd å få straff; kjeft i samla klasse, utestengt frå time ved at døra blir låst, innestengt i kott, klype i armen og bli tatt kvelartak på. Barn som har opplevd slike hendingar, fortel at dei blir redde for den vaksne og at frykta sit i kroppen i lang tid etterpå. Barn som observerer at andre barn blir utsette for slike krenkingar vil òg ofte oppleve den vaksne som utrygg.

Når relasjonen mellom barn og tilsett er skjør, vil samhandling mellom dei opplevast annleis enn når relasjonen er trygg og god (Flygare & Nordahl 2016). Vi ser at det her ligg ein risiko for at den tilsette seier og gjer, sjølv med dei beste intensjonar, kan bli opplevd krenkande. Vi høyrer òg om barn som ikkje kjenner seg likt av vaksne.

Symptom

Barn som blir utsette for krenking og mobbing får sår. Mange ønskjer ikkje å vere i barnehagen eller på skulen, og gir tydeleg uttrykk for det. Samstundes ser vi at dei fleste av desse barna likevel møter opp. Vi høyrer om barn som utviklar eigne strategiar for å unngå situasjonar; gøyme seg, rømme frå skulen eller finne vikarierende argument for å sleppe å vere saman med andre i klassen.

Barn blir prega av utryggheit, krenking og mobbing. Ofte høyrer vi om endra åtferd og auka grad av frykt. Mange blir redde for å vere aleine, for å gå til skulen, vere på skulen, sove aleine og redde for ikkje å bli trudd på. Barn blir nedstemte, deprimerde og ukonsentrerte. Vi ser òg auka trong til kontroll; at dagar må vere føreseielege og situasjonar kontrollerbare.

Nokre barn utagerer og angrip andre når dei sjølv er utrygge, medan andre vert stille og passive. Nokre skadar seg sjølv. Auka fråvær er vanleg. Nokre barn blir sjukemelde av legen sin. Fleire av barna og ungdommane som har stått i utanforskap, krenking, mobbing og utrygge miljø over tid, uttrykker òg ønskje om ikkje å leve lenger.

"Det er ikkje noko
vits i at eg lever"

- gut, 15 år

Kva sviktar i handteringa?

Når mobbeombodet blir kontakta er det som regel fordi barn ikkje har det bra og i tillegg har noko svikta i handteringa av saka. Vi får tilgang til informasjon om kva som har gått gale. I skuleåret 2020-21 er det i stor grad dei same problemstillingane i handteringa som tidlegare. Vi meiner det er viktig å trekke desse fram og vise korleis dei påverkar ei sak. Problemstillingane som oftast går igjen er

- bagatellisering
- skulen/barnehagen tar ikkje (synleg) tak i saka
- manglande kommunikasjon og samarbeid
- krenkande kommunikasjon/sakshandsaming
- tiltak blir ikkje sett i verk, opplevast ikkje som treffsikre eller gjer vondt verre
- enkeltbarn blir gjort ansvarlege

Når ein familie opplever alt dette i ei og same sak, opplevast det som svært krevjande. Når handtering feilar tidleg i prosessen pregar det ofte saka vidare. Det krev tid og energi å rette og bygge opp att tillit. For å prøve å vise problemstillingane som går att, og kva som påverkar prosessen, har vi laga ein fiktivt case som vi no presenterer.

Sofie – ein case om handtering av skulemiljøsak

«Sofie» er 12 år. Ho har lenge hatt det vanskeleg sosialt. Det har vore mykje uro i klassen dei siste åra. Sofie har fortalt kontaktlæraren sin om konflikter og ugreie ting som skjer i friminutta. Foreldra hennar har ved fleire høve sendt mail og tatt opp på utviklingssamtale at dei er litt urolege for konfliktane og krenkingane som Sofie fortel om.

Læraren seier at Sofie har vener både i klassen og i parallellklassen og han trur ho for det meste har det bra. Det å bli utestengt er noko alle jentene i klassen opplever i blant, men han seier han skal snakke med dei involverte. Ting blir betre nokre veker, men så er det tilbake til slik det var tidlegare.

Før førre utviklingssamtale var det nokre episodar der Sofie blei kalla stygge ting på Tik Tok, så no har foreldra samla mot nok til å be skulen gjere noko. «Vi kan ikkje sjå krenkingar. Meiner de at det er mobbing? Kan de vente litt med å melde 9A-sak?» Kontaktlæraren til Sofie tenkjer at dette er ei problemstilling han har god oversikt over, og ikkje noko han bør bry rektor med.

Vi ser at:

- Barn og foreldre har meldt frå ved fleire høve, ofte over år, utan å oppleve varig endring.
- Vaksne får ikkje med seg og klarer ikkje å sjå det barna fortel om.
- Skule/barnehage og barn/foreldre har ulik forståing av det som går føre seg.
- I meir enn 1/3 av sakene har ikkje barnet fått aktivitetsplan som skildrar kva tiltak skulen/barnehagen skal gjere for å betre situasjonen for barnet.⁷

«Kanskje de kan vente litt med å melde 9A-sak?»
- kontaktlærar

⁷ Dette gjeld nok langt fleire enn det som kjem fram i våre samtalar.

- Ein del tilsette uttrykker at det må handle om mobbing for at aktivitetsplikta skal gjelde.⁸ Skule og barnehage har plikt til å sikre at barn har eit trygt og godt psykososialt miljø etter opplæringslova og barnehagelova. Elevar har òg ein individuell rett på eit trygt og godt miljø. Usikkerheit om lovverk fører til gjentatte lovbrøt.

Krevjande kommunikasjon

Foreldra til Sofie meiner at dei får lite informasjon frå skulen. Ut på hausten i 6. klasse sender dei ei melding til rektor kor dei viser til kapittel 9A i opplæringslova. Dei blir kalla inn til møte på skulen veka etter. I e-posten er det ingen informasjon om kor på skulen møte skal vere, agenda for møte, kor lang tid som er sett av eller kven som skal delta. Foreldra kvir seg allereie. Det å ikkje vite kva som skal gå føre seg, er eit stressmoment.

Kontaktlærer og avdelingsleiar deltar på møtet. Sofie er ikkje invitert. Foreldra fortel nok ein gong om dei viktigaste hendingane og historikken sidan 3. klasse. Avdelingsleiar fortel at dei har følgd med den siste veka, og at dei ikkje kan sjå at Sofie er utrygg. Dei har snakka med Sofie og nokre av elevane i klassen som det har vore episodar med. «Dei fortel ulike versjonar av det som går føre seg, så her er det fleire historier», fortel læraren. Avdelingsleiar meiner Sofie ikkje har bruk for aktivitetsplan, men at dei skal fortsette å følgje med. Kontaktlærer fortel òg at dei etter jul skal starte med jentegrupper på trinnet. «Det vil vere bra for alle. Vi jobbar jo med sosial kompetanse heile tida», seier dei, og legg til at dei kan sjå på moglegheita for å lage friminuttsgrupper.

«Vi ser at ho har vener, så ho treng ikkje noko aktivitetsplan»

- skuleleiar

Etter møtet ventar foreldra på referat, men får ikkje noko tilsendt. Dei er usikre på kva skulen og dei sjølve skal gjere vidare.

Vi høyrer at:

- Barnet si stemme manglar ofte i møte og i saker som gjeld dei sjølve.
- Foreldre må etterspørje informasjon og etterlyse framdrift. Dei kjenner seg som ei byrde for skulen/barnehagen.⁹
- Foreldre får lite informasjon om korleis skulen/barnehagen har gjort undersøkingar. Då er vanskeleg å vere trygg på at det er undersøkt godt nok.
- Uryddig forvaltningsskikk går igjen; å ikkje få skriftleg innkalling med tilstrekkeleg informasjon til møte, manglande referat frå møte, at ein ikkje får høve til godkjenne referat, osv.

⁸ § 9 A-4: «Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg. Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle. Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka. Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid. Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak». I planen skal det stå a) kva problem tiltaka skal løyse, b) kva tiltak skolen har planlagt, c) når tiltaka skal gjennomførast, d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka, e) når tiltaka skal evaluerast. Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.» Skulen skal klare å fange det opp når ein elev fortel at han/ho ikkje har det trygt og godt og det skal vere låg terskel for å varsle rektor.

⁹ Det er særleg mange som har kjent på det det siste året, - dei veit at skulen og barnehagen har det ekstra krevjande med korona og smittevern.

Samarbeid

Det kjennast som om skulen ikkje tar opplevingane til Sofie på alvor. Samstundes er ikkje foreldra på skulen og kan sjå kva som faktisk skjer mellom jentene. Foreldra har alltid hatt eit godt samarbeid med kontaktlærar og dei liker han godt. Dei vil ikkje kritisere jobben han gjer, det er tydeleg at han bryr seg om Sofie. I tillegg er dei urolege for at ei klage ikkje vil hjelpe situasjonen til Sofie. Kanskje blir det verre?

«Men korleis kan eg slutte å melde frå om alt barnet mitt fortel meg om, når dei gir uttrykk for at dei ikkje ser det?»

- mor

Foreldra forsøker å støtte og oppmuntre Sofie. Dei legg vekt på positive opplevingar, men synst det er vanskeleg å finne riktig balanse mellom å trekke fram det gode som skjer på skulen, utan å sjølv bagatellisere det Sofie fortel. Sofie har ved fleire høve sagt at det ikkje er noko hjelp i å fortelje til dei vaksne på skulen, for dei seier berre at ho må vere meir frampå og hoppe inn i samtalen.

Vi ser at:

- Foreldre er avhengige av eit godt samarbeid med skulen og dei fleste kvir seg for å vere «den krevjande forelderen», «den som alltid masar», «den som aldri blir nøgd».
- Foreldre er i ein sårbar situasjon, saman med barnet sitt. Nokre blir sjukemelde.
- Foreldre kjenner seg pressa til å sjølv ta ansvar og styring når dei opplever at skulen/barnehagen ikkje gjer det. Det er ikkje alltid til barnas beste.
- Barn som opplever at dei ikkje blir lytta til eller at det ikkje har noko effekt å fortelje (sjølv om den vaksne er empatisk og lyttande), vil ofte slutte å fortelje.

Sakshandsaming og tillit

Tida går. Det kjem stadig små kommentarar og der er treff som Sofie ikkje blir invitert til. Etter jul skal dei i gang med «jentegruppe». Sofie gruar seg og lurar på kva dei skal snakke om.

Det blir vanskelegare for Sofie å gå på skulen. Mor¹⁰ oppdaterer læraren med jamne mellomrom. Dei gongene ho får svar på e-postane, får ho vondt i magen. Det er ikkje alltid ho orkar å lese svaret med ein gong. Ho er usikker på kva læraren meiner med det han skriv.

«Guten min får i oppgåve å gå frå situasjonen, seie og gjere sånn eller slik. Men han er 7 år! Han skal ikkje måtte ha eit arsenal av verktøy for å verne seg!»

- far til 2. klassing

Foreldra er uroa for skulen sine rutinar og kompetanse. «Anten vil dei ikkje sjå, eller så kan dei ikkje sjå...» Begge deler er urovekkande, meiner dei. Tilliten til skulen brytast ned. Foreldra vil ikkje melde saka til Statsforvaltaren. Dei fryktar det vil ta tid og energi bort frå å hjelpe Sofie og at samarbeidet med skulen skal bli verre.

Dei tar kontakt med rektor på ny. Denne gongen står mobbeombodet i kopi på e-posten. Rektor set i gong undersøkingar etter opplæringslova § 9A-4. PPT i kommunen blir kopla på - dei observerer eit hierarki i klassen. Sofie

ser ut til å vere nedst på rangstigen.

¹⁰ Ombodet blir kontakta av både fedrar og mødrer, men mødrer er i stort fleirtal (83% av foreldre som tar kontakt).

Vi erfarer at:

- Det som blir sagt, ord og formuleringar skulen/barnehagen vel å bruke har svært mykje å seie. Orda blir tolka i lys av eigne opplevingar av situasjonen, i lys av relasjonen til tilsette og i lys av tidlegare erfaringar med barnehagen/skulen. «Kva meiner dei med det? Kva betyr dette?» Foreldre treng å vere trygge på kva barnehagen/skulen tenkjer og kjenne at dei vil barnet deira vel.
- Når kommunikasjon og samarbeid i seg sjølve krev energi frå foreldra blir det ofte ei tilleggsbelastning og tilleggskonflikt til sjølve saka. Det er ikkje til det beste for barnet.
- Når tilliten er tynnslite krev det god og tett oppfølging for å bygge den opp att.

Tiltak

Etter undersøkingane utarbeidar skulen ein aktivitetsplan. Sofie og foreldra får uttale seg om tiltaka i planen. Dei er litt usikre. «Nokre tiltak ser ut til å vere gode, men vi er ikkje pedagogar, så vi veit eigentleg ikkje....». Det er ikkje sett opp noko dato for evaluering av tiltaka, men når foreldra ber om dette, blir dei kalla inn til møte. Sofie er med på deler av møtet. Ho seier at det går litt betre.

Nokre av tiltaka ser ut til å ha effekt. Det er mykje fokus på samarbeid og venskap i klassen og vaksne jobbar med å forbetre relasjonane til og mellom elevane. Sofie har tilbod om å snakke med helsesjukepleiar kvar veke. Det likar ho, det er fint å ha ein vaksen som lyttar, men det er òg ubehageleg når ho går ut av klassen og alle dei andre ser på og spør kva ho skal.

Nokre tiltak gjer vondt verre. Tiltaket med friminuttvener fungerer av og til. Det kjem an på kven ho er på gruppe med. Førre veke sa to av dei: «Vi vil ikkje at du skal vere saman med oss». «Men eg må jo det», svara Sofie. «Då får du i alle fall vere stille». Andre gongar blir Sofie gjort ansvarleg. Som på fotballbana; då Sofie prøvde å ta ballen som stadig gjekk forbi ho vart ho skulda for å øydelegge og kunne difor gå å hengje seg. Sofie gjekk vekk og ein lærar kom bort;. «Kvifor er du ikkje med å spele? Ser du ikkje at heile klassen er med? Du kan ikkje berre velje vekk felles aktivitetar, då blir du aldri inkludert».

Nokre av tiltaka blir justert etter tilbakemelding frå foreldra. Dei fryktar Sofie begynner å bli lei av møter og «mas» og at ho ikkje lenger seier korleis ho har det. Heime gret ho mykje, har vondt i hovudet og ho vil verken på skulen eller på fritidsaktivitetar.

Barn og foreldre fortel:

- Dei får ikkje bidra i arbeidet med tiltak.¹¹
- Aktivitetsplanar har lite konkrete tiltak. Planar kan vere utydelege på kven som er ansvarlege, på tidsperiode for tiltak og på dato for evaluering.
- Tiltak ikkje blir gjennomførte, har ikkje effekt eller gjer vondt verre.
- Det vert sett inn tiltak der dei sjølve er ansvarlege for å forbetre situasjonen.
- Dei opplever ei forventning om at barnet heile tida skal halde vaksne underretta om korleis det går, meir enn at vaksne sjølv tar dette ansvaret og hentar inn informasjon.
- Vaksne grip ikkje inn i krenkingar.
- Dei saknar informasjon om kva tiltak som blir sett inn mot andre involverte barn.¹²

«Kvifor skal vår dotter snakke med helsesjukepleiar kvar veke? Det er ikkje det som skal til for at ho får det betre på skulen!»

-far

¹¹ Barn og foreldre skal aldri ha ansvaret for å finne tiltak. Det er heller ikkje slik at barn/foreldre kan «bestille» eller krevje tiltak, det skal ligge ei fagleg og pedagogisk vurdering til grunn for tiltaka.

¹² Skule og barnehage har teieplikt om tiltak for andre barn. Likevel kan dei dele noko informasjon. Til dømes kan ein vise til skulen sine rutinar for handtering av krenkingar – at dei «alltid i alle saker følgjer opp slik». Ansvarlege kan be om samtykke til å

Skulen klarar i løpet av våren i 6. klasse å stoppe krenkingane som går føre seg ved å kople foreldre i klassen tett på. Dei jobbar framleis aktivt med å bygge opp att relasjonar, både i klassen og på tvers av klassane. Sofie fortel at det går mykje betre og skulen lukker saka før sommaren. Sofie og foreldra tenkjer at det er godt å starte 7. klasse med å leggje bak seg alt som har vore.

Det er mange som kjennar det slik som Sofie og foreldra hennar. Det har vi stor forståing for og ser at gode endringar kan vare ved. Likevel vil vi understreke at det er viktig å følgje opp i lang tid etter at eit barn igjen har det trygt og godt.¹³

Kva med barnehage?

Historia om Sofie har gått føre seg over nokre år på barneskulen. Mange av dei som tar kontakt med oss fortel at det går føre seg over år, at det har eskalert frå tid til anna og at det heile starta i barnehagen.

Førespurnadar om barnehage handlar i stor grad om det same som i grunnskulen, men i tillegg spør ein ofte om korleis og til kven ein skal løfte saka. Frå januar 2020 har barnehagen fått eit nytt kapittel i barnehagelova; kapittel 8. Dette liknar mykje på kapittel 9A i opplæringslova for skulen og her finn ein tydeleg kva pliktar barnehagen har når barn ikkje har eit trygt og godt psykososialt miljø.

Vi håpar og trur det nye kapittel 8 vil føre til meir merksemd og kunnskap om barn sine rettar i og blant barnehagar, barnehageeigarar, støttesystem og foreldre. Med meir systematisk arbeid, vil vi kunne plukke opp fleire saker og hindre at dei følgjer barna inn i skulen.

Kva for hjelp ønskjer tilsette?

Omboda blir i hovudsak kontakta av foreldre, men det er og ein del tilsette som tar kontakt. Over 40 av førespurnadane kjem frå tilsette i barnehagar, skular og hjelpesystem.¹⁴ Gjennom desse førespurnadane kan ombodet fange opp kva tilsette har behov for eller ønskjer rettleiing om.

Tilsette fortel og spør om mykje det same som foreldre. Dei ønskjer barna og elevane sitt beste og har spørsmål om korleis ein skal forstå aktivitetsplikta og korleis ein skal og kan gå fram til det beste for barna. Det handlar ofte om kva som kan vere eigna tiltak i ei sak, innspel til tiltak som barn/foreldre ønskjer, utforming av aktivitetsplan og/eller når ein kan avslutte ei sak. Tilsette løftar òg ulik problemforståing og utfordringar i samarbeid med foreldre og mellom foreldre.

I år har fleire stilt spørsmål om samtale som tiltak. Tilsette på skulane og i hjelpesystemet spør om samtalegruppe, til dømes «jentegruppe», kan vere eit godt tiltak. Finst det eigne opplegg? Har skulen tilstrekkeleg kompetanse for å gjennomføre? Kva må ein passe på?

dele informasjon med andre foreldre. Det er òg mogleg å utarbeidde aktivitetsplanar på gruppenivå, kor ein har tiltak som blir satt inn i heile klassen eller gruppa.

¹³ Sjå også Bruvik et al, 2017

¹⁴ Med hjelpesystem meiner vi helsesjukepleiar, PPT, BUP, osb.

Nokre tilsette har spørsmål om førebygging og foreldresamarbeid generelt. Både tilsette og FAU-representantar i barnehage og skule etterspør førebyggjande verktøy og ressursar ein kan nytte i foreldremøte.

I tillegg har fleire tilsette spørsmål om korleis ein kan jobbe med klassemiljø/grupper. Nokre spør om ombodet kan bidra i kartlegging, i arbeid med aktivitetsplikta eller i arbeid på gruppenivå.

Kva skal til for å lukkast med handtering? - oppmodingar frå mobbeombodet

Saka om Sofie er fiktiv, men er basert på mange av førespurnadane våre, og det vi høyrar at barn og foreldre opplever.

Vi ser at det er skilnad på korleis barnehagar og skular handterer saker som gjeld barnehage- og skulemiljø; nokre er trygge og nokre meir usikre. Frå vår ståstad kan vi i noko grad sjå kva som skal til for å praktisere god handtering. Basert på erfaringane våre gjennom året som har gått, rettar vi følgjande fem oppmodingar til ansvarlege i barnehage og skule:

1) Tru på barn

Alle tilsette må ha kompetanse og ressursar til å ta imot barn som fortel at dei ikkje har det bra. Dette inneber å kunne møte barnet og foreldre sine behov – her og no, òg på sikt. Å trygge barnets foreldre, bidrar til trygg og god handtering frå alle partar. Det er til barnets beste.

Å tru på barn og ta i mot barnet si oppleving er særleg viktig i situasjonar der den tilsette les situasjonen barnet står i på ein annan måte enn barnet sjølv.

Som eigar eller leiar av barnehage og skule, må ein sikre at tilsette, som individ og som gruppe, er trygge på korleis dei møter uro og uro-meldingar. Barnehage- og skuleeigar må òg sikre at leiarar/styrarar er trygge, har oversikt og har naudsynnte ressursar for å dekke dei tilsette sine behov.

2) Ekte samarbeid

Foreldre må bli sett på som ein likeverdig partner og verdifull bidragsytar. Foreldresamarbeid må vere ein integrert del av barnehagen/skulen sin aktivitet.

Leiinga må sørge for at alle tilsette er klar over kva han/ho skal gjere for å fremme eit godt samarbeid med alle foreldre. Vidare må leiinga sørge for at ein har strategiar når samarbeidet blir vanskeleg.

Vi har vist at det er fleire problemstillingar som går igjen i handtering av saker. Både tilsette og foreldre fortel om ulike oppfatningar av det som går føre seg. **Det er lettare å komme vidare med saka**

om ein forstår ho likt, men det er ikkje ei føresetnad. Ein kan likevel bli samde om kva barnet treng for at det skal bli betre (Onsøien og Drugli, 2010).

«Samarbeidet mellom heim og skule må bære preg av felles mål, gjensidig forpliktelse og medvirkning». Skulen skal i følgje opplæringslova legge til rette for at foreldre har høve til medbestemming og påverknad på elevane si opplæring. Foreldresamarbeid syner at det er delt ansvar mellom heim og skule og viser likeverd og gjensidigheit mellom partane. Når samarbeidet fungerer optimalt, blir foreldra sett på som en engasjert og gjensidig partnar (Drugli & Nordahl, 2016).

Foreldresamarbeid må vere ein integrert del av barnehagen/skulen sin aktivitet. Det krev høg grad av forplikting frå alle.

Mobbeombodet fremmar, som Lund (2020), eit responsivt foreldresamarbeid. Det inneber

- å vere lydhøyr ovanfor foreldre
- stille spørsmål til foreldre, med mål om å forbetre skulen for elevane
- at skulen gjer noko med det foreldra fortel

Responsivt foreldresamarbeid gir familien moglegheit for handling. Foreldre blir sett som verdifulle bidragsytarar til forbetring av praksis og tilsette ser på kritikk og uro som høve for læring.

3) Kjenn barn sine rettar

Vaksne som jobbar med barn må ha kunnskap om barn sine rettar og korleis gjere vurdering av barnets beste. Vaksne må vidare gjennomføre pliktene sine etter lovverket ovanfor barn.

Tilsette i barnehage og skule må særleg ha inngåande kompetanse om aktivitetsplikta, med delplikter, etter barnehagelova og opplæringslova. Det gjeld både kva lova betyr, men og kjennskap til eigne lokale retningslinjer.

Tilsette i barnehage og skule må utøve god forvaltningsskikk, - det vil seie å svare på e-post og førespurnadar, gi god informasjon og rettleiing.

Barn i Noreg har sterke rettar i barnehagelova¹⁵, opplæringslova¹⁶, grunnlova¹⁷ og barnekonvensjonen¹⁸. Barneombodet si ekspertgruppe anbefaler i sin siste rapport at studentar i utdanningar retta mot barn må få opplæring om barnekonvensjonen og kva konvensjonen inneber for deira arbeid.¹⁹ Vi støttar dette fullt ut.

Både barn og foreldre har rett til å medverke og rett til å bli høyrte i saker om psykososialt miljø.²⁰ I trygge omgjevnader er det lettast for barn og unge å ytre seg om kva dei sjølv treng, kva som gjer godt og når dei kjenner dei trivst og har det trygt.

¹⁵ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehagelova#KAPITTEL_8

¹⁶ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61?q=oppl%C3%A6ringslova#KAPITTEL_11

¹⁷ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn/KAPITTEL_5#KAPITTEL_5

¹⁸ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barnekonvensjonen-nynorsk/id87589/>

¹⁹ Barneombodet si ekspertgruppe anbefaler i sin siste rapport, «Ungdom om medvirkning og barnerettighetsvurderinger» (2021) at vaksne må få informasjon og opplæring om barnekonvensjonen, og korleis ein gjer ei vurdering av barnerettar. <https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrapporter/Barnerettighetsvurderinger-og-medvirkning.pdf>

²⁰ Særleg i barnekonvensjonen (art 3 og 12), i grunnlova (§ 104), i opplæringslova (§ 9A-4), i barnehagelova (§ 3) og i forvaltningslova (§ 17).

Tiltak er skulen eller barnehagen sine grep, handlingar eller endring av praksis, som direkte kan forbetre barnet sin oppleving av det psykososiale miljøet. Tiltaka må vere konkrete. Tilsette må vite kvifor dei nyttar det eine eller det andre tiltaket og dei må vere medvitne kva ein vil oppnå med det. Det gjeld òg samtale som tiltak. Mobbeombodet avviser ikkje at samtale kan vere eit godt tiltak, men ein må vite kvifor ein har samtal og kva ein vil oppnå med samtalen. Skal ein bygge opp att tillit? Skal ein bli betre kjent med barnet? Skal barnet ha eit trygt rom for å fortelje om kva som skjer?

Risikovurdering av tiltaka er òg viktig, - kan tiltaket slå galt ut? Korleis? Kva gjer ein då?

Ein må halde fram arbeidet lengre enn ein trur for å sørgje for at sakene ikkje «blussar opp att» etter ei tid. Skulen/barnehagen må følgje særskilt med, ha nokre ekstra sjekkpunkt og ein plan for korleis ein følgjar opp etter at saka er avslutta.

4) Forstå

Alle tilsette i barnehage og skule må ha god kompetanse om grupper, gruppedynamikk, sosialt samspel og felles forståing av kva krenking og mobbing er.

Den vaksne må ha kompetanse og i tillegg anerkjenne at dei ikkje veit alt ein situasjon, og at involverte kan ha svært ulike opplevingar. Avgjerande faktorar for å lukkast med handtering av miljøsaker, er at den som handterer saka er trygg i arbeidet sitt, veit kva lovverket krev, og kva som vert forventa i møte med barn og foreldre. I tillegg må tilsette ha kapasitet til å handtere. Dette må barnehage- og skuleeigar ta ansvar for.

5) Be om hjelp

Tilsette må vite når dei kan og bør be om hjelp. Dei må òg ha naudsynt kompetanse tilgjengeleg når dei har behov for hjelp.

Spisskompetanse, til dømes gjennom skuleteam eller kommunale innsatsteam, kan vere eit døme på ein måte å løyse behovet for fagleg hjelp og støtte.

Vår erfaring er at leiarar og andre tilsette ute i barnehagar og skular er usikre på tolking av lovverk og praktiske konsekvensar av lovverk, og ønskjer støtte i arbeid med psykososialt miljø. Vi ser at mellom anna undersøking er ei delplikt som kan vere krevjande.

Når saker som gjeld psykososialt miljø har vorte handterte tenkjer vi òg det kan det vere nyttig å møtast for oppsummering og debrief; tankar om sjølve hendingane og korleis saka utvikla seg, men òg korleis prosessen var for tilsette – fekk den enkelte nok støtte og dekt sine behov undervegs? Gjennom ein slik prosess kan ein bli tryggare på både andre sine og eigne behov, og dermed stå stødigare ved neste møte med uro-melding eller utrygt miljø.

Vegen vidare

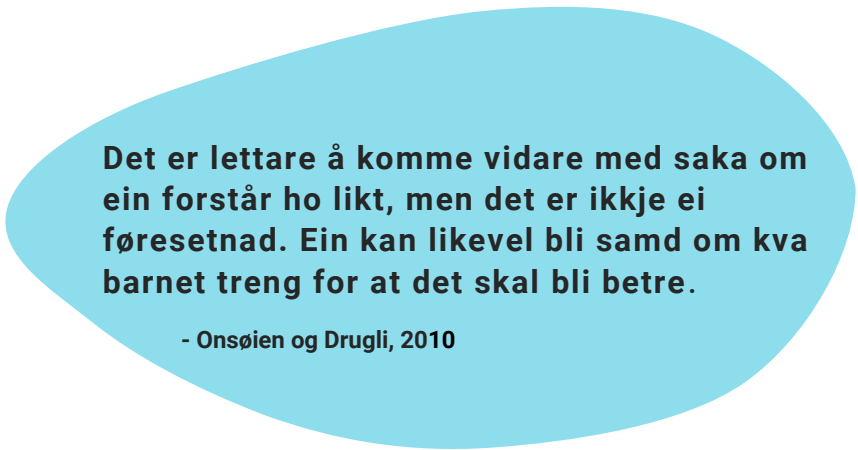
Mobbeombodet held fram arbeid for at barn og elevar skal få tatt i vare rettane sine til trygge og gode barnehage- og skulemiljø. Vi skal også i komande år vere eit lågterskeltilbod for barn, elevar og deira foreldre. Førespurnader som gjeld utrygge barnehage- og skulemiljø har høg prioritet, og vi ser stor nytte i å gi støtte til barn og foreldre i slike situasjonar.

Vi vil fortsetje arbeid med å gjere ombodstenesta kjend i Vestland. Det gjer vi både gjennom ulike oppdrag for foreldre og tilsette i barnehage og skule, og gjennom digitale treffpunkt som informasjon på nett, aktuelle innlegg i sosiale medium og webinar.

Mobbeombodet ser nytte i å støtte ansvarlege i arbeid med både førebygging og handtering av utrygge miljø og mobbing. Det vil vi halde fram med. Og vi vil vere pådrivarar for at kommunane etablerer eigna ressursar for sine tilsette i barnehage og skule. Å lukkast med handtering gir fleire gevinstar ut over det at barn får det trygt og godt att. Mellom anna ser vi at foreldre sin tillit til barnehagen og skulen aukar, og at leiing og tilsette vert tryggare i arbeid med handtering.

Å støtte barn, foreldre og tilsette i arbeid med å skape trygge miljø for alle, tenkjer vi er ein viktig del av ansvaret til kommunane.

Saman for trygge og gode barnehage- og skulemiljø!

Det er lettare å komme vidare med saka om ein forstår ho likt, men det er ikkje ei føresetnad. Ein kan likevel bli samd om kva barnet treng for at det skal bli betre.

- Onsøien og Drugli, 2010

Kjeldeliste

Barneombudet (2021), «Ungdom om medvirkning og barnerettighetsvurderinger», <https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrapporter/Barnerettighetsvurderinger-og-medvirkning.pdf>

Breivik, K., Bru, E., Hancock, C., Idsøe, E. C., Idsøe, T., & Solberg, M. E. (2017). *Å bli utsatt for mobbing. En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak*. Henta 01.12.2020 frå <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/a-bli-utsatt-for-mobbing--en-kunnskapsoppsummering-om-konsekvenser-og-tiltak/>

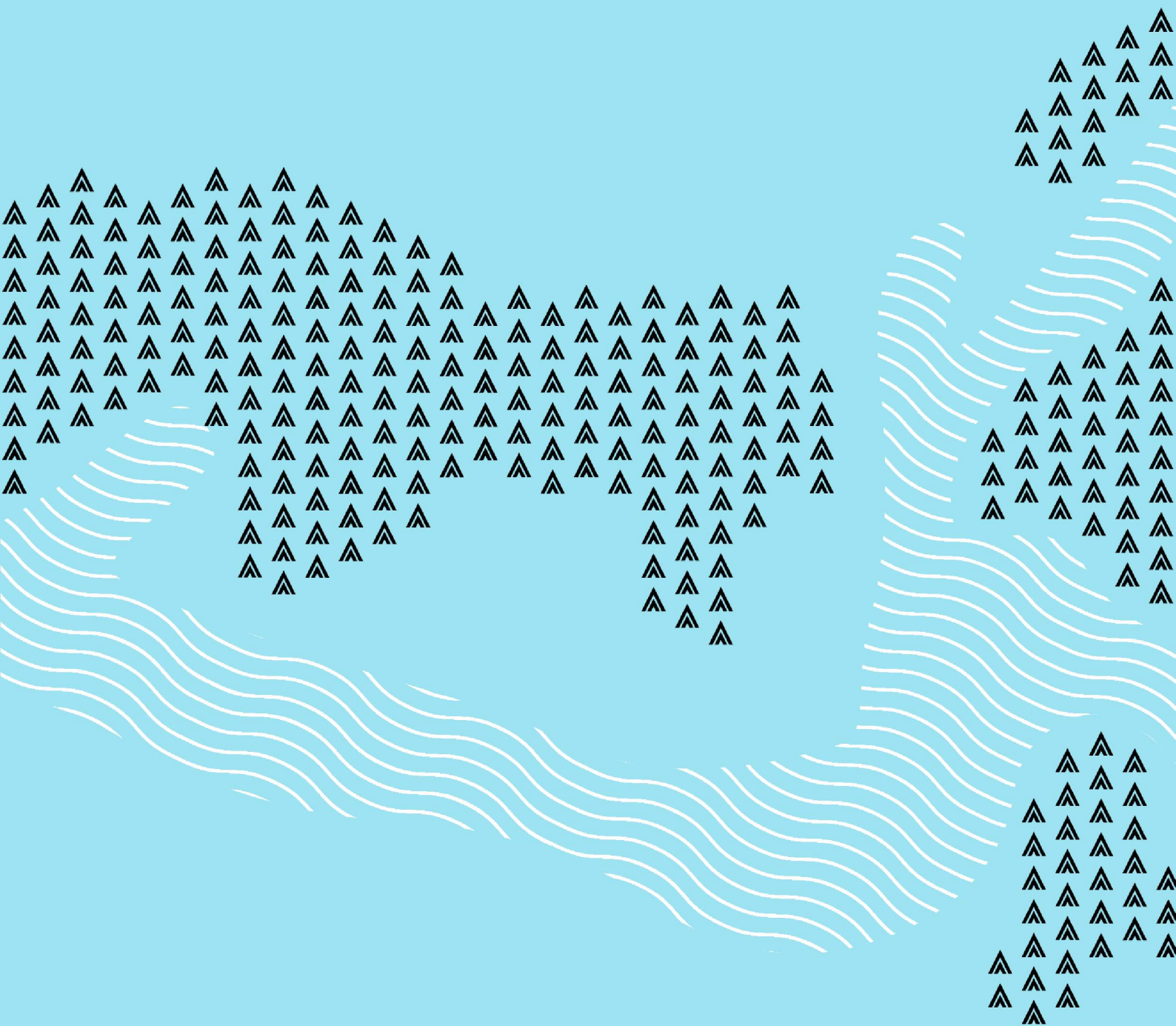
Drugli, Flygare og Nordahl (2016), *Relasjoner mellom elever*, <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/sosial-laring-gjennom-arbeid-med-fag/relasjoner-mellom-elever/larerelev-relasjonen-og-elevelev-relasjoner/>

Drugli, M.B. & Onsøien, R. (2010) *Vanskelige foreldresamtaler – gode dialoger*. Cappelen Akademisk Forlag.

Drugli, M.B. & Nordahl, T. (2016). *Samarbeidet mellom skole og hjem*, Utdanningsdirektoratet. Henta 01.12.20 frå: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/samarbeid/samarbeid-mellom-hjem-og-skole/samarbeidet-mellom-hjem-og-skole/>

Lund, G. E. (2020). Responsivt forældresamarbejde i skolen. *Tema: Forældresamarbejde – en udfordring for læreruddannelsen og et vilkår for skolen. Studier i Læreruddannelse og Profession*. 5(1) (s. 52-72). Henta 01.12.2020, frå <https://tidsskrift.dk/SLP/issue/view/8790/1160?fbclid=IwAR0X-VZabvXReLGLC0Bu4oMpH7qUSSowZ3Fzq9513Dlq0MppEsFwctwYxtc>

Seland et al (2020), *Evaluering av ordning med fylkesvise mobbeombud for barnehage og grunnskole*, NOVA-rapport, https://www.udir.no/contentassets/a252bc9ffb8d43819923e1c2c164a51f/fylkesvise-_mobbeombud_nova-rapport-2020.pdf

Fra: Anne-Karin Femanger Pettersen (anne-karin@fkt.no)

Sendt: 09.11.2021 11:42:19

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn

Kopi:

Emne: Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen 10.-11. januar 2022 (webinar)

Vedlegg:

Velkommen til webinar om kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning 10.-11. januar

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen bør være sentral for utvalgets forhold til kommunestyret og kommunestyrets uavhengige styringskontroll. Derfor er det viktig at uttalelsen ikke blir et årlig ritual med liten informasjonsverdi.

Webinaret har som formål å gi økt innsikt i dagens praksis og gode råd om hvordan uttalelsen kan utformes.

Innhold:

Dag 1 | 10. januar kl.09.00-12.00

- Kontrollutvalgets uttalelse; lovgrunnlag, formål og oppbygging | Nestleiar Einar Ulla, FKT
- Årsregnskapet og årsberetningen, hva er (har vært) praksis? noen eksempler | Kontrollsjef Tor Harald Hustad, Møre og Romsdal fylkeskommune
- Får kommunen og kontrollutvalget nok relevant informasjon i revisjonsberetning og årsoppgjørnotat? | 1. lektor Brynjar Gilberg, Nord Universitet – Handelshøgskolen

Dag 2 | 11. januar kl. 09.00-12.00

- Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) og lokale handlingsregler(finansielle måltall) | Generalsekretær Asbjørn O Pedersen, Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund (NKK)
- Hvordan ivaretar kommuneregnskapet en måling av økonomisk bærekraft? | 1. lektor Brynjar Gilberg, Nord Universitet – Handelshøgskolen
- Praktisk tilnærming – Mer om måltall og utregninger | Kontrollsjef Tor Harald Hustad, Møre og Romsdal fylkeskommune

Pris: medlemmer 1 200, andre 1 500

Du kan melde deg på her: <https://www.fkt.no/konferanser-og-seminar/kontrollutvalgets-uttalelse-til-arsregnskapet-og-arsberetningen-digitalt-teams/>

Mvh

Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

Forum for Kontroll og Tilsyn

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post:fkt@fkt.no | Tlf.:41471166

| www.fkt.no | [www.twitter.com/@FKT_no](https://twitter.com/FKT_no) www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat

**FOLKEVALDOPPLÆRING
FOR
KONTROLLUTVALA I TIDLEGARE
HORDALAND FYLKE**

15. – 16. februar 2022

**Solstrand Hotel & Bad
Solstrandveien 200
5201 Os**

Praktiske opplysningar

Stad: [Solstrand Hotel & Bad](#), Solstrandveien 200, 5201 Os, telefon: 56 57 11 00

Tid: Registrering (og noko å bita i) frå 15. februar 2022 kl. 09:15

Start: 15. februar 2022 kl. 10:00

Slutt: 16. februar 2020 kl. 14:15

Det er fri tilgang til Solstrand si gode velvære-avdeling.

Oppgjer: Pris pr. deltakar er stipulert til ca. kr. 3 900. Dette skal dekke det hotellet skal ha for heile opphaldet og faktura vert i si tid send frå hotellet direkte til den einssilde kommune.

Påmelding innan: 01.11.2021.

Arrangør: Vestland fylkeskommune, v/ sekretariat for kontrollutvalet.

Kontaktopplysningar:

kontrollutvalet@vlfk.no

Helge Inge Johansen | helge.inge.johansen@vlfk.no | Mob. 402 03 664 (Påmelding primært til Helge)

Hogne Haktorson | hogne.haktorson@vlfk.no | Mob. 911 05 982

Diverse

- Eventuelle allergiar eller anna som hotellet må få beskjed om, meldast til sekretariatet snarast etter påmelding.

Kontrollutvalsboka:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kontrollutvalgsboken/id2468270/>

Fylkesmannen i Nordland – enklere kontrollutvalsbok

<https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Kommunal-styring/Nyheter---kommunal-styring/Veileder---kontrollutvalg/>

Program dag 1: 15.02.2022

Tid	Tema	Førelasar
09.15	Registrering / noko å bita i	
10.00	Opning	Kontrollsjef Hogne Haktorson
10.10	Forventningar til kontrollutvalet	v/ ein ordførar.
10.25	Kommunelov og kontrollutval («The best of kommuneloven»)	Sekretariatet Kjartan Haugsnes
10.40	Kommunal Økonomisk Bærekraft (KØB)	Sekretariatet Einar Ulla
10.55	<i>Beinstrekk</i>	
11.10	Kommunal Økonomisk Bærekraft (KØB) del 2	Sekretariatet Einar Ulla
11.30	Henvendingar Med eksempel frå kontrollkvardagen.	Deloitte AS Birte Bjørkelo
12.30	<i>Lunsj</i>	
13.30	Henvendingar Gruppearbeid	Deloitte AS Birte Bjørkelo
14.30	<i>Beinstrekk</i>	
14.45	Kvar og korleis hamnar ein kommune i trøbbel i høve regelverk for offentlege anskaffingar? Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA)	Fagansvarlig for KOFA i Klagenemndssekretariatet, Line Rakner

15:30	Kaffipause	
15:45	Kva betyr kontrollutvalet sitt arbeid for kommunedirektøren?	Kommunedirektør i Bømlo kommune, Kjetil Aga Gjøsæter
16:15 16:30	Avslutning og oppsummering dag 1	Kontrollutvalsleiar i Samnanger kommune, Arild Røen.
19.30	Middag	

Program dag 2: 16.02.2022

Tid	Tema	Førelasar
09.00	Statleg tilsyn og tilsynskalender som verkemiddel. Forskjellen mellom forvaltningsrevisjon og tilsyn.	Statsforvaltaren i Vestland v/ seniorrådgjevar Jorunn Fosse Fidjestøl
10:00	Forvaltningsrevisjon og rolla til kontrollutvalet Kva er ei god bestilling?	Sekretariatet Roald Breistein
10.30	<i>Kaffipause og utsjekking</i>	
10.50	Forvaltningsrevisjon og rolla til revisor	Deloitte AS Birte Bjørkelo
11.15	Gruppearbeid med case forvaltningsrevisjon	Sekretariatet Deloitte
12.30	<i>Lunsj</i>	
13:30	Presentasjon av gruppearbeid	Presentasjon v/gruppene
14:00	Avslutning og vel heim	Hogne Haktorson
14:15		

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2022

[Tilbake til kursoversikten](#)

Nøkkelinfo

Fra/til	2.2–3.2
Påmeldingsfrist	16.12
Pris	Kr 7 200 eks. mva. med overnatting (ikke-medl.: kr 7 600 eks. mva.) Kr 5 390 eks. mva. uten overnatting (ikke-medl.: kr 5 790 eks. mva.) Kr 1 079 eks. mva. for overnatting m/frokost fra 1. til 2. februar 2022
Sted	The Qube - Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen
Varighet	2.2.: 10.00 - 17.00 3.2.: 09.00 - 13.00

Vi har gleden av å invitere til NKRFs årlige Kontrollutvalgskonferanse 2. - 3. februar 2022, igjen fysisk på Gardermoen. Vi benytter som vanlig **The Qube**, som ligger i tilknytning til hotellene [Clarion Hotel & Congress Oslo Airport](#) og [Comfort Hotel RunWay](#).

Fra den første konferansen i 2005 med ca. 300 deltakere har dette årlige arrangementet vokst betydelig og etablert seg som det viktigste og største treffpunktet for kontrollutvalgene i kommunal sektor. I 2021 samlet konferansen rundt 400 deltakere *digitalt*. Deltakerrekorden er fra 2020 med ca. 800 deltakere.

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontroll, revisjon og tilsyn i kommunal sektor.

Programmet begynner å ta form, og det er nå åpnet for påmelding.

På **Kontrollutvalgskonferansen 2022** vil du blant annet møte:

- Sivilombud **Hanne Harlem** | Rettssikkerhet, åpenhet m.m. – status i kommune-Norge
 - Er våre verdier truet?
 - Fellesskapets verdier – mer enn bare penger
- Økokrimsjef **Pål Lønseth** | Korrupsjonsrisiko i kommunesektoren
 - Korrupsjon og kommune hører ikke sammen
 - Er kommunen truet av korrupsjon
 - Hvordan hindre/forebygge korrupsjon?
 - Fellesskapets verdier – truet av korrupsjon?
- Advokat, ph.d. og ekspert på varsling **Birthe Eriksen** | Varsling til kontrollutvalget
 - Kontrollutvalget og varsling – den vanskelige rollen
 - Kontrollutvalget og varsling – hvordan håndtere det best mulig?
 - Varsling – en sak for kontrollutvalget?
- Kontrollutvalgsleder i Arendal **Haagen Poppe** | Hvorfor – og hvordan
 - være seg bevisst kontrollutvalget som kommunestyrets kontrollorgan?
 - Kontrollutvalget – kommunestyrets kontrollorgan – hvorfor og hvordan?
 - Kommunestyret og kontrollutvalget – hvordan få fram det beste i hverandre?
 - Kontrollutvalget – kommunestyrets ektefødte barn
- Cybersikkerhetsekspert **Chris Culina** | Hvordan går man frem for å sikre en virksomhet som driver med alt?
 - Hvordan hindre at din kommune blir utsatt for datakriminalitet?
 - Hvordan hindre innbrudd i kommunen?
 - Innbrudd i kommunen – det verste som kan skje?

I tillegg jobbes det med mange flere spennende innledere, som vil bli publisert så snart de er bekreftet. **Følg med!**

[Det tas forbehold om endringer i programmet. Sist oppdatert: 19. november]